



MATIĆA



“Lipi naši škoji”



ISSN 1330-2140



MATIČA

Mjesečna revija
HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
Croatian Heritage Foundation

Godište / Volume LIX
Broj / No. 7/2009

Nakladnik / Publisher
Hrvatska matica iseljenika /
Croatian Heritage Foundation

Za nakladnika / For Publisher
Danira Bilić

Glavni urednik / Chief Editor
Hrvoje Salopek

Uredništvo / Editorial Staff
Željka Lešić, Vesna Kukavica

Tajnica / Secretary
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / Layout & Design
Krunoslav Vilček

Tisak / Print:
Kerschoffset, Zagreb



HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
www.matis.hr



Naslovnica:

Lastovo - mladići u pokladnim nošnjama
(snimio: Vido Bagur)

File Edit View Favorites Tools Help

www.matis.hr

Posjetite stranice web portala Hrvatske matice iseljenika!



Web stranice
HMI čitaju se
diljem
svijeta,
dostupne su na
tri jezika
(hrvatski,
engleski,
španjolski)
i bilježe
stalan porast
posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim
iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim
Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

Oglašavajte na web portalu Hrvatske matice iseljenika!

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

■ BANERI ■ SPONZORIRANI ČLANAK ■ SPONZORIRANE RUBRIKE

Odjel za marketing i promociju HMI - Ivana Rora
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522
mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matris.hr



12 Razgovor s Nikolom Vrdoljakom iz Kanade

- 5 Svečano proslavljen Dan državnosti
- 6 Jadranka Kosor – nova hrvatska premijerka
- 8 Projekt HMI-a: Stvaranje kazališta
- 15 Sabor: Nova strategija prema iseljeništvu
- 16 Monografija: Hercegovina – zemlja svjetlosti
- 22 Splitski vatrogasci i iseljništvo
- 23 Povratnik iz Australije Vid Borovac
- 24 Zagreb: Studenti medicine na engleskom
- 27 Turizam: Nautičari spašavaju sezonu?
- 28 Istra: Novi hrvatski vinski val
- 32 Program štednje i kreditiranja hrvatskih iseljenika

- 34 Izložba fotografija Vide Bagura
- 36 Nagrađeni dječji časopisi SMIB i Modra lasta
- 38 Nogometno prvenstvo hrvatskih manjina
- 39 Slovačka: Hrvatski festival
- 40 Istaknuti argentinski Hrvat Josip Puches
- 42 Prvi zajamčeni venezuelsko-hrvatski dodir
- 43 Iseljenički dan Općine Bosiljevo
- 47 Fra Petar Milanović ponovno među moliškim Hrvatima
- 50 Dobitnici matičinog natječaja Zlatna ribica
- 52 Nova Miss Hrvatske dolazi iz Njemačke
- 53 Poznati američki kirurg prof. Tomislav Mihaljević
- 54 Razgovor s književnikom Božidarom Prosenjakom
- 57 Knjiga Đure Vidmarovića 'Teme o Hrvatima u Mađarskoj'



20 Izložba o zbjegu u El Shattu

KOLUMNNE

11
Globalna Hrvatska
(Vesna Kukavica)

44
Hrvatske županije
(Zvonko Ranogajec)

48
Povijesne obljetnice
(Željko Holjevac)

60
Govorimo hrvatski
(Sanja Vulić)

58
Legende o rođijaku
Čipi (Petar Miloš)

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matis.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
(zračnom poštom / airmail)
SAD / USA 60 USD, Kanada / Canada 65 CAD,
Australija / Australia 80 AUD,
Novi Zeland / New Zealand 60 USD,
Južna Afrika / South Africa 60 USD,
Južna Amerika / South America 60 USD
(običnom poštom / regular mail)
Europa / Europe 25 EUR, Hrvatska / Croatia 100 kn

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
Acc. No. 702000-VAL-9100000-132344-273
IBAN HR06 2340 0091 5102 96717
Privredna banka Zagreb, Račkog 6

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
Acc. No. 2390001-1100021305
Hrvatska poštanska banka

Naručite i vi svoju MATICU jer MATICA je most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date



KOSOR: SLOVENSKA BLOKADA JE NEEUROPSKA

DUBROVNIK - Hrvatska premijerka Jadranka Kosor izjavila je u Dubrovniku da je slovenska blokada hrvatskih pristupnih pregovora s Europskom unijom neeuropska, ali da unatoč njoj očekuje dovršetak pregovora do kraja 2009. "To ponašanje nije europsko. Očekujemo da se pronađu rješenja", rekla je Kosor uoči otvorenja 4. "Croatia summita" održanom u Dubrovniku 9. srpnja. Podsjetila je da je nedavno razgovarala sa slovenskim premijerom Borutom Pahorom i dodala kako "u tome smislu očekuje susrete, razgovore i dovršetak pregovora do kraja godine". "Radimo svoj posao bez prestanka i sigurna sam da ćemo ga dovršiti u roku", naglasila je Kosor, dodavši da će u susretima s visokim dužnosnicima na dubrovačkom summitu posebno istaknuti pitanje slovenske blokade. Predsjednica hrvatske vlade Jadranka Kosor u Dubrovniku je otvorila sastanak na vrhu - "Croatia summit" - i izjavila kako Hrvatska odlučno nastavlja put prema Europskoj uniji, ali da očekuje od Europe ukidanje prepreka i blokada na putu Hrvatske prema punopravnom članstvu.

VLADA O IZGRADNJI TERMINALA ZA UKAPLJENI PRIRODNI PLIN - KRK

ZAGREB - Hrvatska vlada, na zatvorenome dijelu sjednice, usvojila je prijedlog odluke o utvrđivanju interesa Republike Hrvatske za izgradnju terminala ukapljenoga prirodnog plina - Krk, priopćeno je iz Ureda za odnose s javnošću. U cilju povećanja sigurnosti opskrbe nužno je provoditi aktivnu politiku na izgradnji objekata kojima se diverzificiraju izvori opskrbe, dobavni pravci te osiguravaju skladišni kapaciteti. Projekt terminala za ukapljeni prirodni plin je stoga od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku jer će bitno unaprijediti sigurnost opskrbe u smislu novog izvora opskrbe prirodnim plinom i novoga dobavnog pravca, ali kao i mjesta na kojem će se nalaziti spremnici prirodnog plina.

RIJEČKA LUKA - VRATA EUROPE ZA KINU I KOREJU

RIJEKA - Najveći južnokorejski brodar Hanjin uspostavio je svoj "feeder" servis između Luke Rijeka i kontejnerskog terminala Gioia i talijanskoga kontejnerskog terminala Tauro, u koji robu dovoze kontejnerski brodovi-matice s Dalekog istoka. Dolaskom tog brodarka povećana je konkurencija na liniji Daleki istok - Rijeka, na kojoj već godinama plove brodovi desetak najvećih europskih i azijskih brodarka. Koliko je to značajno, najbolje govori podatak da je u prošlih 10 godina promet u riječkoj luci porastao sa skromnih 12.000 kontejnera na 170.000 kontejnera 2008. godine. Uskoro će početi pregovori Luke Rijeka s nekoliko najjačih kineskih brodarka koji žele također uspostaviti "feeder" servis između mediteranskih luka i Rijeke. Roba brodovima u Rijeku stiže pet dana prije nego u sjevernoeuropske luke, a zbog sve bolje prometne povezanosti sa zemljama jugoistočne Europe, riječki prometni smjer je sve privlačniji, pa čak i tvrtkama iz pojedinih dijelova Njemačke i Poljske.



PODIĆI JOŠ 5.500 HEKTARA MASLINIKA

ZAGREB - Zaključkom Vlade u srpnju prošle godine prihvaćene su izmjene i dopune Operativnog programa podizanja trajnih nasada, odnosno donesen je program za razdoblje od 2008. do 2012. godine radi podizanja dodatnih 5.500 hektara maslinika. Uz potporu Ministarstva poljoprivrede u razdoblju od 2000. do 2008. godine podignuto je 1.810 hektara novih maslinika. U tom razdoblju broj stabala maslina kretao se od 2,3 do 3,5 milijuna stabala. U Ministarstvu poljoprivrede podsjećaju kako je lani bilo 8.513 korisnika poticaja za preradu ploda maslina, od čega je njih 840 koristilo i poticaj za ekstra djevičansko maslinovo ulje.



MUZIČKA AKADEMIJA ZA DVIJE GODINE U NOVOME PROSTORU

ZAGREB - Šest godina nakon odluke Poglavarstva grada Zagreba, prema kojoj zgradu nekadašnjeg Ferimporta u središtu grada predaje na korištenje Muzičkoj akademiji, ovih dana napokon su počeli radovi na uređenju starog "nebodera" na Trgu maršala Tita 12. Ugovor o javnim radovima na gradnji Muzičke akademije potpisali su predstavnici Ministarstva znanosti, Grada Zagreba, Sveučilišta i Muzičke akademije. "Za Sveučilište je to jedan od najvažnijih događaja zadnjih godina. Izvođač je izabran, novac osiguran i radovi mogu početi odmah", kaže rektor Sveučilišta Aleksa Bjeliš. Od Ferimportove zgrade trebao bi, prema planu, ostati kostur, dok se unutrašnjost u potpunosti uređuje. Muzička akademija tako bi za dvije godine, kada je ugovoren krajnji rok za završetak radova, trebala dobiti poslovnu zgradu i dvorište sa zemljištem površine oko 5.500 četvornih metara.

Osamnaesta godišnjica samostalnosti

S punim pravom možemo smatrati da je naša zemlja danas ugledni čimbenik mira, stabilnosti i suradnje na regionalnom, europskom i globalnom planu, istaknuo je premijer Ivo Sanader



Luka Bebić,
Stjepan Mesić i
Ivo Sanader na
zagrebačkom
Trgu bana
Jelačića

Tekst: Uredništvo Snimke: HINA

Prigodnim svečanostima Hrvatska je u četvrtak, 25. lipnja, proslavila svoj najveći državni praznik Dan državnosti i obilježila 18. godišnjicu proglašenja samostalnosti. Predsjednici Republike, Sabora i Vlade Stjepan Mesić, Luka Bebić i Ivo Sanader ujutro su položili vijence na Mirogoju, a zatim je u crkvi sv. Marka služena misa zahvalnica za domovinu koju je predvodio zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić. Trojica najviših državnih dužnosnika nazočili su zatim svečanoj sjednici Vlade RH, gdje su održali prigodne govore, a središnja proslava Dana državnosti održana je na Trgu bana Jelačića gdje su se pred državnim dužnosnicima postrojili pripadnici Oružanih snaga i policije raspoređeni u sedam ešalona, a postrojio se i jedan ešalon sastavljen od pripadnika zemalja NATO-a. Nakon što je obavio smotru, nazočnim vojnicima i okupljenim građanima obratio se predsjednik Mesić koji je istaknuo da Hrvatska prvi put Dan državnosti slavi

kao članica Sjevernoatlantskog saveza. Dodao je da je Hrvatska taj cilj ostvarila zahvaljujući reformama obrambenog i sigurnosnog sustava i potpori građana koji razumiju suvremene međunarodne procese. Njih, prema Mesićevim riječima, karakterizira globalno ugrožavanje mira i sigurnosti, zbog čega je nužno udruživanje obrambenih snaga svih država.

Premijer Ivo Sanader istaknuo je na sjednici Vlade RH da je 18 godina nezavisnosti nemjerljivo veliko postignuće te ustvrdio da je Hrvatska doživjela punoljetnost. "Punoljetnost je, kaže narod, vrijeme zrelosti. No, Hrvatskoj nikada nije nedostajalo zrelosti u jasnom promišljanju nacionalnih i državnih ciljeva. Oslonjena na odlučnost naroda i zajedništvo političkih snaga, ta je zrelost u proteklom razdoblju vodila zemlju kroz vremena raspada bivše jugoslavenske tvorevine i stvaranja hrvatske države", rekao je Sanader, podsjetivši na vrijeme devedesetih kada je Hrvatska ostvarila samostalnost, međunarodno priznanje, oslobođenje svojih okupiranih područja i zajedništvo hrvatskog naroda. "S 18 godina samostalnosti upamtimo vrijednost i važnost tog zajedništva, naj snažnijeg odgovora bilo kojoj i bilo čijoj politici ugroze Hrvatske ili podrivanja njezine cjelovitosti. Stabilna, sigurna demokratska Hrvatska naše je zajedničko djelo i naša zajednička obveza da nastavimo dalje", rekao je Sanader, zahvalivši hrvatskim braniteljima i prvome hrvatskom predsjedniku Franji Tuđmanu. ■



Postrojavanje ešalona Hrvatske vojske na zagrebačkom Trgu bana Jelačića

ENG Croatian celebrated Statehood Day, its biggest national holiday, on 25 June and marked the 18th year of its Declaration of Independence. President Stjepan Mesić, Speaker of Parliament Luka Bebić and Prime Minister Ivo Sanader laid commemorative wreaths at Mirogoj cemetery in the morning. A thanksgiving mass for the homeland was then held at St. Mark's church led by Zagreb Archbishop Cardinal Josip Bozanić.

“Sada je vrijeme za druge”

Hrvatska je početkom srpnja doživjela neočekivane političke promjene. Predsjednik Vlade dr. Ivo Sanader podnio je ostavku i povukao se iz politike. Nova premijerka je dosadašnja potpredsjednica Vlade Jadranka Kosor koja je na 13. općem saboru HDZ-a izabrana za predsjednicu stranke

Nova premijerka Jadranka Kosor preuzima dužnost od bivšeg premijera Ive Sanadera



“Imao sam čast i povlasticu biti sudionik i donositelj odluka u tom povijesnom razdoblju stvaranja i obrane države, međunarodnog priznanja i, napokon, međunarodne afirmacije hrvatske države”, rekao je i dodao da je značajan dio njegova života bio posvećen politici. “Sada kada odlazim znam da je Hrvatska zemlja velikoga međunarodnog ugleda i siguran sam da ima sve uvjete za daljnji razvoj. Siguran sam da našim zajedničkim naporima možemo uspjeti”, istaknuo je i zahvalio svim Hrvatima i Hrvatima i svim hrvatskim građanima. “Moj posao je obavljen i moje političko djelovanje i privrženost daljnjem napretku Hrvatske ostaje trajno”, zaključio je Ivo Sanader.

13. OPĆI SABOR HDZ-A

Jadranka Kosor izabrana je u subotu, 4. srpnja, za novu predsjednicu HDZ-a na 13. općem saboru stranke održanom u Areni u Zagrebu, a dosadašnji prvi čovjek HDZ-a Ivo Sanader izabran je za počasnog predsjednika. Na najvećoj stranačkoj konvenciji ikad održanoj u Hrvatskoj, na kojoj se okupilo 9.118 osoba, HDZ je proslavio 20. godišnjicu osnutka stranke, a ujedno je odabrao i nove stranačke čelnike budući da je Sanader odlučio povući se iz aktivne politike. Za

Pripremio: **Hrvoje Salopek** Snimke: **HINA**

Predsjednik Vlade Ivo Sanader i predsjednik HDZ-a povukao se u srijedu, 1. srpnja, s tih dužnosti te iz aktivne politike. Predsjedniku Republike predložio je da nova mandatarka bude dosadašnja potpredsjednica Vlade Jadranka Kosor. O povlačenju iz aktivne politike premijer je izvijestio na izvanrednoj konferenciji za novinare u Banskim dvorima. “Donio sam odluku da se neću kandidirati za predsjednika Republike Hrvatske i da se povlačim iz aktivne politike”, poručio je Sanader.

“Odluku o povlačenju nisam donio olako, nego nakon dubokog promišljanja. Otkako sam u politiku ušao prije dvadeset godina, nakon što sam prije deset godina naslijedio Franju Tuđmana, a prije šest godina došao na čelo hrvatske vlade, na politiku nisam gledao kao da je sama

sebi svrha. Shvaćao sam je kao servis hrvatskog naroda i svih hrvatskih građana u ispunjavanju strateških ciljeva”, rekao je Sanader navodeći pobjedu u Domovinskom ratu, međunarodno priznanje Hrvatske, obnovu i razvoj zemlje te njezin povratak u euroatlantske integracije.



Čelnici HDZ-a na Općem saboru stranke

zamjenika predsjednice HDZ-a izabran je Darko Milinović, a statutarnim promjenama ponovno je, nakon pet godina, uvedena dužnost potpredsjednika stranke, na koju su izabrani Vladimir Šeks, Andrija Hebrang, Ivan Jarnjak, Božidar Kalmeta, Ivan Šuker i Petar Čobanković. "S osjećajem ponosa preuzimam dužnost predsjednice stranke. Trudit ću se iz sve snage biti hrabra i dobra predsjednica HDZ-a. Bilo je spekulacija mogu li voditi ovaj posao. Mogu. Sve mogu uz vašu iskrenu potporu. Ja ne mogu biti Ivo Sanader, on je jedan i jedinstven, ali mogu biti Jadranka Kosor. Dobila sam čast kakvu imaju rijetki.

Neću razočarati Ivu Sanadera ni iko ga od vas koji ste digli ruku za mene. Obećavam čvrstu i snažnu žensku ruku", rekla je Jadranka Kosor zahvalivši Sanaderu na iskazanom povjerenju jer ju je predložio za svoju nasljednicu, kao i na svemu što je u devet godina vođenja HDZ-a učinio za stranku i za Hrvatsku. Dosadašnji predsjednik HDZ-a dvaput se obratio okupljenima na općem saboru i uz podsjećanje na proteklo razdoblje zahvalio na potpori i suradnji svim svojim bliskim suradnicima i cjelokupnom članstvu HDZ-a. "Ja ne idem nikuda. Prihvatio sam biti počasni predsjednik, bit ću tu za svakoga, za stranku jer vi ste moja obitelj", poručio im je Sanader, koji je posebnu zahvalnost uputio supruzi Mirjani i kćerima Petri i Bruni.

POVJERENJE VLADI JADRANKE KOSOR

Nakon cjelodnevne rasprave u Saboru, Hrvatska je dobila 11. vladu. Jadranka Kosor je deveta osoba na čelu Vlade RH i prva žena na tom položaju, a za povjere-

Životopis nove premijerke Jadranke Kosor



Jadranka Kosor rođena je 1. srpnja 1953. u Pakracu. Diplomirala je na Pravnome fakultetu u Zagrebu. Profesionalnu karijeru posvetila je novinarstvu, od 1972. bila je dopisnica Večernjeg lista i Radio Zagreba. Od 1991. do 1995. na Hrvatskom radiju vodila je emisije za prognanike, izbjeglice i stradalnike iz Domovinskog rata. Političku karijeru ostvaruje u Hrvatskoj demokratskoj zajednici, 1995. je postala potpredsjednica te stranke, a te je godine izabrana i u Hrvatski sabor, gdje je do 2000. obnašala i dužnost potpredsjednice Sabora. U Sabor je ponovno ušla 2000., a dvije godine kasnije izabrana je za zamjenicu predsjednika HDZ-a na VII. općem saboru HDZ-a. Od 2003. bila je potpredsjednica Vlade i ministrica obitelji, branitelj i međugeneracijske solidarnosti. Dobitnica je nagrade "Zlatno pero" Hrvatskoga novinarskog društva, nagrade Europske zajednice za humanitarni rad, nagrade "Europski krug" Hrvatskoga europskog doma, nagrade za životno djelo "Ivan Šibl" HRT-a, počasnog članstva u Udrugi roditelja poginulih branitelja, a i počasna je dopredsjednica Udruge gluhoslijepih "Dodir". Od 2007. je počasna predsjednica Hvidre. Objavila je četiri knjige (dvije o Domovinskom ratu, dvije poezije). Govori engleski i njemački jezik, a hobiji su joj glazba, ples i čitanje.

Članovi nove Vlade RH

Potpredsjednici Vlade RH su Damir Polančec, koji je ujedno i ministar gospodarstva, rada i poduzetništva, Božidar Pankretić, koji će voditi i Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Đurđa Adlešić i Slobodan Uzelac. Članovi Vlade su, kao ministar vanjskih poslova i europskih integracija Gordan Jandroković, ministar obrane Branko Vukelić, ministar financija Ivan Šuker, ministar mora, prometa i infrastrukture Božidar Kalmeta, ministar zdravstva i socijalne skrbi Darko Milinović, ministar kulture Božo Biškupić, ministar unutarnjih poslova Tomislav Karamarko, ministar pravosuđa Ivan Šimonović, ministar poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvitka Petar Čobanković, ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Tomislav Ivić, ministar znanosti, obrazovanja i športa Radovan Fuchs, ministar uprave Davorin Mlakar, ministrica zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva Marina Matulović Dropulić i ministar turizma Damir Bajš, a Bianca Matković predložena je za ministricu bez portfelja.



Nova hrvatska Vlada na čelu s Jadrankom Kosor

nje novoj vladi glasovala su 83 zastupnika, dok je protiv bilo 45 zastupnika.

U svemu što ćemo raditi prije svega ćemo služiti svome narodu, svim građanima i građanima Hrvatske. Kao što smo i do sada, i dalje ćemo svom svojom snagom raditi na projektima naznačenima u programu, i dalje ćemo raditi na jačanju

gospodarstva kao jednom od stupova i na završetku pregovora s EU-om. I dalje ćemo promicati društvo međusobnog poštovanja, bez straha od drugog i drukčijeg, rekla je nova hrvatska premijerka Jadranka Kosor prije nego što je Hrvatski sabor oko 23 sata izglasovao povjerenje njoj i njezinoj vladi. ■

ENG Croatia saw unexpected political change at the start of July. Prime Minister Ivo Sanader submitted his resignation and withdrew from politics. Parliament has given its confidence to the now former Deputy Prime Minister Jadranka Kosor to serve as the new Prime Minister. She was also elected the new president of the HDZ party at its 13th convention.

Kazališni projekt iznimne vrijednosti

Odlično je postavljena glavna zadaća seminara *Stvaranje kazališta* u kojoj je redateljica Nina Kleflin govorila o raznim elementima hrvatskoga kulturnog života, s posebnim naglaskom na suvremenome dramskom stvaralaštvu u domovini

Glumci na sceni



ODLIČNO POSTAVLJENA GLAVNA ZADAĆA

- Seminar *Stvaranje kazališta* iznimno mi je poticajan za usavršavanje glumačkog umijeća naše iseljeničke kazališne grupe *Histerioni* koja djeluje u multikulturnoj kanadskoj sredini poput Toronta. Rad naše kazališne skupine iznimno je značajan za populaciju hrvatskih iseljenika kojih u južnom Ontariju, odakle dolazim, ima oko sedamdeset tisuća. Uz to, odlično je postavljena glavna zadaća seminara u kojoj je redateljica Kleflin govorila o raznim elementima hrvatskoga kulturnog života, s posebnim naglaskom na suvremenome dramskom stvaralaštvu u domovini o kojem mi iz iseljeničtva još uvijek ne dobivamo dovoljno informacija jer su kazališna gostovanja vrlo rijetka, rekla je zagrebačka Kanađanka Aranka Lengyel.

Iz torontskih *Histeriona*, koji djeluju više od deset godina u Kanadi, na seminaru su uspješno sudjelovali još Josipa Kloštranec, te Edward Mavrinac i Theo Panteli koji su nam poznati odranije po izvrsnim glumačkim i glazbenim kreacijama iz njihovih predstava koje su izvedene u domovini poput kabareta *Črni mačak* i Šenoinih *Kamenih svatova*.

Seminar *Stvaranje kazališta*, jedanaestu godinu zaredom, pohađali su i pripadnici hrvatskih autohtonih zajednica iz europskih zemlja te iz BiH, među kojima se izdvaja Marija Šeremešić iz Vojvodine. Njima je, pak, u ovome Matičinu kazališnom programu, kaže M. Šeremešić, koristan poticaj za razvitak scenskog izraza mladih, ali i kulture govora hrvatskoga standardnog jezika te kulture govora hrvatskih dijalekata kojima se služe naše autohtone manjinske zajednice u europskim zemljama.

- Kazalište kao sinteza svih umjetnosti nudi različite oblike kulturnog djelo-

Napisala: **Vesna Kukavica**

Redatelji, glumci i animatori kazališnih družina hrvatskih zajednica izvan Hrvatske sudjelovali su od 20. lipnja u kreativnim radionicama na seminaru *Stvaranje kazališta* u organizaciji Hrvatske matice iseljenika u Pučišćima na otoku Braču, koji je uspješno završen izvedbom javnog sata prema poznatome predlošku *Štefica Cvek u raljama života* Dubravke Ugrešić, a pred mnogobrojnom publikom u dvorani *Porat*. Ovogodišnji polaznici su iz Nizozemske, Kanade, Vojvodine, Bosne i Hercegovine te Italije, rekla je voditeljica projekta Nives Antoljak, koja je najavila

da će ovaj kazališni projekt, unatoč materijalnim teškoćama kulturnih udruga u iseljeničtvu, i dalje poticati Hrvatska matica iseljenika.

Umjetnička voditeljica tradicionalnoga Matičina seminara je ugledna redateljica iz Zagreba Nina Kleflin, koja je u intenzivnom programu, uz teorijska predavanja, s polaznicima seminara izvodila i redateljske praktične zadatke na poticajnom tekstu *Štefica Cvek u raljama života* slavne književnice Dubravke Ugrešić.

U radu seminara sudjelovale su kao predavačice: prof. Vesna Kukavica (HMI) te kao gost, Dženita Imamović, dramska glumica iz BiH.

vanja kojima se s uspjehom izražavaju hrvatski kazalištarci na svim kontinentima, rekao je Davor Gašparac iz Nizozemske, koji procjenjuje kako će iskustva koje je stekao u radu s Ninom Kleflin moći ugraditi u projekte integracije naših građana koji su devedesetih nastavili živjeti u Nizozemskoj.

- U seminaru nastojim pomoći voditeljima kazališnih amaterskih grupa (profesorima hrvatskoga jezika i osobama druge struke) u nadgradnji kroatističkih studija u području scenske umjetnosti, kako bi bili bolji voditelji kazališne grupe, rekla je renomirana redateljica Nina Kleflin.

GROMOGLASAN PLJESAK

Posljednju večer polaznici su pred prepunom dvoranom u Pučišćima izveli tzv. javni sat - predstavu prema tekstu *Štefica Cvek u raljama života* Dubravke Ugrešić. Gromoglasan pljesak publike bio je najjasnija potvrda uspješnosti polaznika i redateljice.

Uz uvodno obraćanje voditeljice Odjela za nakladništvo HMI-ja i predavačice na seminaru Vesne Kukavice,



nakon predstave, voditeljica projekta Nives Antoljak podijelila je svim polaznicima potvrde o završenome seminaru i prigodne darove - knjige u izdanju Hrvatske matice iseljenika. Polaznici su pred publikom zahvalili HMI-ju i vodite-

ljima, iznijeli su planove za budući rad u svojim sredinama te izrazili želju za ponovnim dolaskom u Pučišća, u kojima je dobar domaćin, i Matici i gostima, kao i uvijek bila Klesarska škola i tamošnji Đački dom. ■

ENG Directors, actors and animators from theatre troupes from the Croatian communities abroad took part in creative workshops on 20 June at the Creating Theatre seminar organised by the Croatian heritage Foundation in Pučišće on the island of Brač.

Mali iseljenici na "Malome Splitu"



U gradu podno Marjana dogodio se početkom srpnja i ove godine nakon "velikoga" i "mali" Split. Riječ je o festivalima zabavne glazbe koji se 19 godina zaredom održavaju na Prokurativama gdje se nakon poznatih glazbenih imena u pjevanju okušaju djeca. Ovogodišnja manifestacija Mali Split okupila je oko 500 djece u raznim skupinama koji su pjevali i plesali pred prepunim gledalištem. Zahvaljujući nastojanjima splitskog ogranka HMI-ja, već drugu godinu zaredom na festivalu sudjeluju i djeca iz iseljeništa. Ove je godine na Prokurativama nastupio dječak iz Makedonije, 13-godišnji Luka Tošev iz Bitole, po majci hrvatskih korijena - koji je izveo skladbu "Tra la - la", za koju je sam napisao stihove.

"Volim Hrvatsku, domovinu moje majke. Redovito barem dva puta godišnje idem kod bake u Vukovar, u Borovo Naselje, gdje su se sredinom prošlog stoljeća majčini roditelji doselili iz Dalmacije", priča nam Luka na odličnome hrvatskom jeziku. Pri tome naglašava kako mu se, kao velikome navijaču Hajduka, konačno ostvarila velika želja. Posjetio je Split - grad majstora s mora čiji se nastupi s velikim zanimanjem redovito prate u Bitoli. Lukina obitelj, majka Nataša, otac Goce i 5-godišnja sestra Vera sudjeluju u radu Makedonsko-hrvatskog društva "Marko Marulić" u Bitoli gdje je Luka do prije godinu dana učio hrvatski jezik.

Iduće godine navršava se 20 godina Maloga Splita - podsjetila je voditeljica splitskoga ogranka HMI-ja Branka Bezić Filipović te izrazila nadu da će tu značajnu obljetnicu popratiti u većem broju i djeca iz dijaspore. (Ana Kaštelan)



HFA VUKOVAR IZ SYDNEYA – 25 GODINA

AUSTRALIJA – Članovi Hrvatskoga folklornog ansambla "Vukovar" iz Sydneya na svečan i jedinstven način proslavili su u lipnju svoju srebrnu obljetnicu – 25 godina uspješnog rada i vjernog čuvanja kulturne tradicije, ovoga puta folklorom domovine Hrvatske, pri čemu su u Parade Theatre održali

svoj cjelovečernji koncert – Pjesmom i plesom kroz Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu. Dvorana ovoga lijepog kazališta u Kensingtonu bila je popunjena, a među gostima nalazili su se i diplomatski predstavnici Republike Hrvatske – Vincencije Biuk, veleposlanik RH u Canberri i Mirjana Piskulić, generalna konzulica RH u Sydneyu.

Program je bio nesvakidašnji, a bila je to zapravo šetnja Hrvatskom, koju je zamislila australska Hrvatica Božana Radaš nakon što je provela svoj odmor u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini i u putopisnoj priči prenijela prisutnima ono što je vidjela, a folklorasi su to dočarali pjesmom i plesom.

Predsjednik HFA "Vukovar" Tom Irga u kraćem je govoru zahvalio svima na potpori u posljednjih 25 godina. Rekao je da će ansambl djelovati sve dok bude imao potporu publike, a članovi će plesati jer vole ples i tradiciju hrvatskih krajeva, kao i krajeva BiH u kojima žive Hrvati.

Folklorasi, kao i uprava HFA "Vukovar", zaslužuju pohvalu jer je malo ovakvih profesionalnih programa koji ne samo što su kulturni, već i informativni i mogu se prikazati ne samo hrvatskoj publici, nego i publici drugih naroda multikulture Australije. (Franjo Harmat)



EMISIJA LIJEPOM NAŠOM SNIMLJENA U ŠVICARSKOJ

ŠVICARSKA – Emisija "Lijepom našom", poznati je glazbeno-scenski spektakl koji njeguje tradicionalne običaje i tamburašku glazbu, a snima se i emitira već dugi niz godina na HRT-u. U subotu, 20. lipnja prvi put je emisija snimljena u Švicarskoj, u Schlierenu pokraj Züricha. To je bio doživljaj kojem je prisustvovalo više od tisuću posjetitelja, ponajviše Hrvata, iz raznih dijelova Švicarske. Domaćin priredbe bio je KUD "Silvije Strahimir Kranjčević" iz Züricha, koji njeguje pjesme i plesove iz svih krajeva Hrvatske. Društvo djeluje već deset godina i može se pohvaliti nagradama i velikim brojem mladih članova. Predsjednik društva dr. Pave Medved bio je oduševljen velikim interesom i zahvalio se svima koji su pomogli realizaciju priredbe, a posebno uredniku i voditelju emisije Lijepom našom, Branku Uvodiću, da je tu popularnu emisiju doveo u Švicarsku.

'JORGOVAN' ORGANIZIRAO RUČAK U DOCK SUDU

ARGENTINA – U svom sjedištu u Dock Sudu kraj Buenos Airesa Ansambl Jorgovan je 7. lipnja, zajedno s članovima i prijateljima, održao svoj prvi ručak u 2009. godini. Među prisutnima su, kao i uvijek, bili prijatelji Društva, a među njima predsjednik Društva susjeda Valenzuela i predsjednik Dobrovoljnih vatrogasaca Dock Suda Carro, mnogobrojni prijatelji Društva "Istarski korijeni" iz Berissa; kum Jorgovana Miha Lerotić sa suprugom Danicom, Valgoni u pratnji svoje obitelji te Cristina Kaczuba, predsjednica Odbora za vanjske institucije u Avellanedi. Ansambl hrvatskih plesova Jorgovan publici se predstavio izvedbom zagorskih plesova i kolom iz opere "Ero s onoga svijeta" te Svatovcem. Predsjednik Društva Ante Medak na kraju programa je održao pozdravni govor.

PREMINUO IVO SALAMUNOVIĆ

ŠVEDSKA – U Stockholmu je 19. lipnja u 90. godini života preminuo Ivo Salamunović. Rodno mjesto Postira na Braču napustio je 1936. godine, kada je otišao živjeti u Boliviju u gradove Potosi i Cochabambu, da bi se od 1992. godine kao udovac doselio u Švedsku, gdje je otišao za kćeri Margaritom. Osim nje, imao je još kći Beatriz i sina Ivu. Život je posvetio proučavanju žive, pa je o tome napisao knjigu "Cinabrio i Mercurio", koja je objavljena u Boliviji 1988. godine. Vezano uz rudarstvo, objavio je mnogobrojne članke, a bavio se i međuljudskim odnosima, o čemu je pisao u knjigama "Extravagancias" (2000.), "Extravagancias II" (2003.) i "Extravagancias III" (2003.). Osim autobiografskih elemenata, knjige sadrže i ljubavne elemente, što govori o svestranosti Salamunovićeve izražaja. Pisao je na španjolskome jeziku, a knjige su objavljene u Švedskoj. Bio je dugogodišnji prijatelj Hrvatske matice iseljenika. (B. Bezić Filipović)



KULTURNI TURIZAM RAČUNA S ISELJENIŠTVOM



Piše: Vesna Kukavica

Kulturni turizam postao je dugoročni svjetski trend, a kao jedan od selektivnih oblika turizma hrvatskom gospodarstvu daje konkurentnost koja u Lijepu Našu sve više privlači, uz strance, i potomke hrvatskih iseljenika iz metropola s raznih meridijana, koje su izrasle uz staze prošlostoljetnih *smolonosnih, salitrenih i zlatnih groznica*

Svjetska turistička organizacija (WTO) potiče putovanja koja su motivirana kulturom poput studijskih tura, odlazaka na festivale i slične događaje, posjete povijesnim lokalitetima i spomenicima. Sve se češće priređuju putovanja za proučavanje prirode, folkloa ili umjetnosti te hodočašća. WTO procjenjuje da danas 37 posto svih međunarodnih putovanja uključuje neki oblik kulturnog turizma, čija se tendencija godišnjega rasta predviđa po stopi od 15 posto do 2020. godine. Ta se tendencija odražava i u Hrvatskoj gdje sve veći broj inozemnih turista sudjeluje u kulturnim aktivnostima. Uz strance, kulturni turizam stare domovine sve više privlači i potomke hrvatskih iseljenika iz metropola koje su izrasle uz staze prošlostoljetnih *smolonosnih, salitrenih i zlatnih groznica* na raznim meridijanima od juga Afrike do Patagonije i novozelandskoga Južnog otoka, a koje su tijekom 19. i 20. stoljeća osigurale ekonomski prosperitet raseljenim hrvatskim obiteljima.

Hrvatska se danas na svjetskome turističkom tržištu, nedvojbeno je, nameće kao jedna od top-destinacija okrenuta kulturnom turizmu. Poznatiji hrvatski festivali u Dalmaciji, Istri, Slavoniji i Hrvatskom zagorju mahom su pokrenuti u drugoj polovici 20. stoljeća od kada je kultura prepoznata kao važan sadržaj turističke ponude. Najmlađi je varaždinski ulični festival *Špancirfest*, dok punih 60 godina slave *Dubrovačke ljetne igre* s međunarodnom reputacijom koja je ovjerena članstvom u udruzi europskih festivala. Hrvatska je lani s 11,2 milijuna turističkih dolazaka ostvarila 56 milijuna noćenja i 55 eura prosječne dnevne potrošnje. Od toga je na kulturu dnevno potrošeno 1,14 eura, što pomnoženo s noćenjima daje lijepi iznos od gotovo 64 milijuna eura.

Hrvatski građani iz europskih zemalja tradicionalno provode godišnji odmor na Jadranu, iako domaće statistike malo govore o zaradama iz toga izdašnog izvora, nerijetko podcjenjujući njihove kulturne i zabavne potrebe te njihova uobičajena hodočašća u marijanska svetišta, posebice onih iz drugog naraštaja s visokom naobrazbom i lošim izgovorom materin-

skog jezika, koji su zapravo već više desetljeća zamijenili ljetovanje kod rodbine radoznalim turama kakav je ovogodišnji zavičajni susret iseljenika iz Rame u ekološkim oazama domovine - okrunjen vrhunskim kulturnim simpozijem. K tome, srpanjska dvotjedna turneja mladih američkih Hrvata iz Seattlea (SAD), koji djeluju u skupini *The Seattle Junior Tamburitians*, ima cilj upoznati tradicijsku kulturu Hrvatskoga zagorja, Istre, Kvarnera i Dalmacije, gdje su im rođeni preci. Prema riječima njihova voditelja Johna Morovicha možemo i ubuduće, nakon popuštanja planetarne recesije, očekivati stotine drugih kulturnih udruga koje djeluju u sklopu naše najstarije iseljeničke Omladinske kulturne federacije Hrvatske bratske zajednice Amerike. Nena Komarica, predstavnica HTZ-a u SAD-u, također je optimistična i ne očekuje značajniji pad dolazaka sa sjevernoameričkog tržišta u odnosu na lanjsku godinu kada je zabilježeno 215.000 turista, među kojima je znatan broj ljudi naših korijena – koje posebno zanimanju sadržaji kulturnog turizma starog zavičaja. Kako je rađanje *micro chic* destinacija danas pitanje ugleda i u koje se odlazi radi kulturnih izazova, a ne pasivnog odmora – vjerujemo kako će mladi sa zapada Amerike biti izvršni izjavitelji razvitka kulturnog turizma na ovim mediteranskim prostorima.

U Hrvatskoj, zemlji s registriranih 4.000 kulturnih spomenika, kultura i turizam imaju znatnih teškoća na zajedničkom putu pa u strategijama još nisu dovoljno apostrofirali iseljeničtvo kao značajan potrošački segment te nezaobilazan promidžbeni čimbenik. Sedam hrvatskih lokaliteta uvršteno je na UNESCO-vu svjetsku Listu kulturne baštine: splitska Dioklecijanova palača, dubrovački Stari grad, Nacionalni park Plitvička jezera, Eufrazijeva bazilika u Poreču, Katedrala svetog Jakova u Šibeniku te Starigradsko polje. U svijetu se na toj listi, u 145 zemalja, nalazi 878 znamenitosti, od čega 679 kulturnih, 174 prirodnih i 25 mješovitih lokaliteta. To znači da je Hrvatska, s obzirom na svoju veličinu, među zastupljenijim državama pa se opravdano postavlja pitanje je li ta činjenica dovoljno prepoznata u Hrvatskoj i koliko kulturni turizam računa s iseljeničtvom koje je najuvjerljiviji promotor hrvatskog turizma. Mnogi turistički poduzetnici složiti će se da je najbolji marketing upravo usmena predaja, a uz potporu internetskih socijalnih mreža nastaju novi poslovni modeli turističke promidžbe, koje će iseljenički internetski portali dovesti u svaki hrvatski dom diljem svijeta. Ako se ima na umu da je sektor turizma jedan od najbolje pozicioniranih sektora u *on-line* poslovanju na globalnome planu, razumljivo je zašto je suvremeni nomad sve više individualac koji sam bira odredište i organizira putovanje u domovinu, a manje se oslanja na agencijske usluge. ■

ENG With seven UNESCO heritage sites Croatia is emerging as one of the top culture destination on the global tourism market. Culture tourism has become a long-term international trend, and makes Croatia a competitive tourism market, drawing foreign visitors and the descendants of Croatian emigrants.

“Uvijek plešemo pod hrvatskim barjakom”

“Sudjelovali smo na svim značajnim događajima u Kanadi pronoseći hrvatsku riječ i kulturu. Kod nas nema razlike je li netko iz Slavonije, Dalmacije, Like, Zagorja ili BiH. Mi smo jedno - Hrvatska”, naglasio je Nikola Vrdoljak

Napisala i snimila: Željka Lešić



Nikola Vrdoljak u svojoj biblioteci

Nedavni boravak u Kanadi na Kanadsko-hrvatskome folklornom festivalu bio je prigoda za razgovor s mnogim iseljenim Hrvatima. Ovom prigodom upriličen je razgovor s Nikolom Vrdoljakom, predsjednikom Hrvatsko-kanadskoga folklornog saveza (HKFS) i uglednim stomatologom koji je 1968. godine došao u Kanadu. Ovaj ugledni kanadski Hrvat u multikulturalnoj kanadskoj zajednici zasigurno je najzaslužniji za osnivanje ovoga festivala, koji se neprekidno već 35 godina održava u organizaciji HKFS-a, na čijem je čelu Nikola Vrdoljak od osnutka. Svojim marljivim radom dao je doprinos rastu Saveza te čuvanju hrvatske tradicijske kulture na kanadskome tlu.

Kada je osnovan Savez i gdje je održan prvi festival?

- HKFS osnovan je 1973. godine na inicijativu gospodina Ante Belje, kojeg smo zbog njegovih zasluga kasnije proglasili doživotnim počasnim predsjednikom. Prvi festival Saveza održan je davne 1974. u Sudburyju. Tada je na festivalu nastupilo pet hrvatskih skupina (“Hrvatsko kolo tamburica”, Sudbury, FA “Zrinski-Frankopan” Toronto, FA “Croatia” Toronto, “Kolo i tamburica Sault Ste. Marie, “Jadran” Hrvatske škole i župe Toronto). Savez danas okuplja 36 folklornih ansambala, 24 skupine istočnog dijela i 12 skupina zapadnog dijela saveza, s više od 3.000 aktivnih članova.

Zbog čega je Savez podijeljen na zapadni i istočni dio?

- Administrativno je podijeljen na zapadni i istočni dio zbog zemljopisne veličine Kanade, velike udaljenosti te lakše komunikacije među grupama. Izabran je i Koordinacijski odbor Centralnog saveza zbog bolje suradnje, a ima isti pravilnik i datum održavanja festivala. Redovito se održava svake godine sredinom svibnja, tijekom produljenog vikenda. Savez je organizirao i festivale u Europi, kao i česte posjete Hrvatskoj.

Velike su zasluge Saveza u širenju hrvatskog imena i kulture na značajnim kulturnim događajima. Gdje ste sve gostovali?

- Sudjelovali smo na svim značajnijim događajima u Kanadi pronoseći hrvatsku riječ i kulturu. Kod nas nema razlike je li netko iz Slavonije, Dalmacije, Like, Zagorja, BiH... Mi smo jedno - Hrvatska. Nabrojiti ću samo neke nastupe. Sudjelovali

smo na svečanom otvorenju Olimpijskih igara u Montrealu, na proslavi 200. obljetnice SAD-a, na otvorenju CN tornja, Easons centra, na otvorenju Sky-doma s čak dvije folklorne skupine, organiziramo Hrvatski dan u Ontario Placeu, predstavljali smo Kanadu na Prvome svjetskome folklornom festivalu u Münchenu 1985. na olimpijskom stadionu, plesali smo na Grey Cup utakmici i tijekom poluvremena Svjetskog prvenstva u košarci koji je održan u Torontu, na University of Toronto postavili smo izložbu "Zemlja-narod-zemlja" te izložbu za hrvatske sveučilištarce. Nastupali smo za najuglednije ličnosti - papu Ivana Pavla II., englesku kraljicu Elizabetu i kraljicu Majku. Obilježili smo i proslavu 450. obljetnice dolaska prvih Hrvata u Kanadu. S radošću ističem i naš uspjeh i imenovanje ulice Croatia Street u središtu Toronta, te da smo pozdravili i dočekali prvoga hrvatskog predsjednika dr. Franju Tuđmana, koji je nazočio sjednici Saveza.

Golemu potporu u radu Saveza imate i u obitelji koja je uz Vas od početka njegova djelovanja.

- Svakako. Moja cijela obitelj je uvijek bila uključena u folklor, a to čine i danas. Čak su se i moji unuci i unuka uključili, pa tako na nastupima zajedno plešem s njima. Ta ljubav za folklor i njegovanje korijenja njeguje se od malih nogu. Moja kćerka Ivana dugo je plesala u folklornoj skupini "Zrinski-Frankopan" i puno je s velečasnim Đuranom radila na promociji Hrvatske u Kanadi. Ona je i najzaslužnija za dobivanje Croatia Streeta u središtu Toronta. Sada i njezina kćerka Tiana (15) pleše u istoj folklornoj skupini zajedno s bratićima Dion-Franom (14), Nikom (12) i Adrianom (10). Supruga Jelena bila je zadužena za šivanje nošnji i izložbe koje je s velikim uspjehom organizirala. Na izložbama je znalo biti i do 1.200 eksponata.

Od osnutka HKFS održava i folklorne seminare...

- Već od osnutka Savez je organizirao seminare na kojima se razmjenjivalo znanje i iskustvo. Prve seminare 1975. i 1976. godine vodili su naši učitelji tambure Joe Loncarich i Lav Vrdoljak, dok su plesni dio vodili Ilija Vranešić i ja. Od 1987. godine redovito organiziramo folklorne seminare na koje HKFS pozove najveće stručnjake i predavače iz Hrvatske, za sviranje tamburice maestra Sinišu Leopolda i Božu Potočnika, a za ples Ivu Ivančana ml., kojima smo uistinu zahvalni.



Od prvog nastupa 1972. godine, Hrvatski Folklorni Ansambl "Zrinski-Frankopan" neprekidno djeluje 37 godina



Unuci i unuka kreću djedovim stopama

Kako ocjenjujete suradnju s Hrvatskom maticom iseljenika?

- Matica okuplja sve iseljene Hrvate i mi smo od prvog dana, i kada je bila pod onom upravom, željeli biti uz nju. Uvijek je imala prizvuk hrvatski i imala je razumijevanja za nas. Iz Matice su nam uvijek dolazile nošnje, instrumenti, note... Preko HMI-ja smo dobili i prve učitelje. Na Maticu smo se oduvijek mogli osloniti i uspješno s njom surađivati u vezi s našim projektima. Zahvaljujem svima u HMI-ju na potpori.

Budući da ste ugledni stomatolog, molim Vas da nam kažete nešto o Vašoj klinici i laboratoriju?

- Klinika i laboratorij su smješteni u Newmarketu, nedaleko od Toronta. U klinici je zaposleno 12 djelatnika, a zajedno sa mnom ondje radi i moj sin Nikša. Kako me obitelj podupire u folkloru, tako i u ovom poslu pa određene poslove u klinici obavljaju supruga Jelena, kćerka Ivana i snaha Nataša. Budući da stalno idem na usavršavanja, primjenjujem najnovije metode i materijale u stomatološkoj medicini. U klinici radimo specijalne poslove koji drugi ne rade te imamo puno vrsta implantata. Radimo ugradnju zuba, pomične proteze koje stoje od 3.500 do 4.000 dolara. Posao dobro ide, zadovoljan sam. Uvijek kažem - ne daj mi bog više i ne daj mi bog manje no što imam.

Namjeravate li se možda vratiti u domovinu?

- Više o tome ne razmišljam, iako često dolazim u Hrvatsku budući da u Baškoj Vodi imam vikendicu. Prije nekoliko godina cijela obitelj planirala se vratiti, uključujući sina i kćerku koji imaju svoje obitelji. Naime, želio sam kupiti jedan objekt u Makarskoj. Dao sam tada ponudu sa svim potvrđama moje kanadske banke, no na natječaju je objekt pripao osobi čija je ponuda doduše bila nešto viša od moje, ali koja nije priložila nikakav dokaz o svojoj platnoj sposobnosti. Poznata priča. Na kraju sam odustao, ostajem u Kanadi, zajedno sa sinom koji je stomatolog kao i ja te zajedno imamo veliku stomatološku kliniku. Možda je šteta što sve to nije u Hrvatskoj... ■

ENG An interview with Nikola Vrdoljak, the president of the Croatian-Canadian Folklore Federation and a respected dentist who came to Canada in 1968. This esteemed Canadian Croatian was the driving force behind the establishment of the Croatian-Canadian Folklore Festival, which has been held without interruption for 35 years.



PROSLAVA DANA HRVATSKE DRŽAVNOSTI U CARACASU

VENEZUELA - Proslava hrvatske državnosti u Caracasu počela je protokolarnim polaganjem vijenca s hrvatskim grbom pred sarkofagom Simona Bolivara, osloboditelja Venezuele, Kolumbije, Ekvadora, Perua i Bolivije. Nakon upaljenih baklji pred Nacionalnim panteonom

predstavnici hrvatskoga diplomatsko-konzularnog predstavništva u Venezueli, počasni generalni konzul dr. Zdravko Sančević i konzularni asistent Drago Miskiewicz sa suprugama, praćeni predstavnicima hrvatske zajednice u Venezueli, pristupili su sarkofagu osloboditelja uz koji su bile izvještene venezuelanska i hrvatska zastava, a počasni odred odao je vojnu počast hrvatskim predstavnicima i popratio pristup intoniranjem hrvatske i venezuelanske himne. U sklopu proslave *Kulturna udruga venezuelskih Hrvatica* priredila je u Hrvatskome domu kulturno poslijepodne u kojem je ing. Tomas Sančević održao predavanje o slavnim Hrvatima. Također je ovom prilikom izišlo drugo izdanje na španjolskome popularne "Kratke hrvatske povijesti" hrvatskoga iseljeničkog potomka dr. Rikarda Godigne. Kao zadnji čin ovogodišnje proslave hrvatske državnosti venezuelanski filharmonijski orkestar održao je svečani koncert.

PROSLAVA DANA DRŽAVNOSTI NA FEDERATION TRGU U MELBOURNEU

AUSTRALIJA - U organizaciji Generalnog konzulata, Dan državnosti Republike Hrvatske u Melbourneu obilježen je ceremonijom podizanja barjaka Republike Hrvatske na Federation Squareu u središtu Melbournea. Bio je to prvi takav događaj u Melbourneu od proglašenja samostalnosti Republike Hrvatske 1991. godine. Na ceremoniju se odazvalo više od dvjesto hrvatskih iseljenika prvog, drugog i trećeg naraštaja, a nazočni su bili i predstavnici Vlade i oporbe u saveznoj državi Viktoriji, te grada Melbournea. Prije početka ceremonije na velikom ekranu na trgu počelo je prikazivanje DVD-ova o turističkim ljepotama Hrvatske i posebna zahvala Australiji što je bila prva prekomorska zemlja koja je priznala Hrvatsku.



SV. IVO U FREIENBACHU

ŠVICARSKA - Tradicionalna proslava sv. Ive u Freienbachu, u organizaciji Misijskog vijeća Pfäffikon i HKM Zug, održana je 21. lipnja. Nakon svečanoga misnog slavlja koje su predvodili fra Rade Vukšić i njegov gost, župnik iz Nove Bile fra Marko Kepić, proslava je nastavljena u župnoj dvorani. Na prigodnoj predstavi nastu-

pila je Folklorna skupina Duga iz Pfäffikona te učenici Hrvatske dopunske škole iz Bächa i Siebnena. Svečani program završen je dodjelom zahvalnica i nagrada za dosadašnji rad sestri Zdenki, gostu iz Nove Bile fra Marku Kepiću, te domaćinu fra Radi Vukšiću.



KVALIFIKACIJE ZA HRVATSKE SVJETSKJE IGRE U ZADRU 2010.

AUSTRALIJA - Početkom srpnja u Hrvatskom klubu u Adelaideu održano je službeno predstavljanje početka kvalifikacija u Australiji za Hrvatske svjetske igre u Zadru 2010. godine. Uz dvjestotinjak članova hrvatske zajednice u Adelaideu na predstavljanju su bili i visoki gosti: generalni konzul RH u Melbourneu mr. sc. Antun Babić, članovi parlamenta Južne Australije, Vini Ciccarello, koja je predstavljala Vladu Južne Australije i David Pisani, predstavnik oporbe. Nazočan je bio i Dean Lukin, dobitnik zlatne medalje za Australiju u dizanju utega, u superteškoj kategoriji na Olimpijskim igrama u Los Angelesu 1984., a koji je ujedno, zajedno s veleposlanikom Vencijem Biukom, i pokrovitelj tog natjecanja. Iz Perth je za tu prigodu došao i predsjednik Hrvatskoga svjetskog kongresa za Australiju Stjepan Asić. Za ovo vrlo uspješno predstavljanje kvalifikacija za Hrvatske svjetske igre u Zadru 2010. godine najzaslužniji je Organizacijski odbor za Australiju, na čelu s tajnikom Branimirom Šprajcerom.

NOVO PREDSEDNIŠTVO HSKNJ

NJEMAČKA - Na izornoj skupštini Hrvatskoga svjetskog kongresa u Njemačkoj, koji je održan u Schwrtzingenu blizu Mannheima početkom lipnja, o proteklom uspješnom radu Kongresa u dvogodišnjem razdoblju govorio je predsjednik Mijo Marić, a nazočnima se obratio i Petar Uzorinac, generalni konzul RH u Frankfurtu. Izbor novog vodstva povjeren je Izornoj komisiji na čelu s predsjednikom Stanislavom Janovićem, bivšim predsjednikom HSKNJ i jednim od osnivača Kongresa. Predsjedništvo u novom sazivu čine: predsjednik Mijo Marić i dopredsjednici dr. Siniša Kušić i dr. Ivan Galešić; tajnik Franjo Pavić i drugi tajnik Tina Merčep i rizničar Petar Čosić. Šesteročlano Predsjedništvo čine: Zlatko Prtenjača, Danijel Lucić, Tomislav Svirac, Marijana Šogolj, Ivanka Kelava i Domagoj Kovačić. Kongresni odbor čine Ivo Zeba, Jakov Mihaljević i Antun Cibarić.

Nova strategija prema iseljeništvu

Na tematskoj sjednici saborskog odbora, na kojoj su bili i nova predsjednica Vlade Jadranka Kosor te predsjednik Hrvatskoga sabora Luka Bebić, predložena je izrada *Strategije i Zakona o odnosu RH i Hrvata izvan RH*

Napisala: **Vesna Kukavica** Snimke: **HINA**

Odbor za Hrvate izvan Hrvatske Hrvatskoga sabora održao je 8. srpnja tematsku sjednicu pod nazivom *Hrvati izvan Republike Hrvatske - suradnja i obveza* na kojoj je utvrđeno kako je potrebna suvremenija strategija prema hrvatskome iseljeništvu. Na sjednici, na kojoj su bili i nova predsjednica Vlade Jadranka Kosor te predsjednik Hrvatskoga sabora Luka Bebić - koji su održali uvodna izlaganja, predložen je ustroj posebnog tijela koje bi koordiniralo rad svih državnih institucija koje se skrbe o potrebama Hrvata izvan Hrvatske te mogući zakon o odnosu RH i Hrvata izvan Hrvatske s jasnim strateškim usmjerenjima.

Na tematskoj sjednici, koju je vodio predsjednik saborskog Odbora za Hrvate izvan Hrvatske Ivan Bagarić, uz njegov uvod, zapažena su izlaganja imali izaslanici Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracije državni tajnik Božinović i načelnik Barišić, ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Danira Bilić, te čelnici Hrvatskog Caritasa i novoutemeljene Udruge bosanskih Hrvata *Prsten*.

i renomirane predstavnike naše znanstvene zajednice, u raspravi su sudjelovali ugledni predstavnici hrvatskih iseljenika i Hrvata iz BiH, među kojima i vrhbosanski nadbiskup, kardinal Vinko Puljić te banjolučki biskup Franjo Komarica, koji su osobito argumentirano obrazložili, poštujući obvezujuće međunarodne sporazume, zašto je potrebno osigurati jednakopravnost Hrvata u BiH.

Hrvatska za projekte Hrvata izvan Hrvatske iz državnog proračuna godišnje izdvaja oko 200 milijuna kuna i ta su skromna sredstva povezana s našim



Predsjednica Vlade Jadranka Kosor, predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić i predsjednik Odbora Ivan Bagarić tijekom sjednice

gospodarskim tendencijama koje prate krizu, ali ne moraju biti presudna za bolje povezivanje hrvatskoga iseljenništva i institucionalno kreiranje suradnje s našim prekomorskim etničkim zajednicama, hrvatskim autohtonim manjinama iz europskih zemalja te Hrvatima iz BiH, rekla je predsjednica Vlade Jadranka Kosor. Podsjetila je i na ustavnu obvezu u članku 10. hrvatskog Ustava, koja se odnosi na brigu Hrvatske za Hrvate u iseljeništvu. Naglasila je da će se Hrvatska i dalje brinuti za Hrvate u BiH, kako bi ostvarili jednakopravnost s ostala dva konstitutivna naroda u Bosni i Hercegovini. Kosor je dodala kako je nedovoljno poznato da je u koalicijskom sporazumu s predstavnicima manjina u RH, i bivše i sadašnje Vlade, ugrađeno kako se od njih traži da se u svojim matičnim zemljama zalažu za prava hrvatskih nacionalnih manjina na temelju reciprociteta, a ovog su trenutka osobito potrebiti Hrvati iz Srbije, Kosova i Makedonije.

Kardinal Puljić rekao je da je opstanak Hrvata u BiH strateški interes Hr-

vatske, a ne samo njezina ustavna obveza. Predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić potvrdio je kako to pitanje Hrvatsku zanima kako po Ustavu, tako i kao potpisnicu Daytonskog sporazuma. Nema BiH bez sva tri konstitutivna naroda, rekao je Bebić, te dodao da se Hrvatska neće miješati u unutarnje poslove BiH, ali da je dužna brinuti se za Hrvate u Bosni i Hercegovini.

Rasprava je nastavljena iznošenjem prijedloga mnogobrojnih predstavnika Hrvata izvan Hrvatske.

Uz sve postojeće programe i projekte Hrvatska matica iseljenika, najavila je njezina ravnateljica Bilić, započinje i razvoj novih sadržaja koji su namijenjeni mlađim naraštajima iseljenništva. Ponajprije je riječ o korištenju novih tehnologija i mogućnostima brze komunikacije. Učenje hrvatskoga jezika na daljinu - *Hrvatski internetski tečaj* jedan je od suvremenih načina približavanja hrvatskoga jezika i kulture širokom krugu korisnika, potomcima hrvatskih iseljenika i njihovim prijateljima na svim kontinentima. ■

ENG Croatian Parliament's Committee on Croats Abroad held a thematic session on 8 July on *Croatians Outside of the Republic of Croatia – Cooperation and Obligation*, which concluded that there was a need for a modern strategy towards the Croatian emigrant communities.

“Hercegovina – zemlja svjetlosti” ugledala svjetlo dana

Autor fotografija je Ivo Pervan, renomirani hrvatski umjetnički fotograf. Teoretičar hrvatskog identiteta, Boris Ljubičić, potpisuje dizajn knjige, a dr. Božo Skoko idejni je inicijator fotomonografije i autor teksta

Napisala: **Ivana Rora**

Nakon mnogo godina iščekivanja prve prave monografije koja će na jednome mjestu okupiti fotografije svih ljepota Hercegovine, u Domu Stjepana Kosače u Mostaru prošlog je mjeseca u sklopu Mostarskog proljeća i XI. dana Matice hrvatske predstavljena fotomonografija o Hercegovini. Zahvaljujući Ivi Pervanu, renomiranome hrvatskome umjetničkom fotografu te Borisu Ljubičiću, poznatome svjetskom dizajneru, autorima fotomonografije, ovo jedinstveno djelo na 330 stranica pod nazivom “Hercegovina – zemlja svjetlosti” ugledalo je svjetlo dana. Promocija je okupila 300-tinjak uglednih osoba iz hercegovačkoga javnog života koji su po-

hrlili pozdraviti ovu prvu opsežnu fotomonografiju koja je na jednome mjestu zarobila čarobne trenutke najljepših hercegovačkih pejzaža. Iskonski duh Hercegovine na mostarskoj promociji fotomonografije dočarali su glumac Robert Pehar, koji je recitirao pjesme Anđelka Vuletića, te hrvatska sopranistica Antonela Malis, poznata po nastupima sa Sarajevskom i Moskovskom filharmonijom, koja je izvela skladbe “Hercegovina u srcu” i “Emina” te Franjo Marić na diplama.

PROFESIONALNI TIM VRHUNSKIH LJUDI

Monografiju su predstavili Mihovil Bogoslav Matković, komunikolog i inicijator mnogobrojnih književnih izdanja, Marijan Bušić, utemeljitelj branda Croata i teoretičar hrvatskog identiteta, Boris Ljubičić, koji potpisuje dizajn knjige i dr. sc. Božo Skoko, idejni inicijator fotomonografije i autor teksta.

Sveučilišni profesor zagrebačkog Fakulteta političkih znanosti dr. sc. Skoko istaknuo je da je na realizaciji monografije okupljen profesionalni tim vrhunskih ljudi, dobitnika mnogobrojnih međunarodnih priznanja koji nisu iz Hercegovine, upravo kako bi ovaj kraj prikazali objektivnije i nepristranije. Tako je gotovo dvije godine jedan od najnagrađivanijih hrvatskih fotografa Ivo Pervan snimao Hercegovinu na stotinama lokacija, a zatim je Boris Ljubičić, priznati hrvatski dizajner, birao fotografije i slagao koncept monografije. Fotografsko-dizajnerski dvojac Ljubičić - Per-

Trenuci opuštanja u dodiru s prirodom



Veliki brončani kip Isusova uskrsnuća, Medugorje

Cilj monografije je fotografijama ugođaja, koje govore o Hercegovini u različitim godišnjim dobima, vremenskim prilikama i dobima dana, predstaviti njezinu ljepotu prirode i ljudi koji su veliki potencijal Hercegovine. Fotomonografija je dobila naziv zahvaljujući nobelovcu Ivi Andriću, koji je bio fasciniran ljepotom, izražajnošću i bojama svjetlosti dok je boravio u Mostaru. Knjigu možete prelistati na: www.hercegovina.com.hr

van u kreiranje hercegovačke fotomonografije uložili su svoju kreativnost, bogato iskustvo i više od dvije godine predanog rada. Monografija na više od 400 fotografija vrhunske kvalitete donosi dosad neviđeni prikaz prirodnih ljepota, kulturnih znamenitosti, tradicije, povijesnih spomenika, ali i prizora iz svakidašnjeg života urbanog i ruralnog dijela Hercegovine. Knjiga tako na jedinstven i neponovljiv način prikazuje Hercegovinu kao regiju bogatstva u različitosti i suprotnosti te ruši stereotipe i otkriva skriveno.

“Temeljna je postavka bila kako prikazati Hercegovinu koja do sada nije viđena, o kojoj vladaju stereotipi da je to zemlja krša, kamena i bezvodna zemlja”, rekao je Skoko. Na promociji je prikazan i kratki film Mateja Meštrovića “Hercegovina – zemlja svjetlosti”.



Boris Ljubičić, Božo Skoko i Nevenko Barbarić, načelnik općine Ljubuški



Crkva svete Kate u Grudama, kamena ljepotica iznad Bekijskog polja

Iako čitava ljepota hercegovačkog kraja ne bi stala niti u deset ovakvih monolitnih fotomonografija, ova knjiga će svim ljubiteljima Hercegovine i njezinim posjetiteljima prvi put ponuditi suvenir kojim će se moći prisjetiti ljepote naše zemlje te doživjeti Hercegovinu na posve novi način. Tako će ubuduće svi stanovnici ovoga kraja dobiti izdanje na koje će biti ponosni, a posjetitelji ovog kraja, osobito gosti Mostara i Međugorja, moći će ponijeti trajnu uspomenu na ovaj kraj kamena, sunca i vode.

Nakladnik fotomonografije “Hercegovina – zemlja svjetlosti” je Novelti Millenium, nakladnička kuća iz Zagreba, a partner u realizaciji projekta je, među ostalima, agencija Platform CMC d.o.o. iz Sarajeva. Knjiga je tiskana u hrvatskom i engleskom izdanju. ■

ENG Hercegovina – The Land Of Light, a photographic monograph by Ivo Pervan, was recently presented in Mostar. Pervan is one of Croatia's most acclaimed photographers. Croatian identity theoretician Boris Ljubičić designed the book. The book was written and is the brainchild of Božo Skoko PhD.

U prodaji je monografija

Hercegovina - zemlja svjetlosti

Ivo Pervan | dr. sc. Božo Skoko | Boris Ljubičić

Monografija „Hercegovina – zemlja svjetlosti“ monumentalna je fotomonografija posvećena hercegovačkom kraju i ujedno prva cjelovita monografija nakon desetljeća iščekivanja. Ovo je prva fotomonografija koja će vam, u slici i riječi, predstaviti bogatstvo i ljepotu iskonske i moderne Hercegovine. Knjiga koja će vas ostaviti bez daha i trajno svjedočiti o “zemlji svjetlosti”.

- preko 400 vrhunskih fotografija na 328 stranica
- putovanje kroz Hercegovinu kojem ćete se iznova vraćati
- monografiju možete prelistati na www.hercegovina.com.hr

N M Novelti Millenium | Zagreb | www.novelti.com.hr | www.hercegovina.com.hr



"Brđanski susreti 2009"



GRUDE - Dvodnevna kulturno-zabavna manifestacija "Brđanski susreti 2009.", održana od 12. do 14. lipnja na Drinovačkome Brdu, malome hercegovačkome mjestu župe Drinovci u Općini Grude. Brđanski susreti organizirani su prvi put i ubuduće bi trebali postati tradicionalni u cilju okupljanja svih stanovnika podrijetlom s Drinovačkoga Brda. U ovom trenutku na Drinovačkome Brdu i njegovim zaseocima danas živi samo dvjestotinjak stanovnika, ali ih zato ima razasutih diljem svijeta, od Mostara, Zagreba, Slavonije, Njemačke pa do Amerike i Australije. Tako su se taj vikend na

Drinovačkome Brdu mogli sresti general Zbora HV-a Ante Roso koji je na susrete stigao sa svojim ocem Antom, Mate Roso i dr. Ivica Alerić iz Zagreba, Robert Opačak iz Osijeka, Zvonimir Kurtović sa sinom Tomislavom došao je iz dalekog Sydneya, a malo manje su putovali Ivan Opačak i Mara Lozina rođ. Marinić iz SAD-a. Svi oni su rođeni ili podrijetlom s Drinovačkoga Brda.

Prvoga dana susreta, nakon mise u crkvi sv. Ante, organizirano je predstavljanje monografije prof. Anđelka Ađe Opačka pod nazivom "Moje Drinovačko Brdo". U predgovoru je napisao prof. dr. sc. Vlado Pandžić: "Na hrvatskom jeziku nema takve prekrasne knjige o malom selu kao što je Drinovačko Brdo", a mi bismo dodali da se ovakve monografije ne bi postidjeli ni puno veći gradovi i regije.

Drugi dan susreta počeo je paljenjem svijeća i polaganjem cvijeća za sve pokojnike na mjesnome groblju na Šamatorju, a večernji program nastavljen je koncelebriranom misom koju je predvodio fra Ante Kurtović uz sudjelovanje nekoliko svećenika iz okolnih mjesta. Nakon toga je u šatoru održan kulturno-umjetnički i zabavni program u kojem su sudjelovali: HKUD "Sloga" iz Gorice, gangaši, guslari i diplari, pjesnici, te glazbeni sastav "Breze" iz Osijeka. Dugo u noć, uz vatromet, odjekivala je ganga i čula se šijavica, a Drinovačko Brdo je nakon dugo godina oživjelo u nazočnosti oko 2.000 ljudi. (Ivica Grgić)

ALARMANTNI PODACI O SMANJENJU BROJA HRVATA U BIH

SARAJEVO - Ivo Miro Jović, bivši hrvatski član Predsjedništva BiH, sada izaslanik Doma naroda Parlamenta BiH, objelodanio je da u BiH nedostaje 43% Hrvata u odnosu na popis stanovništva iz 1991. godine. Iako službenog popisa u Bosni nije bilo, to su podaci koji su prikupljeni na terenu, ponajviše iz crkvenih izvora. Trend smanjivanja Hrvata u BiH iz godine u godinu se povećava kao posljedica različitih čimbenika kao što su: nepravedno Daytonsko rješenje i podjela BiH na dva entiteta; opstrukcija i nepoduzimanje mjera Međunarodne zajednice za povratak Hrvata na njihova prijeratna ognjišta te vrlo često zatvaranje vrata financijskih institucija koje bi trebale pomoći Hrvatima koji se žele vratiti. U svemu tome Ivo Miro Jović vidi smislenu želju da se novi ustroj BiH riješi bez Hrvata tako što bi se zacementirala postojeća podjela na Republiku Srpsku, u kojoj gotovo 100% žive Srbi, i Federaciju koja se svakim danom sve više pretvara u bošnjački entitet.

MEĐUGORJE – 28. OBLJETNICA GOSPINIH UKAZANJA

MEĐUGORJE - Vrhunac vjerničkog okupljanja hodočasnika u BiH iz cijelog svijeta je 25. lipnja i to na obljetnicu Gospih ukazanja u Međugorju. Unatoč kiši

koja je neprestano pljuštala, mnoštvo okupljenih vjernika dostojno je sudjelovalo na središnjemu misnom slavlju koje je predvodio fra Svetozar Kraljević, a koje je simultano prevedeno na dvadesetak svjetskih jezika. Mnogi su hodočasnici iz svih krajeva BiH i susjedne Hrvatske hodočastili pješice, mnogi i bos, a među njima posebno je bio veliki broj mladih. Inače, unatoč globalnoj krizi i recesiji koje se osjećaju i u Međugorju, ove godine se broj hodočasnika povećao.



HIMNA BOSNE I HERCEGOVINE

SARAJEVO - Bosna i Hercegovina je rijetka država na svijetu koja ima himnu bez teksta. Kada je BiH izborila svoju neovisnost i postala članica UN-a, himna je skladana na brzinu. Međutim, ponuđeni tekst himne nije zadovoljio predstavnike svih triju naroda pa je pronađeno "kompromisno rješenje" da za početak himna BiH bude bez teksta. Konačno, raspisan je natječaj za tekst himne i prihvaćeni su prilozi dvojice autora Benjamina Isovića i Dušana Šestića. Ako se zna da s takvim prijedlogom Vlada BiH tek sad ide u Parlament BiH, onda je posve jasno da od prvobitnog teksta neće ostati baš ništa i da je malo vjerojatno da će se pronaći prihvatljivo rješenje, što znači da ćemo i dalje slušati 'nijemu' himnu. Strofa: "Mi idemo u budućnost zajedno" jedina je koju su svi prihvatili, a koja tako lijepo zvuči u tekstu, ali u praksi nije zaživjela u suživotu triju naroda u BiH.

OBLJETNICA: 'LIPANJSKE ZORE'

MOSTAR – U Mostaru je svečano obilježena obljetnica vojne akcije 'Lipanske zore' koja je trajala od 7.-26. lipnja 1992. godine. Riječ je o prvoj pobjedi nad velikosrpskim agresorom u BiH koju su izvojevale snage HVO-a uz pomoć Hrvatske vojske. Ovom operacijom oslobođena je najprije desna, a potom i lijeva obala rijeke Neretve, Stolac i Čapljina. Veličina ove prve značajnije pobjede nije samo u oslobađanju Mostara nego i stoga što su postrojbe HVO-a prvi put nanijele ozbiljan poraz velikosrpskim snagama koje je predvodila JNA. Bio je to početak hrvatskih pobjeda nad velikosrpskim snagama i uvod u sjajne operacije hrvatskih snaga u BiH koje su završene 1995. kada su hrvatske snage od međunarodne zajednice zaustavljene tek 20-ak kilometara od Banja Luke.

RAMSKI SUSRETI 2009.

RAMA - Susreti iseljene i zavičajne Rame do sada su se redovito održavali u Zagrebu, a ove godine u organizaciji općine Rama - Prozor, Ramske zajednice u Zagrebu, franjevačkog samostana na Šćitu, župa Doljani, Gračac, Prozor, Uzdol i Rumboci, susret svih Ramljaka održan je početkom srpnja u Rami. Glavni cilj Susreta je zbližavanje ljudi, razmjena iskustava i ideja i zajednički napor svih na stvaranju okruženja za lijepo i normalno življenje na ovome prelijepom prostoru. Poseban naglasak ovog susreta bio je usmjeren na one gospodarske kapacitete koje ovaj kraj ima, kao i za potrebu očuvanja tradicionalnih vrijednosti po kojima je ovaj kraj nadaleko poznat. Namjera je organizatora da ovaj susret postane tradicionalan i da se zbog njega dolazi u Ramu, ali da i Rama uz pomoć njega ide u svijet.



LIVNO – PROJEKT TERRA 2

LIVNO - U Lištanima kraj Livna održana je 2. međunarodna konferencija o poljoprivredi, obnovljenim izvorima energije i turizmu, poznatija kao Terra 2 na kojoj je sudjelovalo oko 300 sudionika, poslovnih ljudi iz BiH, Hrvatske, Njemačke i Austrije. Terra 2 predstavlja znanstveno utemeljeni projekt razvoja poljoprivrede i gospodarstva u Hercegbosanskoj županiji na kojem je radilo više desetaka stručnjaka s Agromorskog fakulteta u Zagrebu i Mostaru, poljoprivrednog instituta Osijeka i Zagreba koji su uglavnom rođeni u ovim krajevima. Oni su uz potporu županijske i federalne vlasti te financijsku potporu tvrtke RIMC vlasnika Ivana Rimca osmislili i provode projekt odabira najboljih sorti i vrsta bilja koje će davati najbolje rezultate na ovim područjima na kojima su inače prinosi manji od prosječnih. Uz Borjanu Krišto, predsjednicu Federacije BiH, koja je bila domaćin susreta, na konferenciji je sudjelovao Ivan Šuker, ministar financija RH, inače Livnjak, koji je s oduševljenjem izjavio da je sljedeći korak ponuditi iseljenim Livnjacima da se vrate u svoj zavičaj.

HSK: Poziv pripadnicima hrvatskog naroda iz BiH u iseljeništvu

NEW YORK - Želja i namjera nam je skrenuti pozornost na aktualnu i vrlo ozbiljnu činjenicu da se u ratu izvršeno etničko čišćenje nastavlja i u mirovnom razdoblju i da se broj Hrvata u Bosni i Hercegovini iz dana u dan drastično smanjuje, bilo svjesnim brisanjem Hrvata iz matičnih knjiga, s popisa birača ili nametnutim administrativnim teškoćama, kako bi se ljudima otežao život i natjeralo ih se na odlazak sa svojih vjekovnih ognjišta. Unatoč svemu, najveća opasnost koja prijeti hrvatskom narodu je Vaša pasivnost i nepoduzimanje onih mjera koje su dostupne Vama i Vašim najbližima. Svjesni smo da se veliki broj prognanih Hrvata još nije ili se čak neće vratiti u ranije prebivalište, ali to ne znači da se ne može zaštititi hrvatska imovina, stečena prava i Vaša djedovina!



Želimo Vas upozoriti na činjenicu da se provodi revizija svih osobnih dokumenata, i da dokumenti koji su izdani prije 2003. godine više ne vrijede. Apeliramo na Vas da provjerite vodite li se još uvijek kao državljanin BiH i jesu li svi članovi obitelji uvedeni u matične knjige, pogotovo maloljetna djeca, rođena izvan granica BiH. Jeste li se pobrinuli da preminule članove obitelji uvedete u Knjigu umrlih u Vašoj općini? Ako to niste učinili, spriječili ste sve daljnje postupke ostavinske rasprave oko vlasništva nad imovinom Vaše obitelji! Jeste li provjerili vodite li se još uvijek pod Vašim točnim jedinstvenim matičnim brojem u općini kojoj pripadate? Gubitkom matičnog broja prestajete postojati kao građanin BiH. (Hrvatski svjetski kongres)

U pustinji se umiralo i rađalo

Prva grupa hrvatskih izbjeglica, uglavnom žena, djece i staraca, stigla je u El Shatt 2. veljače 1944. Dočekala ih je beskrajna sinajska pustinja, užareni pijesak, velike razlike u dnevnoj i noćnoj temperaturi, pustinjski vjetar...

Panorama šatorskog naselja El Shatt

Pripremila: **Anči Fabijanović**

Ne zna svatko za El Shatt, za zbjeg naših ljudi u daleki i pustinjski kraj potkraj Drugoga svjetskog rata, pa tu prazninu uspješno pokušava ispuniti izložba nazvana *El Shatt - Zbjeg iz Hrvatske u pustinji Sinaja, Egipat, 1944. - 1946.* koja je bila postavljena u Hrvatskome povijesnom muzeju u Zagrebu, a sada boravi na Visu u Visu, u *Gospinoj bateriji*, dakle ondje odakle je zbjeg i počeo! Ostat će ta izložba otvorena do kraja listopada,

pa je to mogućnost i za turiste da nešto vide i saznaju. Izložba je iznimno moderno napravljena, vrlo pregledno, a na otvorenju su Višani bili emotivni, oči su im bile pune suza – sjećali su se svojih iskustava ili svojih dragih koji su bili dugo odsutni, razgledavali su u velikom broju tu izložbu sjećanja.

Izložba je rezultat timskoga rada na istraživanju jedne zapostavljene, ali iznimno značajne teme iz hrvatske povijesti. Autorski tim čine mr. Rhea Ivanuš, mr. Snježana Pavičić i mr. Dubravka Peić-Čaldarović. U nastavku donosimo dijelove teksta Nataše Mataušić.

UVJETI NASTANKA ZBJEGA

Nakon kapitulacije Italije u rujnu 1943. njemačke postrojbe krenule su iz unutrašnjosti prema obali kako bi zauzele područja koja su dotad bila pod talijanskom okupacijom. U tijeku žestokih borbi većina stanovništva u područjima zahvaćenim ratnim akcijama, zbog straha od odmazde i već počinjenih zločina, bila je prisiljena na povlačenje i sklanjanje na još neokupirana područja. Tako je postupno nastajao zbjeg, najprije s biokovsko-neretvanskog, a nešto kasnije i s otočkog područja Dalmacije. U sporazumu sa Savezničkim vojnim vlastima oko



Radaona u zbjegu
- dr. Visković i dr.
Feldman



Pekara u El
Shattu



U pustinji se radilo i veselilo - u kolu i Savka Dabčević (prva zdesna)



40.000 izbjeglica prebačeno je u prvoj polovici 1944. preko otoka Visa u južnu Italiju. U logorima u južnoj Italiji ostale su 7.872 osobe, a svi ostali prebačeni su savezničkim brodovima u Egipat.

Otok Vis, kao najsigurniji i najjudaljeniji naseljeni otok Dalmacije, postao je mjesto koncentracije svih izbjeglica i etapna postaja za prebacivanje izbjeglica u južnu Italiju. Masovno prevoženje postrojbi i zbjega s otoka srednje i južne Dalmacije na Vis započelo je noću 30. na 31. prosinca 1943. Na Visu su se već nalazile grupe izbjeglica s obale i otoka, a njihov je broj svaki dan sve više rastao. Zbog toga je 28. prosinca 1943. Štab mornarice NOV poslao brzopuznu Vojnoj misiji NKJ-a u Bariju u kojemu je zatraženo da se svi brodovi koji se ondje nalaze pošalju u Komižu radi evakuacije zbjega. Nakon dolaska brodova (13 parobroda, 19 motornih jedrenjaka i 3 motorna čamca), ONOO Dalmacije preuzeo je sve organizacijske pripreme za prihvata i otpremu izbjeglica.

U sklopu priprema za evakuaciju preko otoka Visa u južnu Italiju na otocima Hvaru, Šolti i Braču organizirane su etapne postaje. (...) Centralna etapno-prihvatna postaja nalazila se u austrijskoj utvrdi *Gospinoj bateriji* u Visu, a u Komiži u crkvi *Gospe gusarice*. Prebacivanje izbjeglica započelo je krajem 1943. Prva grupa prebačena je iz Komiže u Italiju 30. prosinca 1943. (2.600 izbjeglica s dva partizanska i jednim britanskim brodom), a prva veća grupa stiže u Italiju prvih dana siječnja 1944.

EL SHATT

Prva grupa izbjeglica stigla je u El Shatt 2. veljače 1944. Dočekala ih je beskrajna sinajska pustinja, užareni pijesak, velike razlike u dnevnoj i noćnoj temperaturi, pustinjski vjetar...

Dio izložbe posvećen je ženama, djeci i starcima, tim najbrojnim sudionicima zbjega. Prosvjeta, izvanškolske aktivnosti, zdrastvo i higijena, pa i vjerski život bile su aktivnosti kojima je posvećivana velika pažnja. Svaki logor imao je svoju župnu crkvu smještenu u šatoru, posvećenu jednome od svetaca ili patronu mjesta iz kojeg su potjecale izbjeglice. Euharistiju je obavljalo sedam katoličkih svećenika. Na središnjemu groblju, na kojemu poput svjetionika stoji i danas visoki kip *Majke domovine*, poko-

pano je 856 izbjeglica, uglavnom djece i staraca. Kulturni život, a osobito pjesma i ples, olakšavao je i podizao životni i radni elan izbjeglica, te propagirao i očuvao iskonske narodne običaje i jezik kraja iz kojega su izbjeglice došle. Radom i angažiranjem, ne samo afirmiranih kulturnih djelatnika (književnika, slikara, umjetnika, arhitekata), već i velikoga broja "običnih" ljudi s istinskim umjetničkim sposobnostima, kulturne aktivnosti afirmirale su zbjeg i izbjeglice u širim međunarodnim okvirima.

Prva grupa izbjeglica otputovala je u domovinu 18. travnja 1945. Zadnja, devetnaesta grupa stigla je u splitsku luku 24. ožujka 1946., deset mjeseci nakon završetka Drugoga svjetskog rata. ■

Prisilno evakuiranje Višana

A kada je 22. veljače 1944. stupila na snagu zapovijed Štaba 26. divizije o proglašenju otoka ratnim garnizonom, naređeno je prisilno evakuiranje viškog stanovništva. U zbjeg su morali otići svi, bez razlike, koji nisu bili sposobni za borbu ili rad u pozadinskim postrojbama. Do kraja veljače i početkom ožujka zajedno s ostalim izbjeglicama upućeno je u izbjegličke logore u južnu Italiju i Egipat 3.784 stanovnika otoka Visa.

Izbjegličko groblje



ENG Not everybody knows about El Shatt, of the flight of our people to this distant place in the desert near the end of World War II, something an exhibition entitled *El Shatt – Flight From Croatia to the Desert of Sinai, Egypt, 1944-1946*, aims to rectify. Over 30 thousand Croatian refugees, for the most part women, children and the elderly, found refuge in a tent camp in the Sinai desert.

Zajedno protiv požara

Izložba koju su postavili DVD Split i HMI posvećena je i vatrogasnim društvima u Punta Arenasu, Antofagasti i Los Angelesu, u kojima su aktivni mnogobrojni hrvatski iseljenici

Napisala: **Ana Kaštelan**

Vatrogasna društva oduvijek su imala i istaknutu domoljubnu ulogu. Našim ljudima u domovini, ali i u iseljeništvu, značila su mjesto druženja i zajedništvo koje se moralo sačuvati i po cijenu vlastitog života. I danas, kao i u 19. stoljeću, među vatrogascima vlada isto pravilo: "Svi za jednoga – jedan za sve", kako je to uostalom i navedeno u pravilniku Dobrovoljnoga vatrogasnog društva (DVD) Split, koji je napisan na hrvatskome jeziku još 1890. godine. To je istaknuto nedavno u Splitu, na izložbi u povodu 126. godišnjice neprekidnog djelovanja toga društva. Dugu tradiciju splitskoga vatrogastva potvrđuju i predmeti izloženi u Gradskoj knjižnici Marka Marulića, fotografije, kacige, zahvalnice, pehari, pa čak i stara truba. Dio izložbe posvećen je vatrogasnim društvima u Punta Arenasu, Antofagasti i Los Angelesu – gradovima prijateljima Splita. Izložba je postavljena u organizaciji DVD-a Split i Hrvatske matice iseljenika.

Prigodom otvorenja izložbe voditeljica splitskog ogranka HMI-ja, Branka Bezić-Filipović naglasila je kako su i naši ljudi u dijaspori svoja druženja i priče iz domovine nastavljali u novoj sredini nerijetko u vatrogasnim društvima. Tako je Splićanin Marin Šore 1892. godine potaknuo osnivanje Vatrogasnog društva u Antofagasti koje i danas djeluje u tome čileanskom gradu, a veliki dio članstva hrvatskoga je podrijetla. Hrvatsko vatrogasno društvo osnovano je 1902. i u Punta Arenasu – podsjetila je Bezić-Filipović koja je i obiteljski vezana uz splitsko vatrogastvo. Njezin pradjed Ante Bezić jedan je od osnivača DVD-a Split. U zemljama Latinske Amerike mnoga vatrogasna društva nosila su hrvatska imena. U početku su se



zvala austrijska ili dalmatinska, zatim su bila jugoslavenska, kako su to povijesne okolnosti nalogale, a sada se zovu hrvatska. U Punta Arenasu, gradu sa 120.000 stanovnika, društvo se zove *Bomba Croata* odnosno četvrta postrojba. Jedno od vatrogasnih društava u Antofagasti posvećeno je Pašku Baburici – jednome od najbogatijih hrvatskih iseljenika u prošlom stoljeću, inače podrijetlom s dubrovačkog područja. U Sjevernoj Americi nema hrvatskih vatrogasnih društva, iako je među vatrogascima redovito bilo i Hrvata. Kao takav primjer naveden je Los Angeles gdje organizirano vatrogastvo postoji od 1886. godine. Vatrogasna zajednica u tome kalifornijskome gradu ima mnogobrojne područne postaje. U jednoj je aktivan i Matt Fistonich, Hrvat podrijetlom s otoka Hvara, koji je potaknut

kornatskom tragedijom u veljači prošle godine pozvao splitske kolege u Los Angeles. U Americi je tom prigodom boravio i Mihovil Lukšić, tajnik DVD-a Split, inače idejni začetnik ove izložbe.

DVD Split danas okuplja 60-ak članova od kojih je polovica aktivnih.

- Godine 2013. društvo slavi 130 godina djelovanja i smatrao sam da je ova izložba postavljena u Gradskoj knjižnici Marka Marulića pod nazivom Splitski vatrogasni barjak samo početak velikoga slavlja koje će se dogoditi u Splitu, a na koje će biti pozvani i vatrogasci iz iseljeništa. Iako smo prostorno daleko, Hrvatska nam je svima u srcu - zaključio je tajnik DVD-a Split, Mihovil Lukšić. ■

ENG An exhibition to mark the anniversary of fire-fighting in Split organised by the Split Volunteer Fire-Fighting Brigade is also dedicated to fire-fighting organisations in Punta Arenas, Antofagasta and Los Angeles, in which many Croatian emigrants are active.

“Jedino se u Lici ne osjećam kao stranac”

Iako rođen u Melbourneu, mladi informatičar čvrsto je odlučio ostatak života provesti u domovini, na bilo kakvom poslu i bilo gdje - samo da je u Hrvatskoj. Živi i radi u Gospiću gdje je upoznao i svoju suprugu Anitu

Napisao i snimio: **Damir Pijaca**

Vid Borovac, mladi čovjek, informatičar po struci, u Gospiću je od 2006. Rođen u australskome gradu Melbourneu, gdje je završio školu i radio kao informatičar, prvi put je došao u Hrvatsku, u Gospić, 1996. godine. Namjera mu je bila da bude što bliže svojim korijenima, selu Dragmušima u Pazarištu blizu Gospića odakle mu je otac 1967. otišao u svijet “trbuhom za kruhom”. Pokušao se tamo i zaposliti. Kako nije uspio u svome naumu, morao se vratiti k svojim u Australiju, gdje mu žive roditelji i dvije sestre.

Želja za povratkom nije jenjavala ni nakon deset godina tijekom kojih je študio novac za - kako je tada odlučio - konačan povratak u Hrvatsku. Godine 2006. uistinu je čvrsto odlučio ostatak života provesti u domovini, na bilo kakvom poslu i bilo gdje - samo da je u Hrvatskoj. Ipak, uspijeva se zaposliti u Gospiću u tvrtki “Vemil” na poslovima informatičara.



Mladi supružnici Anita i Vid

Uz taj posao, koji obavlja s velikim zadovoljstvom, Vid Borovac voli fotoagrafskim aparatom zabilježiti sve što je u gospićkom kraju još ostalo od nekadašnjega tradicionalnog života u Lici. To ga je najviše i “vuklo” nazad u Hrvatsku jer se želio što više približiti životu kakvim su živjeli njegovi preci u domovini kojoj se, napokon, vratio.

Jer, kako voli reći, govoreći hrvatski onako kako ga je otac naučio: “Ja sam se cili život osjeća kao stranac tamo. Onda sam bija u Njemačkoj... bija sam u Bosni. Iako je tamo rodbina od mamine strane, ja se nisam osjeća ko da ja tu pripadam... oni imaju neki drugi mentalitet. Kad sam doša ovdje ‘96., to je prvi put da sam naša neki narod koji misli kao ja... ja tu nemam problema s nikim... isti mozak smo... ni u Dalmaciji se ne mogu osjećati tako, ne mogu ni u Zagrebu, ali

ovdje - da”, slikovito je svoju životnu filozofiju izložio Vid Borovac.

U Gospiću je upoznao i svoju suprugu Anitu koja u osnovnoj školi predaje hrvatski jezik. I do Anite ga je, na neki način, dovela njegova strast za bilježenjem svega što se još sačuvalo od nekadašnjeg života u Lici. Dogodilo se to kad je prvi put došao na jedno od tradicionalnih druženja Ličana na kojemu se svatko na svoj način veseli - i staro i mlado. I odmah su ga, kao što je to na tim druženjima običaj kad im se netko mlađi pridruži, babe počele zapitkivati tko je i čiji je, odakle je i što radi, čime se bavi - je li oženjen. Čuvši da nije oženjen i da bi se ženio, rekoše mu da tu - četiri kuće dalje - ima jedna cura za udaju. Bila je to, dakako, njegova Anita. Sretni su zajedno i uskoro će potražiti gradilište za svoju kuću u Gospiću. ■



Vid Borovac radi kao informatičar u Gospiću

ENG Young Australian returnee Vid Borovac, although born in Melbourne, has decided to spend the rest of his life in the homeland. He says he likes it best in the Lika region from which his father hails. He lives in Gospić, where he met his wife Anita, working as an IT technician.

Lakši upis i pristupačna cijena studiranja

Više od stotinu studenata iz inozemstva, među kojima su mnogobrojni hrvatski iseljenici, studira na zagrebačkome Medicinskom fakultetu u programu koji se održava na engleskome jeziku. Za naš časopis nekolicina govori o svojim dojmovima o fakultetu i Hrvatskoj, o stvarima kojima su zadovoljni i onima koje bi rado promijenili

Razgovarala i snimila: **Dina Ivan**

Viktor Kalamar iz Vancouvera kaže da odluka o dolasku na studij nije bila teška i da se pojavila prirodno. - Mama i tata su mi rekli za program. Isprva nisam puno o tome mislio. Nisam znao da ću ovdje doći sve do travnja 2005. godine, samo nekoliko mjeseci prije nego što ću započeti studiranje. Razlog mog dolaska bio je dosta logičan, nastavlja Viktor Kalamar. - U Kanadi je, naime, jako teško biti primljen na studij medicine. Postoji više od tisuću aplikacija, i samo oko stotinjak mjesta. Također, potrebno je završiti četverogodišnji *bachelor* prije prijemnog koji je zapravo prava kocka.

- Nisam siguran što me odvelo medicini - objašnjava njegov brat Vilim - ali znao sam da će to biti moj put od desetog razreda. Kanada je previše kompetitivna za studiranje medicine, a želio sam također iskusiti novi život u Europi. Studiram na engleskom jer se najbolje služim tim jezikom. Ne bih mogao tako intenzivno i duboko studirati na hrvatskome.

I Vilim i Viktor govore vrlo dobro hrvatski jer su hrvatski govorili s roditeljima koji su se iz Zagreba prije dvadesetak godina odselili u Kanadu. Dvije godine Viktor je živio u Hrvatskoj s bakom i djedom, s kojima je također razgovarao na hrvatskome. Ipak, kaže, kada su mu počela predavanja i rad na klinici najviše se služio hrvatskim i sada s ponosom može reći da mu se hrvatski znatno poboljšao.

Na četvrtoj godini u programu se pojavljuju i predavanja na našem jeziku jer će budući liječnici biti prisiljeni



Prva generacija doktora školovanih na engleskom jeziku

Na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, 10. lipnja, održana je svečana promocija prve generacije doktora medicine sveučilišnog studija medicine na engleskom jeziku. Prva generacija studenata, njih desetero, upisala je studij akademske godine 2003/2004. i sa uspjehom je ove akad. god. (2008/2009.) završila propisani program studija medicine u trajanju od šest godina. U toj prvoj generaciji upisanih studenata njih devetero (od 10) su pripadnici naše dijaspore (SAD, Kanada), dok je jedan student iz Malezije. Trenutno pri Medicinskom fakultetu studira 150 stranih studenata, a prosječno desetak njih godišnje dolazi na razmjene i kraće boravke. Studij svake godine privlači sve više stranih studenata pa je ove akademske godine (2008./2009.) na raspisanih 50 mjesta prijavilo preko 300 zainteresiranih kandidata.

sa svojim pacijentima komunicirati na hrvatskome.

BRAĆA KALAMAR IZ VANCOUVERA

Viktor je zadovoljan programom i skoro ništa ne bi mijenjao. - Nekoliko profesora s ranijih godina ipak bi trebali popraviti svoj engleski jer ih je teško pratiti, pogotovo u smislu razumijevanja zahtjevnoga studijskog materijala.

- Materijal programa je vrlo zanimljiv najvećim dijelom. Sve sam do sada prošao, trenutno učim anatomiju koja je završni ispit godine - kaže Vilim i dodaje

kako je program još uvijek vrlo mlad tako da treba raditi kako bi se stvari učinile boljima, primjerice mogle bi se poboljšati neke stvari koje se odnose na organizaciju studija.

Gdje će nastaviti svoj život nakon studija još je prerano reći, slažu se braća Kalamar. - Uvijek ostaje opcija da ostanem ovdje na praksi, ali mislim da je vjerojatnije da ću se vratiti u Kanadu. Razmišljam i o odlasku u SAD, ali Kanada mi je prvi izbor. Većina obitelji mi je tamo, pa bih im volio biti blizu - kaže Viktor.

- Trenutno razmišljam kako ću radi-

ti negdje u Sjevernoj Americi, ali puno je stvari koje volim u Europi i zato ću, možda, ostati ovdje. Ulazak Hrvatske u EU također može utjecati na moju odluku, zaista još nisam siguran. Isto tako, moji roditelji se šale na tu temu, ali ona bi mogla biti realnost: mogao bih, naime, susresti i svoju buduću suprugu ovdje, tako da se nikada ne zna - objašnjava Vilim.

Studentski život u Hrvatskoj svim je studentima uglavnom lijep. - Sviđa mi se u Hrvatskoj, pogotovo kao studentu. Lako je ići uokolo po događajima i ništa nije predaleko. Jadranska obala je predivna i uvijek na njoj provedem nekoliko tjedana prije nego što odem do Kanade. Noćni život je pomalo siromašan i nakon nekog vremena nađeš se u poziciji da radiš iste stvari skoro svaki vikend. Nekima to ne smeta, ali meni zna malo dosaditi - kaže Viktor.

- Volim što sam izvan dohvata roditelja. Nisam siguran kako bih to opisao, ali čini mi se da je ovdje život sporiji nego u Vancouveru, što je dobro, ali ponekad i frustrirajuće - dodaje Vilim.

- Prosječan dan studenata počinje oko osam ili devet sati, predavanja završavaju oko 13 ili 14 sati. Tada odlazim doma, objeđujem i učim nekoliko sljedećih sati. Obično odem do gimnastičke dvorane na pauzu i vratim se doma kako bih još malo čitao. Obično ne idem van sve do vikenda, petka ili subote, kada odem na piće s prijateljima - objašnjava Viktor.

IVAN IZ ŠVEDSKE I STEPHANIE IZ SAD-a

- Kako nisam bio primljen na studij u Švedskoj, izbor za studij u Hrvatskoj je bio lagan jer su moji roditelji Hrvati - komentira njihov prijatelj Ivan Cetinić. Hrvatski mu nije savršen, ali je dovoljno dobar za snalaženje. - Najveća razlika između programa ovdje i vani je nedostatak novca koji vodi do lošije organizacije i nedostupnosti materijala - kaže Ivan. Sviđa mu se jednostavnost studija, manji broj studenata, što znači da ima više vremena koje može provesti s profesorom i lakše postaviti pitanja.

Ivan ne vjeruje da će ostati u Hrvatskoj. - Švedska je cilj, ali ne bih imao ništa protiv da putujem malo po Europi...

Studentski dan njihove prijateljice Stephanie Ramirez izgleda prilično mo-



Vilim Kalamar



Viktor Kalamar



Stephanie Ramirez



Ivana Čačić



Ivan Cetinić

notono, kaže kroz osmijeh.

- Dignem se, popijem kavu, odem na predavanja, vratim se kući i učim. Stephanie, koja dolazi iz Pennsylvanije, uvijek je znala da će upisati medicinu, ali njezina odluka da dođe u Hrvatsku bila je impulzivna. - Riječ je o najbržoj i najjeftinijoj alternativi koja dopušta onima koji ne govore hrvatski studiranje i učenje još jednog jezika. - Različit je način studiranja od američkog već i po načinu kako se polažu ispiti. Na skoro svakom ispitu se primjenjuje usmeno odgovaranje, što je potpuno nepoznato u SAD-u.

Misli da je program vrlo dobro organiziran i jedinu stvar koju bi mijenjala je da usmeni ispit bude potpuno dopuštena opcija pismenome. Hrvatski govori za sada vrlo malo jer nema hrvatske korijene pa mora uzimati poduku iz hrvatskoga. Stephanie se sviđa Hrvatska, ima svega pomalo, mora, jezera, planina, gradova, ali misli da ne bi mogla provesti cijeli život ovdje.

IVANA IZ TORONTA

I Ivana Čačić iz Toronta će završiti studiranje u Hrvatskoj, ali također nije sigurna za ostanak jer bi voljela imati praksu u Europi. Odlučila se doći ovdje zbog istih razloga kao njezini prijatelji, zbog činjenice da je cijena studiranja pristupačnija nego u Sjevernoj Americi ili većini europskih zemalja.

- Živjeti i studirati u Hrvatskoj činilo mi se najrazumnije, bolje nego ići u različite europske zemlje gdje uopće nisam znala jezik. Program u Kanadi je više temeljen na rješavanju problema, a u Zagrebu je strukturiran klasičnije, dvije - tri godine predkliničkog studiranja, koji prati tri godine kliničke prakse.

Ivana dosta dobro govori hrvatski jer ima hrvatske korijene, ali još uvijek se bori s padežima i nema tako veliki vokabular koliko bi željela. - Uživam u studiranju za sada, anatomija je najzanimljivija, ali željela bih bolje tehničke uvjete studiranja. ■

ENG There are over a hundred students from abroad, including many from the Croatian immigrant communities, studying at the University of Zagreb's Medical School in English language programs. Several of these spoke for our magazine about their impressions of the Medical School and Croatia, about the things they are happy with and those they would like to see changed.

GODIŠNJA INFLACIJA SE SPUSTILA NA 2,7 POSTO

ZAGREB - Cijene dobara i usluga koje se koriste za osobnu potrošnju, mjerene indeksom potrošačkih cijena, u Hrvatskoj su u svibnju ove godine u odnosu na travanj u prosjeku ostale na istoj razini, dok su na godišnjoj razini, u odnosu na prošlogodišnji svibanj, više za 2,7 posto, objavio je Državni zavod za statistiku. To je usporavanje godišnje stope inflacije u odnosu na prethodni mjesec za 1,2 postotna boda, budući da je u travnju iznosila 3,9 posto. Ujedno je to najniža stopa inflacije na godišnjoj razini od kolovoza 2007. (kada je iznosila 2,6 posto).



BRANKO LUSTIG POČASNI DOKTOR SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

ZAGREB - Najistaknutiji predstavnik hrvatske filmske umjetnosti u svijetu Branko Lustig primio je počasni doktorat Sveučilišta u Zagrebu za umjetnička i producerska ostvarenja, kao i za dugogodišnje društveno djelovanje na dobrobit Hrvatske te promidžbu hrvatske kulture i umjetnosti. Na svečanosti dodjele akademskog naslova počasnog doktora bio je i premijer Ivo Sanader, ministar znanosti, obrazovanja i športa Dragan Primorac, ministar kulture Božo

Biškupić i drugi uglednici javnog i političkog života. Lustig iza sebe ima više od 100 filmskih naslova koje je potpisao kao jedan od stvaratelja. Svoga prvog Oscara dobio je za film "Schindlerova lista", a drugoga za "Gladijatora". Branko Lustig (1932., Osijek) upisao je glumu na ADU 1951./52. U Hollywood odlazi 1988. gdje postaje producent mnogobrojnih filmova A produkcije.

DODIJELJENE GODIŠNJE NAGRADE MATICE HRVATSKE

ZAGREB - Godišnje nagrade Matice hrvatske za književna i umjetnička dostignuća te za znanost u protekloj godini pripale su Pavlu Pavličiću, fra Bernardinu Škunci i Radoslavu Katičiću. Nagrade je predao dobitnicima na svečanosti predsjednik Matice hrvatske Igor Zidić. Akademik Pavao Pavličić ponio je nagradu za knjigu "Mala tipologija moderne hrvatske lirike". Fra Bernardin Škunca nagrađen je za svoj povijesni roman "Mirotovorac u Bolonji". Svojom knjigom "Božanski boj" akademik Radoslav Katičić odnio je priznanje u kategoriji za znanost koja nosi ime "Oton Kučera".

NAJESEN DOVRŠENA GRADNJA MATOŠEVE SPOMEN-KUĆE

TOVARNIK - Do sredine listopada trebala bi biti dovršena gradnja spomen-kuće Antuna Gustava Matoša, odnosno rekonstrukcija i dogradnja već postojeće kuće u Matoševu rodnome selu Tovarniku, u zapadnome Srijemu, udaljenome 20-ak kilometara od Vukovara i Vinkovaca. Idejno rješenje stalnog postava, povjereno tvrtki Muze d.o.o. iz Zagreba, prihvaćeno je na nedavno održanome sastanku Odbora za uređenje Matoševe spomen-kuće u Zagrebu. Čitav projekt, najznačajniji projekt Matice hrvatske iz Tovarnika, trebao bi biti gotov do idućega ljeta, 12 godina nakon što je započeo. Obnova i rekonstrukcija Matoševe kuće, koja je tijekom mnogih godina bila arhitektonski oštećivana i proširivana, stajat će oko dva milijuna eura, a u jednakim je dijelovima financiraju Vlada Republike Hrvatske i Grad Zagreb.



BEZ ČEKANJA NA NAPLATI CESTARINE U LUČKOM KRAJ ZAGREBA

ZAGREB - Na autocesti kraj Zagreba vozači odnedavno mogu koristiti deset novih prolaza za bezgotovinsku naplatu cestarine u Demerju kraj Lučkoga pa se tako na ulazu u Zagreb prometuje bez većih čekanja u kolonama. Na novi izlaz na autocesti vozači se tek privikavaju. Na novoj naplatnoj postaji dva su prolaza za plaćanje cestarine tzv. brzim ENC-om, a u ARZ-u napominju da vozači taj uređaj moraju staviti na vjetrobransko staklo kako bi mogli proći. U preostalih osam prolaza cestarina se plaća karticama - Americanom, Maestrom, MasterCardom, Visom, Visa Electronom, Dinersom, Ina karticom te Smart Cardom. Ni za jednu karticu nije potrebno unositi PIN. Prilaz Demerje s novim naplatnim kućicama tri je kilometara prije Lučkoga gdje se cestarina i dalje plaća gotovinom. Izgradnjom naplatne postaje u Demerju propusnost vozila kroz Lučko povećala se za pet puta pa bi se tijekom turističke sezone trebale smanjiti gužve u Lučkome.

GODIŠNJE ĆE SE U VUKOVARU PROIZVODITI 40.000 TONA BIODIZELA

VUKOVAR - Vukovarski gradonačelnik Željko Sabo i voditelj Ureda za branitelje grada Zagreba Miodrag Demo simboličnim su presijecanjem vrpce pustili u rad Tvornicu za proizvodnju biodizela tvrtke Europa Mil Biogoriva u kojoj će se na godinu proizvoditi oko 40.000 tona biodizela. U gradnju tvornice uloženo je 20 milijuna eura, a zaposleno je 30 radnika, rekao je direktor i vlasnik Europa Mil Biogoriva Miodrag Gadže te dodao kako je za ostvarenje punoga kapaciteta rada tvornice na godinu potrebno osigurati oko 100.000 tona uljane repice. "Namjeravamo uz ovu tvornicu vezati oko 2.000 domaćinstava u Slavoniji koja nam mogu ponuditi uljanu repicu s vlastitih polja", rekao je Gadže i dodao da će biogoriva tvrtka izvoziti na tržišta Rumunjske, Slovenije i Austrije, a nadaju se i pregovorima s Inom.

Nautičari “spašavaju” sezonu?

Unatoč recesiji interes nautičara za vezove u hrvatskim marinama je velik. U marinama “Rovinj” i “Opatija” zabilježeno je stopostotno povećanje prometa u odnosu na isto razdoblje lani, a u “Pomeru” čak za dvjesto posto

Napisao: **Luka Capar**

Bez obzira na recesiju, rezultati u nautičarskom sektoru turizma zadovoljavajući su. U ACI-ju su zadovoljni poslovnim rezultatima za prvih pet mjeseci ove godine, kada su u 21 marini ostvarili 13.944 “brod-dana”, odnosno noćenja koje su ostvarili brodovi u tranzitu. Rezultat je nešto slabiji nego za isto razdoblje prošle godine, ali treba uzeti u obzir da se dvije njihove marine “Pomer” i “Pula” preuređuju, što sigurno utječe na poslovni rezultat, a i svjetska kriza učinila je svoje.

Što se tiče posjeta nautičara za ovogodišnje uskrasne blagdane, u ACI-jevim marinama zabilježeno je 1.170 dolazaka brodova, što je gotovo dvostruko više nego za iste blagdane lani. U marinama “Rovinj” i “Opatija” zabilježeno je stopostotno povećanje prometa u odnosu na isto razdoblje 2008. godine, a u “Pomeru” čak za dvjesto posto.

Na listi čekanja za četrdeset budućih novih vezova u toj marini je stotinjak brodova, što najbolje pokazuje kako je potražnja za kvalitetnim vezovima na hrvatskoj obali i dalje osjetno veća od ponude, unatoč činjenici da je u dobrom dijelu u pedesetak naših marina cijena usluga u ovoj godini povećana.

Takvi pokazatelji bili su jasan signal kako je nužno povećanje kapaciteta, pa je ACI u protekle tri godine potrošio oko sto milijuna kuna na podizanje kvalitete usluga u 21 marini. Ponajprije je riječ o povećanju kapaciteta, zamjeni pontona i elektroinstalacija te preuređenju sanitarnih čvorova. Unatoč recesiji, u ACI-jevim marinama “Umag”, “Opatija”, “Supetarska Draga”, “Trogir” i “Vrboska” od početka ove godine do danas se bilježi porast tranzita brodova. To je više nego obećavajuća najava za nadolazeću glavnu najezdu nautičara na našu obalu. Podizanjem kvalitete usluga u svojim ma-



rinama ACI je povećao i broj brodova na stalnom vezu, ponajprije u Trogiru, Milini i Vrboskoj, u kojoj je, primjerice, prije na stalnom vezu bilo 69 brodova, a sada ih je 107.

Posebno je zanimljiv i novi jedriličarski centar u marini na Cresu gdje je gostima na raspolaganju osam temeljito

preuređenih apartmana s četiri zvjezdice, a tu je sada i baza 12 natjecateljskih *jeanneua 35* na kojima početnici mogu učiti jedriti, a vrhunski jedriličari trenirati. Za tu ponudu već su veliko zanimanje pokazali jedriličari iz Slovenije, Italije, Finske i Švedske, ali i mnoge tvrtke iz Hrvatske. ■

ENG In spite of the recession the interest among sailors for berths in Croatian marinas is great. The marinas Rovinj and Opatija have seen a one hundred percent rise in traffic year over year, while the marina Pomer has seen an increase of as much as 200 percent.

Dobrodošli u Istru - zemlju 'dobrega' vina

Istra je jedna od rijetkih svjetskih regija u kojoj podjednako kvalitetno uspijevaju bijele i crne sorte vina. Autohtone sorte koje se sade ponajprije su istarska malvazija i teran

Napisao: **Berislav Kresinger**

Istra je jedina hrvatska turistička regija kojoj se ne predviđa smanjenje broja noćenja u odnosu na prošlu sezonu. To nije slučajno. Naravno da je bitno to što je Istra naša najbliža jadranska destinacija gostima iz središnje Europe. Ali ono što goste vraća u Istru nije samo njezin geografski položaj i prirodne ljepote, već i dobrim dijelom njezina vrhunska gastronomija i ponuda izvrsnih autohtonih vinskih sorata. Oni kojima se pruži prilika kušati istarske kobasice, pršut, sir, ribu, rakiju bisku, tartufe, istarsko maslinovo ulje i naravno vino, tih okusa i mirisa će se s radošću sjećati. Vino je ključni dio mozaika istarskog identiteta. U posljednjem desetljeću istarski vinari pokazali su se kao predvodnici novoga hrvatskoga vinskog vala. Razlog tome je korištenje modernih vinarskih tehnologija, ali oslanjanje na autohtone sorte a ne na svjetske trendove. Uz to, kao prvi u Hrvatskoj, istarski su vinari shvatili važnost dobre promidžbe, čije plodove u posljednje vrijeme ubiru.

VINISTRA

Od 1994. godine istarski vinari i vinogradari okupljeni su u udruhu "Vinistra". Smisao udruge je zajednička prezentacija i stručna pomoć članovima. Ovog proljeća održana je najbolje organizirana i najbogatije predstavljena 16. smotra Vinistre. To je najbolja vinska manifestacija u državi. Ove godine organizirana

je u novoizgrađenoj porečkoj dvorani "Žatiki" s više od 600 uzoraka istarskih vina, maslinova ulja i rakija. Ove godine prvi put je organizirano i svjetsko prvenstvo malvazija u sklopu manifestacije, u kojem su sudjelovale razne malvazije proizvođača iz skoro svih mediteranskih zemalja. Malvazija je najspecifičnija sorta Mediterana, a ima više od 20

Grozdovi istarske malvazije





Nagrađene
malvazije s
oznakom IQ

vrlo različitih podvrsta. Istarska malvazija je jedna od najkvalitetnijih, ako ne i najkvalitetnija među njima. Među 214 poslanih uzoraka pobjednička čast na prvome prvenstvu malvazija pripala je *Dubrovačkoj malvasiji*. Odnedavno je u sklopu Vinistre organizirana i oznaka "IQ," odnosno Istarska kvaliteta, namijenjena istarskim malvazijama. Oznaka podrazumijeva provjereno visoku kvalitetu. Do sada priznanje imaju 24 istarske malvazije.

AUTOHTONE SORTE

Istra je jedna od rijetkih svjetskih regija u kojoj podjednako kvalitetno uspijevaju bijele i crne sorte vina. Tu se od davnina piju i bijela i crna vina. Autohtone sorte koje se sade su ponajprije istarska malvazija i teran. Istarska malvazija zasađena je na čak dvije trećine istarskih vinograda. To je bijela djelomično aromatična sorta koja se odlikuje cvjetnim i voćnim mirisom. Iako se do sada oblikovala kao svježe vino za toplije dane, koje se treba popiti do sljedeće berbe, razvija se novi trend vezan uz malvaziju. Sve više vinara dio svoje malvazije obrađuje starinskim metodama održavanja na dropu (*sur lie metoda*) i odležava u malim hrastovim bačvama, što vinu daje kompleksnost, osebnost i dulji vijek trajanja. Teran je osebnija sorta crnog vina koja se uzgaja samo na istarskom poluotoku. Odlikuju je rubinskocrvena boja, živopisni mirisi - primarno šumskog voća, jak karakter i naglašene kiseline.

VINO I EU

Trenutno je u Istri zasađeno 4.500 hektara vinograda, čime je ona naša najveća vinska regija. Prilikom ulaska u Europsku uniju, nove zemlje članice više ne smiju povećavati nasade vinove loze. Štoviše, EU potiče uklanjanje nasada vinove loze i to kompenzira vrlo velikim novcem, do 7.000 eura po posjećenom hektaru. Ta pojava događa se zbog prevelike količine niskokvalitetnih vina koja



I povijesni gradić
Motovun je okružen
vinogradima

ruše cijene na europskom tržištu. Hrvatski proizvođači u prosjeku ne posjeduju tako velike vinograde kao njihovi europski kolege, pa postoji bojazan da se dio naših vinara neće moći nositi s konkurencijom. Pošto je vinogradarstvo u Hrvatskoj u razvoju, a to podrazumijeva i povećavanje nasada, cilj je što više povećati površine pod vinogradima do ulaska u EU. Time bi se mogao zauzeti kvantitativno značajniji dio na vrlo velikom tržištu Europske unije. Hrvatska do sada ima zasađenih 34.000 hektara vinograda. Cilj je bio da se do ulaska u EU zasadi 40.000 hektara. Kako bi se dan ulaska mogao malo oduljiti, površine pod vinogradima bi mogle i prijeći tu brojku pa bi Hrvatska mogla dočekati i značajniju ulogu u europskom vinarstvu nego što se nadala.

Trebali bismo spomenuti vinograde i vinare koji su najviše pridonijeli razvoju istarskog vina. U već etablirane vinare ubrajaju se Gianfranco Kozlović, dr. Ivica Matošević, Moreno Degrassi i Moreno Coronica. Među najkvalitetnijim proizvođačima su i Cattunar, Clai, Markežić, Radovan i Pilato. Vrlo je značajan i najveći proizvođač - porečka Agrolaguna, koja također sve više radi

na povećanju kvalitete svojih vina. No, novi val mladih vinara pokazuje da Istra i njezino vino imaju prostora za napredak te nove ideje i okuse. Ponajprije se to odnosi na vina Benvenuti, Kraljević, Trapan, Damjanić, Geržinić, Vivoda i Roxanich. Budućnost Istre kao turističkog odredišta je blistava, a jedan od značajnih razloga za to je i osigurana svijetla budućnost istarskog vina, kao i cjelokupne istarske gastronomije. ■



Od crnih sorti
najpoznatiji je teran

ENG Over the past decade Istrian winemakers have proven themselves as the front-runners of a new wave in Croatian winemaking. Their leadership is a result of the use of modern winemaking technologies and in the fact that they do not blindly follow global trends, and base their production on local grape varieties.

može li transfer novca
biti pouzdan i brz?

da!

**WESTERN
UNION** | *yes!*

sada čak i s novim cijenama.

transfer novca

uslugu nudi:  Hrvatska pošta d.d.

www.posta.hr

01/4839 166



HU JINTAO: KINA I HRVATSKA IMAJU TRADICIONALNO PRIJATELJSKE ODNOSI

ZAGREB – U dvodnevni službeni posjet Hrvatskoj stigao je kineski predsjednik Hu Jintao, a bio je to ujedno i prvi posjet jednoj od zemalja jugoistočne Europe. Taj posjet potvrđuje dobre odnose među dvjema zemljama i poticaj je za daljnje jačanje političkih i, što je osobito važno, gospodarskih odnosa dviju zemalja. Tijekom svoga posjeta kineski predsjednik se osim s domaćinom, predsjednikom Stjepanom Mesićem, sastao i s predsjednikom Hrvatskog sabora Lukom Bebićem te premijerom Ivom Sanaderom. "Odnosi Hrvatske i Kine su prijateljski i dobri, razvijaju se uzlaznom linijom, no još puno toga, posebno u gospodarskoj suradnji možemo napraviti kako bi ti odnosi bili još bolji", rekao je predsjednik Stjepan Mesić nakon što ga je u njegovu uredu posjetio predsjednik Narodne Republike Kine Hu Jintao.

ZLATNI PROIZVODI ZVEČEVA

POŽEGA - Zvečevo iz Požege, koje je jedno od naših najpoznatijih i najstarijih proizvođača konditorskih proizvoda, karakterizira relativno mlada upravljačka ekipa iza koje stoje odlični rezultati. Sve svoje proizvode, a riječ je o žestokim pićima koji se proizvode od 1921. te čokolade čija proizvodnja je počela 1925., Zvečevo plasira na tržišta bivše države, ali i na svjetsko tržište. Prvi su počeli proizvoditi čokoladu s rižom, a "Mikado Premier" je čokolada koja se jedina u svijetu proizvodi od svježega mlijeka. Konkurencije se ne boje, ističu u tvornici u kojoj proizvode čokoladu za 30 posto domaćega tržišta. Poslovna filozofija temelji se na visokoj kvaliteti, što rezultira i nešto višom cijenom.

HRVATSKA RIBARSKA FLOTA SVE JE MODERNIJA I BOLJA

SPLIT - Hrvatska ribarska flota ulovila je u 2008. godini nešto više od 49.000 tona ribe, što je za 3.000 tona više nego godinu ranije. Od toga je bilo 41.000 tona plave ribe (39.000 tona u 2007.), a svemu tome treba pridodati i 5.000 uzgojenih tuna te 4.000 lubina i komarča te 3.500 školjkaša, također sve iz uzgoja. Hrvatska ribarska flota trenutačno ima oko 300 većih brodova i 700 brodica, a u posljednjih je nekoliko godina uz pomoć države sagrađeno petnaestak novih brodova, ponajviše dužine od 30 do 40 metara koji mogu i na otvoreno more, a dosad su uglavnom "rezervirani" za moćnu talijansku ribarsku flotu. Predsjednik Ceha ribara Hrvatske Ante Fabijanić rekao nam je da je sedam priobalnih županija nedavno odredilo lučice i luke za iskrcaj ulova s ribarskih brodica i brodova. Tako će ulov sada brže stizati do krajnjega kupca, odnosno prerađivača.



PAPA JANDROKOVIĆU: HRVATSKA MI JE UVIJEK PRI SRCU

RIM – Nakon opće audijencije na Trgu sv. Petra pred više desetaka tisuća vjernika iz cijeloga svijeta i Hrvatske, ministra Jandrokovića i članove hrvatskoga izaslanstva primio je papa Benedikt XVI. Tom je prigodom Jandroković zahvalio Papi na potpori Hrvatskoj i pozvao ga da je posjeti, a Papa je rekao kako mu je Hrvatska uvijek pri srcu i kako se nada da će je u skoroj budućnosti i posjetiti. Ministar Jandroković uručio je Papi prigodan dar, čipku od agave koju su izradile časne sestre benediktinskog samostana na Hvaru. Nakon toga, Gordan Jandroković sastao se s državnim tajnikom Svete Stolice kardinalom Tarcisijem Bertoneom s kojim je razgovarao o tradicionalno dobrim odnosima Svete Stolice i Hrvatske.

PREMINUO AKADEMIK DALIBOR BROZOVIĆ

ZAGREB - Jezikoslovac i akademik Dalibor Brozović preminuo je u noći 18. lipnja u Zagrebu u 82. godini. Bio je redoviti član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Razredu za filološke znanosti od 1986. godine. Akademik Brozović bio je i jedan od najvećih hrvatskih lingvista 20. stoljeća, proučavatelj hrvatskih dijalekata, hrvatskoga standardnog jezika i mnogih drugih jezika. Bio je i jedan od autora Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika 1967. Rođen je 1928. u Sarajevu. Osnovnu školu završio je u Zenici, a gimnaziju u Visokom, Sarajevu i Zagrebu. Godine 1990. bio je član Predsjedništva Republike Hrvatske i poslije potpredsjednik Republike Hrvatske te nekoliko godina (1992. - 1995.) saborski zastupnik. Od 1991. do 2001. bio je glavni ravnatelj Leksikografskog zavoda "Miroslav Krleža" u Zagrebu.



Postoji štednja drukčija od svih drugih!

Wüstenrot stambena štedionica našim iseljenicima (Hrvatima bez obzira u kojoj zemlji trenutno žive) nudi jedinstvenu priliku da štede i istodobno rješavaju svoje stambene potrebe uz pomoć našega štednoga i kreditnog programa koji je kreiran isključivo za njih

Napisala i snimila: **Ivana Rora**

Wüstenrot stambena štedionica d. d. pripremila je poseban program stambene štednje i stambenog kreditiranja hrvatskih iseljenika diljem svijeta po specijalnim uvjetima koji su jedinstveni na hrvatskome tržištu. O pojedinstvenosti programa Wüstenrot stambene štedionice koja već 11 godina uspješno posluje u Hrvatskoj razgovarali smo sa simpatičnim i odlučnim hrvatskim menadžerom, članom Uprave, magistrom Ivanom Ostojićem.

Vjerujemo da za početak naši čitatelji žele saznati nešto više o Wüstenrot stambenoj štedionici i sustavu stambene štednje?

- Zadovoljstvo nam je predstaviti se hrvatskim iseljenicima diljem svijeta. Mi smo dio međunarodnoga financijskog sustava s tradicijom duljom od 85 godina u Njemačkoj i Austriji, te smo idejni pokretač i začetnik stambene štednje u Europi gdje imamo više od osam milijuna klijenata. U Hrvatskoj smo osnovani prije 11 godina kao zajednička investicija Wüstenrot stambene štedionice i Wüstenrot osiguranja iz Austrije i Njemačke te smo financijska institucija specijalizirana za stambenu štednju i financiranje stambenih potreba. Naime, smisao stambenih štedionica koje odobravaju stambene kredite uz fiksnu kamatnu stopu i pri kojima štednju građana potiče i država s 15% poticajnih sredstava, upravo i jest zaštita socijalnog standarda građana kojima se time omogućava nepromjenjivost otplate kredita tijekom cijelog roka otplate. Svjedoci smo da ovih dana mnoge štediša od svojih banaka do-

Ivan Ostojić, član Uprave Wüstenrot stambene štedionice



bivaju obavijesti o povećanju kamatnih stopa, no naši klijenti spavaju mirno jer su kamatne stope na stambene kredite koje mi odobravamo isključivo fiksne i ne mogu se mijenjati.

Čini se da je stambena štednja opet 'in'.

- Nakon burnih godina, stambena štednja je postala isplativi posao i za građane i za državu. Činjenica je da Hrvati otkrivaju prednosti stambene štednje (visoki prinos koji je fiksni i siguran) i danas sve više njih štedi u stambenim štedionicama. Prinosi na stambenu štednju su u pravilu viši nego što su prinosi od svih drugih vrsta ulaganja, pa čak i onih koji sa sobom nose znatne rizike i na godišnjoj razini prinos na štednju može biti i do 7,5 – 8 posto. S druge strane, zbog prirode poslovanja stambenih

štedionica (a i zbog propisa koji se odnose na poslovanje stambenih štedionica), one su vrlo stabilne i sigurne financijske institucije i za sve iznose štednje do 400.000 kuna po osobi jamči hrvatska država.

Koje su konkretne prednosti Wüstenrot stambene štedionice?

- Konkretno, možemo reći da su naše prednosti u tome što imamo vrlo pažljivo osmišljene programe za sve potrebe naših štediša. Tako s jedne strane nudimo visoke prinose onima koji žele samo štedjeti, a s druge strane imamo odlične uvjete za one koji štede radi rješavanja svoga stambenog pitanja. Pri tome nudimo vrhunsko savjetovanje za odabir optimalnog rješenja za svakoga pojedinog klijenta. Potaknuti vrlo čestim upitima i zahtjevima Hrvata iz dijas-

pore, pripremili smo poseban program prilagođen isključivo njihovim željama i potrebama.

Znači li to da hrvatskim iseljenicima nudite posebni program?

- Wüstenrot stambena štedionica našim iseljenicima (Hrvatima bez obzira u kojoj zemlji trenutno žive) nudi jedinstvenu priliku da štede i istodobno rješavaju svoje stambene potrebe uz pomoć našega štednoga i kreditnoga programa koji je kreiran isključivo za njih. Naime, koliko nam je poznato, mi smo jedina kreditna institucija u Hrvatskoj koja Hrvate zaposlene u inozemstvu smatra kreditno sposobnim na temelju radnog odnosa u inozemstvu i pri tome ne postavljamo nikakve posebne uvjete u smislu obveze da dio ili sva primanja moraju biti usmjerena u Hrvatsku. Jedini uvjet je da je riječ o hrvatskim državljanima koji imaju bilo kakav dokaz o hrvatskom državljanstvu (domovnica, osobna iskaznica ili putovnica). Počnimo s prednostima štednje koju Vam preporučujemo!

Sami odlučujete koliko ćete štedjeti i kada želite uplaćivati štedne uloge. Svake godine država jamči poticajna sredstva u iznosu od 15% štednje, maksimalno do 750 kn godišnje, a mi jamčimo i kamatu na štednju od 2% do 4% godišnje. Vaši prinosi ovise o iznosu koji možete uplaćivati i broju članova obitelji na koje možete otvoriti ugovore stambene štednje, ali s državnim poticajima mogu iznositi i do 8% godišnje. Uštedevinu nakon pet godina štednje možete nenamjenski koristiti!

Štedeći u Wüstenrotu stječete pravo na najpovoljniji kredit stambene štednje u Republici Hrvatskoj s fiksnom kama-

tom tijekom otplate cijeloga kredita u visini od samo 5% godišnje. Pri otplati kredita možete uplaćivati i rate veće od predviđenih, bez bilo kakvih troškova ili negativnih posljedica, a kamata na kredit računa se samo na trenutni saldo duga na dan obračuna. To znači da tijekom otplate kredita možete dodatno izvršiti uplatu od primjerice 5.000 eura i mi za uplaćeni iznos automatski umanjujemo glavnicu tako da je pri sljedećem obračunu kamate osnovica umanjena za iznos od 5.000 eura. To je najpošteniji i za klijenta najpovoljniji način obračuna kojim se koristi veliki broj naših klijenata.

No, primjećuje se jedna posebnost koja puno znači hrvatskim iseljenicima. O čemu je zapravo riječ?

- Točno. Kod nas možete ostvariti kredit i ako nemate ili ne želite imati sudužnika ili jamca u Hrvatskoj, odnosno samostalno s vašim primanjima u inozemstvu možete ostvariti kredit za financiranje stambenih projekata u Hrvatskoj. Time smo jedini u Hrvatskoj ponudili takav program financiranja naših iseljenika. Također, za iseljenike nudimo i mogućnost sklapanja ugovora stambene štednje bez naknade koja inače iznosi 1% ugovorne svote ili prosječno 100 eura po stambenom štediši.

Kako ste došli na ideju da razvijete ovakvu ponudu i kome se zainteresirani čitatelji mogu javiti za dodatne informacije?

- Osim općih informacija na našim internetskim stranicama (www.wuestenrot.hr), predlažem da se jave voditeljici projekta, gđi Slavici Mišić, koja je i sama bila dio iseljene Hrvatske i koja je najzaslužnija što ovaj projekt iz dana u dan

postaje sve veći i kvalitetniji. Gđa Mišić je primjer kako se povratnici u Hrvatsku mogu uspješno uključiti u domaću bankarsku industriju, a riječ je o osobi koja na temelju vlastitog iskustva najbolje zna potrebe hrvatskih iseljenika i koja će za svaki konkretni upit ponuditi najbolje rješenje. Njezin broj mobitela je: 00385 98 939 94 26 i 003851 4803 766 ili e-mail: slavica.misic@wuestenrot.hr

S obzirom na postojeću situaciju, što mislite o budućnosti stambene štednje?

- Wüstenrot stambena štedionica je tržišni lider kada je u pitanju financiranje stambenih potreba u Hrvatskoj gdje držimo oko 32,5% ukupnog tržišta među stambenim štedionicama. Samo u protekle tri godine u stambene svrhe investirali smo u Hrvatskoj više od 1 mlrd. kuna. Na izravan ili neizravan način uz ove investicije vezano je jako puno radnih mjesta i sudbina građana u Hrvatskoj. Država danas u Hrvatskoj potiče stambenu štednju s 15% od ušteđenog iznosa, maksimalno do 5.000 kuna. Svako povećanje poticaja u sadašnjim gospodarskim prilikama donijelo bi velike koristi nacionalnome gospodarstvu. Kada bi poticaji bili veći, stambene štedionice bi raspolagale većim iznosima sredstava kojima bi mogli financirati stambenu izgradnju.

Time bi se sačuvao veliki broj radnih mjesta u građevinskoj industriji, a poreznim davanjima bi se povećao i prihod državnog proračuna u puno većem iznosu nego što bi bilo povećanje troška. S druge strane, stambene štedionice bi mogle još intenzivnije pomagati građanima u rješavanju stambenog pitanja na prihvatljiv način, uz niske i fiksne kamate. ■



Wüstenrot

stambena štedionica d.d.

Do vlastitog doma u jednom potezu

Brač



IZLOŽBA FOTOGRA

“LIPI NA

Nakon Zagreba i Metkovića, izložba fotografija pod nazivom “Lipi naši škoji” autora Vide Bagura može se odnedavno razgledati u Etnografskome muzeju u Dubrovniku. Posjetitelji mogu istinski uživati u pomno izabranim fotografijama naših otoka i izvornih otočkih narodnih nošnji, od Mljeta i Lastova, pa sve do Paga, Raba i otoka Krka. Čuvari tradicijske kulture uklopljeni su u prelijepe vizure svojih otoka: pjace, starinske crkve, kamene kuće, okruženi gromačama, maslinama i morem.

Dugogodišnji suradnik Hrvatske matice iseljenika Vido Bagur ugledni je hrvatski folklorist, koji je tijekom desetljeća svojih terenskih istraživanja i rada s izvornim folklornim skupinama diljem Hrvatske i Bosne i Hercegovine kamerom i fotoaparatom snimao nepregledno etnološko blago. Nastale su tako tisuće

Lastovo poklade



Hvar



Nerezine



Mljet



FIJA VIDE BAGURA

ŠI ŠKOJI"

iznimno vrijednih fotografija koje bilježe činjenice jednog vremena, a istovremeno, svaka posebno, predstavljaju iznimna umjetnička djela. Folklorna grupa snimljena u plesnome pokretu, portreti kazivača i svirača tradicijskih glazbala, detalji narodnih nošnji, u autentičnom su okružju. Vješto oko Vide Bagura nepogrešivim je instinktom uvijek pronalazilo onaj pravi trenutak, detalj, osvjetljenje, atmosferu, ambijent.

"No, Vidina fotografija ne ograničava se samo na folklor i tradiciju. U središtu njegove pozornosti je čovjek kao nasljednik i promicatelj baštine, ali mu ne promiču ni ljepote prirode, posebnosti krajolika, značajke arhitekture. Njegovo podrijetlo veže ga uz Dalmaciju i Neretvu, njegovo divljenje izazivaju kamen i more, a sve što voli uvijek ponovno nalazi na našim otocima", kaže o izložbi naša istaknuta etnografinja Zorica Vitez. (Srebrenka Šeravić)

Krk Jurandvor



Korčula



Cres

“Mi smo oni iz vašeg djetinjstva”

Urednice *Smiba* i *Modre laste* Snježana Marić i Željka Horvat Vukelja novinarke su koje su same potaknule institucionalnu aktivnost tržišta, izazvale intelektualnu elitu – ono što one rade domaći je proizvod prisutan i u hrvatskoj dijaspori

Razgovarala: **Klara Kovačić** Snimio: **Branko Nađ**

Zaobišla ih je struka, zaokupljena starim i novim tranzicijskim izazovima novinarstva, ali ne i Hrvatska gospodarska komora koja je časopisima *Smibu* i *Modroj lasti* dodijelila certifikat “Izvorno hrvatsko”. Bljesak medijske pozornosti navodi na razgovor o jedinstvenom pothvatu – o tome kako im certifikat jamči globalnu jedinstvenost, a nije hrana, ni Bajadera, ni Vegeta, ni kulen...

Urednice “Smiba” i “Modre laste” Snježana Marić i Željka Horvat Vukelja novinarke su koje su same potaknule institucionalnu aktivnost tržišta, izazvale intelektualnu elitu – ono što one rade domaći je proizvod, kupljen novcem roditelja, prodan u dvadesetak milijuna primjeraka, prisutan i u iseljeništvu i u nacionalnim manjinama. “Mi smo oni iz vašeg djetinjstva, ona zlatna nit u hrvatskom odgoju i školstvu, ne odustajte od nas ni u ovoj krizi”, poručuje urednica “Modre laste”, časopisa za starije učenike osnovne škole koji od 1954. godine izlazi deset puta godišnje. “Smib” je namijenjen djeci od šest do deset godina, izlazi od 1969. godine, također deset brojeva godišnje tijekom školske godine. Naklada svakog časopisa stabilizirana je na 20.000 primjeraka mjesečno, nekad i više, dopiru do svakog mjesta u Hrvatskoj barem s jednim bro-

jem. U ljetnoj su školi hrvatskog jezika Hrvatske matice iseljenika, u dopunskim školama diljem svijeta, u Dortmundu, među moliškim Hrvatima, na neočekivanim mjestima, a uvijek s djecom, roditeljima, učiteljima, nastavnicima. “Od stalne suradnje s njima nije se nikada odustalo, od prvog do najnovijeg broja, niti će se odustati”, tvrde obje.

Kako je sve počelo?

Ideja se stvorila u vrijeme slavlja pedesete obljetnice “Modre laste”, nakon što smo odlučili novac za domjenke predati Centru za razminiranje. U razgovorima i suradnjom s drugima uvjerali su nas u našu posebnost. Iznenađili smo i Hrvatsku gospodarsku komoru, postupak certificiranja je trajao gotovo pet godina. Trebalo je dokazati da je naš proizvod jedinstven, iako se ne degustira kao paški sir. Nisu imali ni kriterije, samo našu ideju. Osnovili su posebnu, tehničku komisiju za odgojno-obrazovne publikacije i interaktivne sadržaje namijenjene učenju. Angažirali su vrhunske stručnjake, pedagoga, likovno-grafičkog urednika, fakultet novinarstva, učiteljsku akademiju.

Po čemu ste jedinstveni u svijetu?

Osim po sadržaju i po već spomenutoj suradnji s dopunskim školama i kontaktu djece s brižljivo lektoriranim standardnim hrvatskim jezikom, po ravnopravno zastupljenoj suradnji djece iz



Smib” je nastao na tradiciji “Smilja”, najdugovječnijega hrvatskog časopisa (1873. - 1945.) i “Bosiljka” (1864. - 1868.), našega prvoga dječjeg časopisa.

domovine i djece iz svijeta, po novinarskim radionicama, književnim susretima, posjetu školama. Stalno objavljujemo pisma, dječje radove, djeca stvaraju list, ne cijeli, ali jednu trećinu sigurno. "Smibu" se javio dječak koji je odnjegovao 73 kaktusa. Nastala je novinarska priča, čitatelji su naučili i nešto novo o kaktusima, a dječak je, potaknut, poslao o svemu vrlo lijepu pjesmu, prvu u životu. Integrirati djecu što je više moguće način je funkcioniranja oba lista, u tome smo jedinstveni, iako nam je urednički rukopis različit – kaže Snježana Marić.

Vaš izdavač "Školska knjiga" dopušta prednost dječjeg rada, prednost djeteta nad oglasnim sadržajem, propagandom, estradom?

- Apsolutno, pomažu nam u tome i nastavnici, oni su naš potporni stup.

Ali i vi ste s njima, u obrazovnom programu?

- Ne oponašamo čitanke, radne bilježnice, udžbenike, uključujemo se kreativnim idejama, potičemo ih da se koriste ovim časopisima u nastavi. "Smib" u svakom broju ima edukativni dar, CD s igricama i crtićima, naš vlastiti proizvod. "Modroj lasti" CD nije specijalnost. Ona je prva među našim časopisima, još prije deset godina, uvela edukativni poster. Crtić "Pauk Praško" bio je i u konkurenciji na 18. danima hrvatskog filma, na europskom festivalu animiranog filma u Annecyju u lipnju predstavljamo šest crtanih filmova. Naši poster i su izrazito didaktički, naše igrice prilagođene djeci, uključujući i djecu s posebnim potrebama, a ima i složenijih, čak i za odrasle. Ludički karakter postera obrazuje za život – bonton u knjižnici, bonton na Internetu – a nudi i zanimljive povijesne teme. Prilagođavamo se vremenu i kompjutorskoj tehnologiji poštujući tradiciju. I to je bilo važno. Analiziran je koncept, sadržaj, prijelom, grafička oprema, uključila se i Agencija za odgoj i obrazovanje Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, pregledali su nas od glave do pete.

I susreti s djecom su važni?

- Odlazak čitateljima također je dio ovog standarda, ali i njihov dolazak k nama, obnavlja se dvorana za više od



Snježana Marić i Željka Horvat Vukelja - urednice Smiba i Modre laste

200 posjetitelja, "Školska knjiga" dugo ugošćuje škole. S nekima se srećemo i u svijetu. Moliški Hrvati su lijepo primili "Modru lastu", razumjeli smo se odlično, no čini mi se da bi voljeli učiti moderni hrvatski, njihov je arhaičan. Lakše čitaju "Smib" nego "Modru lastu". Na sve te susrete dođu roditelji, djedovi, bake, uvijek je to fešta, naši listovi pojačaju dojam, nastavnicima smo najveća potpora. Ja sam i pisac za djecu, pozivam djecu da mi budu suradnici u mom "pričokazu". Neki put su to posve mali doprinosi, nekad tek nešto pridržavaju, nekad izrađuju lutkice, maske, nekad crtaju. Njima je to čast i doživljaj. Na kraju pjevamo, sve uz domaću riječ. To nije nešto režirano, ili iznuđeno, to je nešto življeno, sretan je onaj tko može u tome sudjelovati. Poštujemo tradiciju, ali nismo konzervativne. Sadržaj je važan, čitatelj najvažniji.

Pomišljate li i na elektroničko online izdanje?

- Nismo baš sigurni da je to dobro za pismenost, djeca sve manje pišu. Zasad se koristimo internetskom stranicom "Školske knjige" za najavu novog broja i to naslovnicom, ali favoriziramo rukopis, pisanu riječ.

"Smib" je nastao na tradiciji "Smilja", najdugovječnijega hrvatskog časopisa (1873. - 1945.) i "Bosiljka" (1864. - 1868.), našega prvoga dječjeg časopisa. "Modra lasta" je utemeljena u zagrebačkoj školi Trnjanska kao list koji stvaraju djeca za djecu. Zaslužna je za prodor stripa u nastavu prije 40 godina – Maurović, Neugebauer, Beker njezini su suradnici – serijali "Lastan" i "Genije" Ivice Bednjanca obilježili su naraštaje osnovnoškolaca. I danas uporno objavljuju isključivo domaći strip. Pokrovitelj je literarnih dječjih smotra u Žminju, Zlataru i Cerniku za čakavsko, kajkavsko i štokavsko narječje. Suradnici su im poznati pjesnici i pisci, priznati znanstvenici i umjetnici bili su čitatelji, klasici dječje književnosti, Zvonimir Balog i niz drugih kao urednici gradili su uređivački koncept od kojeg se ni danas ne odstupaju. "Smib" i "Modra lasta" dio su sretnijeg odrastanja, vizualni znak "Izvorno hrvatsko" jamči da ste kupili proizvod posebne vrijednosti, vrh svjetske ponude u svojoj klasi, neponovljivih i jedinstvenih osobina. Zasad ih je stotinjak, od penkale do imotske torte, nema prvog ili drugog mjesta, otpadate ako kriterijima ne možete udovoljiti. ■

ENG The Smib and Modra lasta monthly magazines for primary school children have been awarded the Croatian Creation certificate issued by the Croatian Chamber of the Economy. Editors Snježana Marić and Željka Horvat Vukelja discuss the editorial policies of these publications.

Fešta hrvatskog zajedništva u sklopu nogometa

Ovo je bio ne samo kvalitetan nego i učinkovit turnir, kako u športskome tako i u društvenome smislu, a po optimizmu i raspoloženju gostiju može se reći da je okupljanje bilo pun pogodak i u očuvanju nacionalne svijesti i ponosa



Finale: Gradišćanski Hrvati i Hrvati iz Slovenije



Dodjela priznanja

Napisao: **Nenad Zakarija**

Podjelom priznanja kako pobjednicima tako i svim sudionicima 2. europskog prvenstva nogometnih reprezentacija, u nedjelju 21. lipnja na svečanosti u splitskom hotelu "Zagreb" okončano je ovo natjecanje koje je okupilo osam reprezentacija hrvatskih nacionalnih manjina i to iz Crne Gore, Gradišća (Austrija), Mađarske, Makedonije, Rumunjske, Slovačke, Slovenije i Vojvodine (Srbija). Nakon dva dana uzbuđljivih razigravanja, ponekad ometanih jakom kišom, u finalu su se sastale reprezentacije Slovenije i gradišćanskih Hrvata. S obzirom na to da je utakmica u regularnom vremenu završila rezultatom 0 : 0, prešlo se na izvođenje jedanaesteraca u čemu su Hrvati iz Slovenije bili s(p)retnije ruke odnosno noge i odnijeli pobjednički pehar. Treće mjesto je zauzela momčad Vojvodine koja je u prethodnoj utakmici svladala Slovačku s 2 : 0, a ona se morala zadovoljiti četvrtim ali vrlo vrijednim mjestom. Prikazan je iznimno kvalitetan i borben nogomet unatoč povremenoj čak i jakoj kiši, na nekoliko terena u okolini Splita, polufinale i finale na pomoćnome terenu u Dugopolju, općini koja se naglo razvi-

ja i koja je izgradila prekrasan novi stadion kojim bi se mogli podičiti i mnogi gradovi. Posebno je oduševila kvaliteta nekoliko "novih" reprezentacija poput Slovačke, Crne Gore, Rumunjske i Makedonije. Sudili su profesionalni suci HNS-a, i što je možda najvažnije turnir je uglavnom prošao u fer igri i prijateljskom natjecanju.

Tajnik HNS-a Zorislav Srebrić odmah nakon finalne utakmice pozdravio je nazočne i uručio pobjednički pehar kako bi se slavlje nastavilo zajedničkim ručkom u hotelu u kojem su uručena ostala priznanja svim sudionicima. HMI je bio suorganizator ovog natjecanja, a inače je član Povjerenstva HNS-a za hr-

vatske klubove izvan domovine od samih početaka. Predstavnik HMI-ja i povjerenik Nenad Zakarija predao je prigodne darove u ime Matice. Spomenimo da je svečanosti nazočila i voditeljica područnog ureda HMI-ja u Splitu Branka Bezić-Filipović, čija je knjiga o nogometnim klubovima u iseljeništvu bila jedan od darova u vrećici HMI-ja. Nazočnima su se obratili legendarni Ante Pavlović, savjetnik HNS-a i duša okupljanja izvan domovinskih Hrvata u sklopu nogometa, predsjednik Povjerenstva HNS-a Pero Šarić i dužnosnik Nogometnog saveza Dalmacije Ante Plazibat, koji je odlično obavio organizacijski dio posla. U zaključku, može se reći da je ovo bio zaista ne samo kvalitetan nego i učinkovit turnir, kako u športskome tako i u društvenome smislu. Pogotovo su bili pozdravljeni dolasci reprezentacija iz Makedonije, Rumunjske, Crne Gore i Slovačke, gdje su ti naponi u začetku, a po optimizmu i raspoloženju gostiju može se reći da je okupljanje bilo pun pogodak i u očuvanju nacionalne svijesti i ponosa. ■



Pobjednički pehar

ENG The 2nd European football (soccer) championships for Croatian communities abroad were held in Split. The event pooled teams from Croatian minority groups from Montenegro, Austria's Gradišće (Burgenland) region, Hungary, Macedonia, Romania, Slovakia, Slovenia and Vojvodina in Serbia. The Croats of Slovenia won the event.

Ovogodišnji festival posvećen moravskim Hrvatima

Dobar suživot slovačkih Hrvata s većinskim stanovništvom bio je očit, kako na primanju kod gradonačelnika Vladimira Mraza tako i u svim događajima tijekom festivalskog vikenda

Napisala: **Marija Hećimović**

Snimio: **Darko Plahtan**

U organizaciji Hrvatskoga kulturnog saveza u Slovačkoj i Mjesnog vijeća u Devinskome Novom Selu održan je 20. i 21. lipnja 21. festival hrvatske kulture. Vrlo bogati program započeo je otvorenjem izložbe *Hrvati na južnoj Moravi* u Muzeju kulture Hrvata u Devinskome Novom Selu. Ovogodišnji festival bio je usmjeren na predstavljanje ove male hrvatske zajednice u Južnoj Moravskoj kojoj neumoljiva sudbina nakon II. svjetskoga rata nije dala njihovim pripadnicima da ostanu u svojim selima Jevišovki, Novoj Preravi, Drinovcu i dr. Izložba predstavlja i dio novije suradnje između Hrvata u Češkoj Republici i Hrvata u Slovačkoj. Svoj doprinos ovoj izložbi dao je i Regionalni muzej iz Mikulova.

U bogatome kulturnom programu nastupile su amaterske skupine gradišćanskih Hrvata iz Austrije "Kolo slavu", iz Mađarske tamburaši i klapa iz Koljnofa, iz Slovačke kulturne skupine iz Hrvatskog Jandrofa, Čunova i Hrvatskog Groba i na kraju iz Devinskoga Novog Sela - Rosica, najstariji pjevač-



ko-instrumentalni ansambl i najmlađa skupina Grabarčieta, zatim gosti iz Hrvatske iz istarskoga gradića Roč te ansambl Palava iz Češke.

Dobro vrijeme drugoga dana Festivala omogućio je folklornim i pjevačkim grupama kao i tamburašima da u povorci selom pokažu ljepotu svojih narodnih nošnji, svoje pjesme te instrumentalne izvedbe. Osobitu pozornost izazvale su dječje skupine koje svojom brojnošću daju nadu u budućnost ovakvih manifestacija. Mještani sela su iznijeli pred svoje kuće stolove na kojima su se nalazili kolači i vino kojim su častili sudionike povorke. Dobar suživot slovačkih Hrvata s većinskim stanovništvom bio je očit, kako na primanju kod gradonačelnika Vladimira Mraza tako i u svim događajima tijekom festivalskog vikenda.

U prepunoj mjesnoj crkvi Svetoga Duha koju su podigli Hrvati 1580. godine, propovijed je održao hrvatski svećenik vlč. Ferdinand Takač.

Obje festivalske večeri završavale su zabavom na kojoj su bili mnogobrojni mještani željni lijepe glazbe i dobrog društva. Domaćini su bili iznimno gostoljubivi pa su osim programa Festivala upriličili i posjet starome gradu Devinu koji datira iz 9. stoljeća, kraj kojega se rijeka Morava ulijeva u rijeku Dunav i koji svjedoči o burnim povijesnim događajima koji su se na tim prostorima događali tijekom mnogih stoljeća. Imali smo sreću da smo to mogli vidjeti jer do 1989. godine to ne bi bilo moguće jer se tu nalazila 'željezna zavjesa' koja je razdvajala komunistički blok zemalja od zapada, bila je to granica koja je bolno razdvajala Hrvate naseljene u tom području. Na Festivalu su bili nazočni predstavnici javnog, kulturnog i znanstvenog života hrvatskih zajednica u Slovačkoj i Češkoj, hrvatski veleposlanici iz Bratislave Tomislav Car i iz Praga Frane Krnić te Marija Hećimović iz Hrvatske matice iseljenika. ■



Župna crkva u Devinskom Novom Selu nedaleko od Bratislave

ENG The 21st Festival of Croatian Culture was held in Devinsko Novo Selo on June 20 and 21. The event was organised by the Croatian Cultural Federation of Slovakia and the local council. The lavish program kicked off with the opening of an exhibition on the Croats in Southern Moravia at the Museum of Croatian Culture in Devinsko Novo Selo.

“Čekam da nam vrate kuću u Vukovaru”

Posebno je ponosan na djelovanje u Pjevačkom zboru Jadran koji vodi kao dirigent u razdoblju od 1985. do 1989. te u Hrvatsko-argentinjskom kulturnom klubu čije je predsjednik bio od 1997. do 2003.

Josip Puches sa suprugom - izlazak nakon vjenčanja sina Ive



na Zapad. “Preko tajnih kanala, uz vrlo visoku nadoknadu, moj otac je uspio nabaviti iskaznice grada Trsta s našim fotografijama, i tako smo preko Rijeke dospjeli u Trst. Ondje smo boravili oko godinu dana. Tata je privremeno radio kao urar i tako smo uspijevali preživjeti.” Uz pomoć međunarodne organizacije za izbjeglice IRO Puchesi traže mogućnost da se isele iz Europe. Josip kaže kako je u tom pogledu Argentina tada bila najnaklonjenija Hrvatima. “Za nas Hrvate najjednostavnije je bilo doći do argentinske vize. U argentinskom konzulatu u Rimu dobili smo useljeničku dozvolu i preko njemačke luke Bremerhaven otplovili smo za Buenos Aires.”

VJEROVALI U SKORI POVRATAK

I tako je ta nekoć ugledna i imućna vukovarska obitelj 1948. započela od nule novi život na drugom kraju zemaljske kugle. Tada 18-godišnji Josip kao pomoćni građevinski radnik pridonosi kuć-

Napisaao: **Hrvoje Salopek**

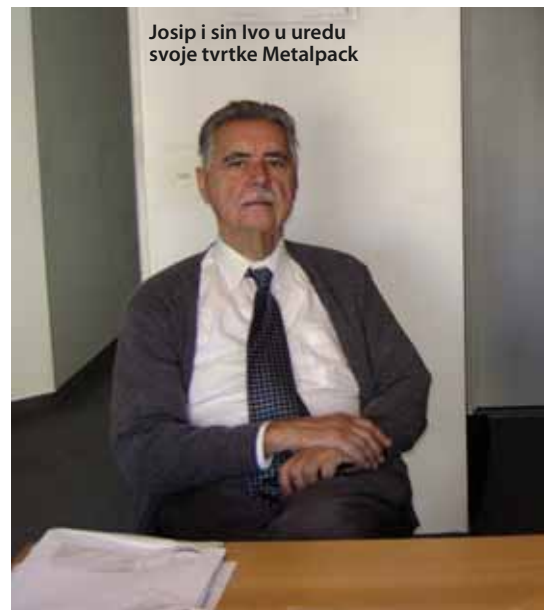
Kad vam netko uruči posjetnicu na kojoj piše José Puches, Buenos Aires, zacijelo je posljednje što ćete pomisliti da je ta osoba Hrvat. Međutim, gospodin José, kojeg ćemo u ovom članku predstaviti, zove se zapravo Josip, istaknuti je član hrvatske zajednice Buenos Airesa, situirani inženjer, poduzetnik i dugogodišnji aktivist hrvatskih udruga u glavnome gradu Argentine. I unatoč svojim zrelim godinama života (79), gospodin Puches pun je životnog i radnog elana. Ni iz čega se ne može naslutiti da se taj poliglota i biznismen u mladosti probijao kroz život kao siromašan emigrant, radeći teške građevinske poslove.

Rođen je 1930. kao prvo dijete ugledne vukovarske obitelji koja je imala poznatu urarsku i zlatarsku radnju u samome središtu grada na Dunavu. Puchesi

su podrijetlom iz Gradišća odakle se Josipov djed sredinom 19. stoljeća doselio u Vukovar.

Josipov otac, istaknuti Vukovarac i jedan od prvaka HSS-a u gradu, uspijeva u teškim godinama Drugoga svjetskog rata voditi posao i brinuti se o svojoj četveročlanoj obitelji. Međutim, kad se 1944. Vukovaru približila Sovjetska armija, donosi odluku da se obitelj zbog sigurnosnih razloga privremeno skloni kod rodbine u Zagreb. “Odlazak iz Vukovara svi smo smatrali privremenim korakom. Nitko tada nije ni sanjao da će to biti zadnji put kako su moji roditelji vidjeli svoj rodni grad”, kaže Puches i dodaje kako njegov otac nije bio politički istaknut tijekom rata. “Kad su partizani ušli u Vukovar, ubijeno je 140 nedužnih uglednih Hrvata. Da se nije sklonio u Zagreb, i moj otac bi zasigurno bio među njima.” Obitelj Puches, kojoj je sva imovina u Vukovaru konfiscirana, ostaje u Zagrebu i čeka prigodu da prebjegne

Josip i sin Ivo u uredu svoje tvrtke Metalpack





Djeca – Dunja, Ivo, Marina i Miro 2005.



Buenos Aires 1987- 40-a godišnjica Zbora JADRAN

nom proračunu svojih roditelja. “Nešto kasnije otac je uspio unajmiti mali prostor, zapravo dio jedne radnje u četvrti Saavedra, gdje smo on i ja obavljali urarske popravke. Stanovali smo u danas nezamislivim, skučenim i skromnim uvjetima”, priča Puches te dodaje kako se nakon rata u Argentinu doselila velika hrvatska kolonija. “Bila je to vrlo živa i aktivna zajednica koja je u svojim redovima imala bezbroj stručnih i sposobnih ljudi. Tadašnji argentinski predsjednik Peron jednom prilikom je istaknuo da je Argentina dobila nevjerojatno bogatstvo takvom useljeničkom kolonijom koju je činila čak trećina akademski obrazovanih ljudi!”

Puches naglašava da je tada među Hrvatima vladala ni na čemu temeljena misao da će se uskoro vratiti u Hrvatsku.



To je bio i razlog zašto su mnogi mladi Hrvati, a među njima je bio i on, odgađali svoje visokoškolsko obrazovanje, nadajući se romantičarski da će uskoro moći studirati u ‘slobodnoj Hrvatskoj’. Tako tek 1955. u večernjoj školi stječe maturu, a 1959. upisuje studij građevinarstva. Iste godine ženi se Jasnom Hranilović, hrvatskom doseljenicom rodom iz Požege. “Upoznali smo se u pjevačkom društvu Jadran, u Hrvatskom domu, koji je 50-ih godina bio za nas mlade Hrvate glavno okupljalište. Tamo su djelovali, osim Jadrana, i Društvo uzajamne pomoći, Hrvatski Caritas, Hrvatski domobran, kazališna grupa...”

Tijekom studiranja Josip radi u građevinskoj tvrtki hrvatskog poduzetnika Despota i tako uzdržava obitelj koja se povećava - 1960. rodila se kći Dunja, '62. sin Miro, '69. Ivo i '71. Marina. “Godine 1967. konačno sam diplomirao. Ubrzo sam dobio zanimljivu poslovnu ponudu njemačke tvrtke Krupp, koju sam i prihvatio, te započeo raditi kao inženjer prodaje i voditelj predstavništva te svjetske kompanije za proizvodnju čelika. Radeći za Krupp imao sam niz vrlo vrijednih poslovnih uspjeha. Godine 1981. osamostalio sam se i osnovao svoju tvrtku Metalpack, koja zastupa niz europskih tvrtki među kojima je i hrvatski Dalekovod.”

Od početka 70-ih Puchesi stanuju u vlastitoj kući koja se nalazi u četvrti Florida gdje svoje domove imaju mnogi Hrvati Buenos Airesa. “U obitelji se uvijek

govorilo hrvatski. Tako sva moja djeca dobro govore hrvatski.”

Uz zavidnu poslovnu karijeru Josip je od mladih dana aktivan u hrvatskim udrugama Buneos Airesa. Posebno je ponosan na djelovanje u Pjevačkom zboru Jadran koji vodi kao dirigent u razdoblju od 1984. do 1988. te u Hrvatsko-argentinskom kulturnom klubu čije je predsjednik bio od 1997. do 2003. “Klub je u svojim prostorijama u četvrti Belgrano organizirao vrlo zanimljiva predavanja, poglavito o temama iz hrvatske politike i povijesti, ali i svih drugih znanstvenih područja. Pripremali smo i zabave, druženja i slično.”

UNUK DIEGO ŽELI STUDIRATI U HRVATSKOJ

Od 1990. Josip često dolazi u Hrvatsku. Čeka na povrat obiteljske kuće u Vukovaru koju je nakon rata konfiscirala komunistička vlast, a 1991. porušila srpska vojska. Sretan je otac četvero djece i djed devetero unučadi koji su ponosni na svoje hrvatsko podrijetlo. Sin Ivo preuzeo je od oca vođenje Metalpacka, a u slobodno vrijeme aktivan je voditelj hrvatske klapa ‘BA’. Sin Miro je visoko pozicionirani menadžer u velikome aluminijskom koncernu. “Zanimljivo je da unuk Diego, čiji je otac pravi Argentinac, najviše pokazuje ljubavi prema Hrvatskoj. Boravio je ovdje prošle godine i vratio se oduševljen. Sljedeće godine namjerava ponovno doći i u Hrvatskoj pohađati postdiplomski studij...” ■

ENG Prominent Argentinean Croatian Josip Puches has lived in Buenos Aires since 1948. He is a well-situated engineer, businessman and a long time activist among the Croatian associations in the Argentinean capital.

Dubrovačka Republika kao uzor

General Francisco de Miranda (1756. - 1816.), preteča nezavisnosti hispanoameričkih zemalja i jedna od najslavnijih osoba u vrijeme stvaranja venezuelske nacije boravio je još kao tridesetogodišnjak u Dubrovniku



Napisao: Ante Laušić

Sva nastojanja naših i stranih istraživača u traženju odgovora na pitanje kada je došlo do prvih neposrednih, u izvorima potvrđenih, hrvatsko-venezuelskih dodira, nisu dali jamačne potvrde sve do potkraj 20. stoljeća. Doduše, u svim dotadašnjim istraživanjima ima mnoštvo podataka koji upućuju na mogućnost da je to moglo biti i znatno ranije od sedamdesetih godina 18. stoljeća, ali ne i potvrđenu vjerodostojnost s čvrstim dokazima. Stoga je Mirko Sančević u pravu kad kaže: "Kad bi priče o prisutnosti Hrvata kao mornara u brodskim momčadima otkrivača novoga kontinenta bile istinite, onda bi prvi kontakti između Venezuele i Hrvata datirale od samog otkrića, jer su tada stupili na tlo Venezuele Kristofor Kolumbo (1489.), te Alfonso de Ojeda i Amerigo Vespucci (1499.)." Isto tako, lišeni smo čvrstih dokaza da su Hrvati dotaknuli obale Venezuele kada je 1510. godine jedna

dubrovačka ekspedicija (o kojoj postoje sačuvana izvješća) otplovila za Južnu Ameriku da tamo osigura smještaj izbjeglicama koje su se pred Turcima sklonile na tlo Dubrovačke Republike.

Tek 1922. godine, zahvaljujući pronađenom dokumentu u pismohrani engleske obitelji Gloucestershire (prvi put

objavljenom na hrvatskom jeziku u Caracasu, 1986.), može se najpouzdanije reći o prvome neposrednom dodiru Venezuele i Hrvata. Riječ je o zapisu koji je svojeručno zabilježio u svome pomno vođenom dnevniku general Francisco de Miranda (1756. - 1816.), preteča nezavisnosti hispanoameričkih zemalja i jedna od najslavnijih osoba u vrijeme stvaranja venezuelske nacije. Još kao tridesetogodišnjak on je pohodio neke europske zemlje. U sklopu tog putovanja boravio je u Dubrovniku. Ondje je imao priliku vidjeti jedan uzoran republikanski oblik vladavine kakav nije mogao vidjeti u mnogim velikim europskim državama toga vremena. Kao gorljivi sljedbenik francuskih enciklopedista, Miranda je maštao o slobodnoj i neovisnoj Latinskoj Americi, kao što je i njegov hrvatski suvremenik i istomišljenik Toma Bosiljević (1756. - 1806.) od Dubrovnika želio stvoriti veliku Ilirsku (Hrvatsku) Republiku. Miranda se s njim htio susresti, ali ga na žalost nije zatekao u Dubrovniku. Srdačno ga je primio Tomin otac Jakov i predstavnici dubrovačke vlastele Rojnića, Sorkočevića, Gučetića, Rastića, Đurđevića, Matalića i drugih. Pouzdano se drži da je Mirandu njegov boravak u Dubrovniku definitivno opredijelio za republikanstvo.

Bilo je to, podsjetimo se, 1785. godine koju Hrvati u Venezueli drže kao prvi neposredni i pismeno zajamčeni dodir između Južne Amerike i Hrvatske. Dakle, ove veze između Latinske Amerike i Hrvata dogodile su se puno ranije nego što su se, prema Holjevcu, pojavili Hvarani Buratovići u Argentini, od kojih je jedan bio građevinski poduzetnik i akordant javnih radova između 1860. i 1865. godine. ■

ENG The first confirmed Venezuelan-Croatian contact occurred in the year 1785 when General Francisco de Miranda (1756-1816), a pioneer of Hispanic American national independence movements and one of the most famed persons during the creation of the Venezuelan nation, was in Dubrovnik, where he studied the republican system in the Republic of Dubrovnik.



Glavna ulica posvećena iseljenicima

Na susret su doputovali uz članove i Hrvatsko-kanadsko društvo Bosiljevo iz Toronta i mnogobrojni iseljenici iz Kanade, Australije, Novog Zelanda i europskih zemalja

Napisao i snimio: **Franjo Bertović**

U nedjelju, 28. lipnja održan je prvi Susret iseljenika općine Bosiljeva s raznovrsnim sadržajima: svetom misom u crkvi sv. Mavra Opata, a uz pratnju pjevačkoga crkvenog zbora iz Stenjevca, blagoslovom i otvorenjem adaptiranoga župnog ureda i "Ulice iseljenika Bosiljeva". Zatim je u Lovačkom domu "Družac" priređen kulturno-umjetnički program u kojem su sudjelovali KUD "Frankopan" te Tamburaški sastav "Lotos" iz Bosiljeva, a za zabavu i razonodu svirali su "Najbolji hrvatski tamburaši".

Na susret iseljenika općine Bosiljevo doputovalo je Hrvatsko-kanadsko društvo Bosiljevo iz Toronta, na čelu s predsjednikom Stjepanom Jarnevićem, predstavnici Tamburaškog zbora "Hrvatsko srce" iz Hamiltona, izaslanstva Društva Ogulin odsjeka 530 HBZ-a iz St. Thomasa (Ontario) i Društva Frankopan odsjeka 2001 HBZ-a iz Ogulina, iseljenici iz Australije, Novog Zelanda i europskih zemalja, voditeljica podružnice HMI-ja iz Rijeke Vanja Pavlovec, bivši konzul RH iz Mississauga (Kanada) Mario Livaja, dogradonačelnik grada Ogulina Tone Radočaj, zastupnici Karlovačke županije na čelu sa županom Ivanom Vučićem. Glavnu upravu i članstvo HBZ-a zastupao je predsjednik Glavne porote Franjo Bertović.

Poslije sv. mise i blagoslova novouređenih prostorija župnog ureda, domaćini i gosti uputili su se na glavnu ulicu Bosiljeva, koja je nakon preuređenja imenovana - Ulicom iseljenika Bosiljeva. Riječi dobrodošlice uputio je nazočnima zamjenik gradonačelnika Robert Biturajac i objasnio općinsku odluku o imenovanju ulice, a riječi zahvale i priznanja uputio je Stjepan Jarnjević. Plo-



Predaja darova iseljenika i predstavnika Općine Bosiljevo

ču s natpisom su otkrili: u ime HBZ-a u Americi Franjo Bertović, u ime Općinskog vijeća Bosiljeva dopredsjednik Slavo Barčić, u ime Društva Bosiljeva iz Kanade dopredsjednik Josip Blažić i predsjednik Stjepan Jarnjević. Nastavak susreta i druženja nastavljeno je u Lovačkom domu "Družac". Izveden je kulturno-umjetnički program, a zatim su se prigodnim govorima nazočnima obratili načelnik Josip Korenčić i predsjednik Općinskog vijeća Bosiljeva Slavo Marković.

Oni su istaknuli važnost suradnje i poveznicu domovinske i iseljene Hrvatske te zadovoljstvo da se ovako veliki susret iseljenika održava u njihovoj općini. Od gostiju skupu su se obratili Stjepan Jarnjević, Mario Livaja, Vanja Pavlovec, Franjo Bertović i Ivan Vučić. Čestitajući domaćinima i gostima na ovome lije-

pome iseljeničkom skupu gotovo svi su istaknuli važnost ovakvih okupljanja i razloge iseljavanja tijekom prošlosti te potrebu za još boljom suradnjom naroda domovinske i iseljene Hrvatske, te povratka u ovaj lijepi gorski kraj.

U ime HBZ-a i predsjednika Bernarda Luketicha prisutne je pozdravio Franjo Bertović te istaknuo veliko oduševljenje jer se nalazi u rodnome mjestu prvog predsjednika Zajednice Ivana Ljubića koji je prije 115 godina stao na čelo ove iseljeničke organizacije koja još i danas vjerno predvodi iseljenički puk i njegove potomke. Župan Ivan Vučić i predsjednik odsjeka 2001 "Frankopan" iz Ogulina podsjetio je na važnost pripadnosti ovoj velikoj i snažnoj udruzi iseljenika u svijetu te pozvao prisutne da se učlane u tu jedinstvenu iseljeničku organizaciju. ■

ENG Sunday 28 June saw the 1st Meeting of Emigrants from the municipality of Bosiljevo. Present at this diverse event were, along with the members of the Croatian-Canadian Bosiljevo Society out of Toronta, many from the emigrant communities in Canada, Australia, New Zealand and European countries.

Od Kalnika do Drave

Najznačajniji gospodarski čimbenik cijele županije i tog dijela Hrvatske je Koprivnica. Jedan od najvećih hrvatskih brandova je prehrambena industrija Podravka, tu je i farmaceutska industrija Belupo, drvna i industrija papira itd.



Križevci panorama



žaju se sjeverozapadni obronci Bilogore i sjeveroistočni obronci Kalnika koji razdvajaju podravski i kalničko-prigorski dio županije. Kalnik je sa 643m n.v. najviši vrh županije dok na Bilogori dominira Rajčevica sa 309 m n.v. Križevci su na 142, Koprivnica na 140, a Đurđevac na 118 m n.v. Osim podravskog dijela na desnoj obali Drave, ova županija zauzima i značajni dio na lijevoj obali odnosno Prekodravlje između Drave i mađarske granice (općina Gola). Osim s Republikom Mađarskom na sjeveroistoku, Koprivničko-križevačka župani-

ja graniči s pet županija. Na jugoistoku je Virovitičko-podravska, na jugu Bjelovarsko-bilogorska i Zagrebačka županija, na zapadu Varaždinska i na sjeveru Međimurska županija.

KRIŽEVCI – NAJSTARIJE NASELJE

S površinom od 1.734 km četvorna Koprivničko-križevačka županija je na 17. mjestu među hrvatskim županijama i zauzima tri posto površine Hrvatske. Prema zadnjem popisu iz 2001. godine ova županija imala je 124.467 stanovnika ili 2,8 posto hrvatskog stanovništ-

Piše: Zvonko Ranogajec

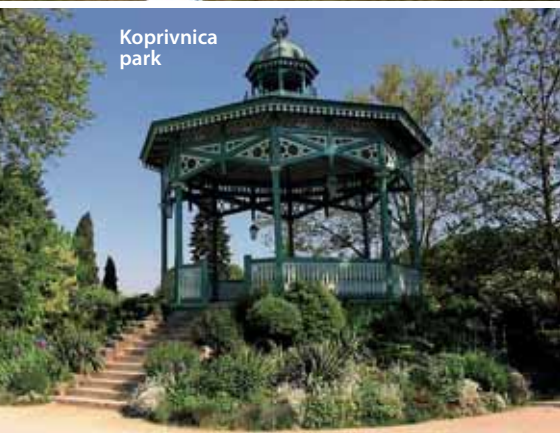
Koprivničko-križevačka županija, šesta po redu prema službenom redoslijedu hrvatskih županija, smještena je u sjevernom dijelu zemlje i prema dimenzijama spada među manje hrvatske županije. Naziv županije dobiven je od dvaju glavnih gradskih središta Koprivnice i Križevaca, te je time uz Šibensko-kninsku županiju specifična po tvorbi naziva. Reljefno gledajući, Koprivničko-križevačka županija nizinskog je karaktera i spada u panonski dio Hrvatske. Središnjim dijelom županije pru-



Drava kod Đurđevca



Koprivnica
park



Tri grada i 21 općina

Koprivničko-križevačka županija ima tri grada: Koprivnicu s 24.808 stanovnika prema popisu iz 2001. godine, Križevce s 11.541 stanovnikom i Đurđevac sa 6.616 stanovnika, te 21 općinu: Drnje, Đelekovec, Ferdinandovac, Gola, Hlebina, Kalinovac, Kalnik, Kloštar Podravski, Koprivnički Bregi, Legrad, Molve, Novigrad Podravski, Novo Virje, Peteranec, Podravske Sesvete, Rasinja, Sokolovac, Sveti Ivan Žabno, Sveti Petar Orehovec i Virje.



Pogled s Kalnika

tva te po brojnosti stanovnika zauzima 15. mjesto. Najveći broj stanovnika ova županija bilježi 1910. godine kada ih je imala 142.000, nakon čega dolazi do blage depopulacije. Pozitivne demografske tendencije bilježi zadnje popisno razdoblje između 1991. i 2001. godine kada broj stanovnika blago raste. Istovremeno se događaju i procesi deruralizacije i urbanizacije. Gradskog stanovništva u ovoj županiji ima više od 35 posto dok je poljoprivrednog stanovništva čak 17,5 posto, te su po tome u vrhu Hrvatske, odmah nakon susjedne Bjelovarsko-bilogorske županije. Time je razvidna i gospodarska struktura županije u kojoj u znatnoj mjeri dominira poljoprivredna proizvodnja. S gustoćom naseljenosti od 72 stanovnika po četvornom kilometru

Koprivničko-križevačka županija je 12. među hrvatskim županijama.

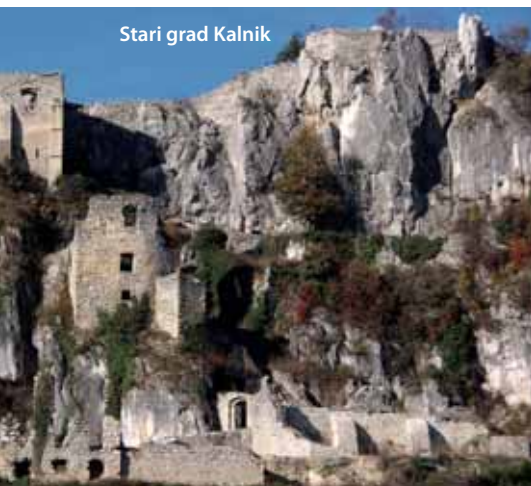
Najstarije naselje županije su Križevci koji 1252. godine dobivaju status slobodnoga kraljevskoga grada. U Križevcima je boravio ban, održavali su se sabori od kojih je najpoznatiji onaj iz 27. veljače 1397. poznat po nazivu Krvavi križevački sabor na kome su se sukobili pristalice kralja Žigmunda Luksemburškog i bana Stjepana II. Lackovića. Veliku ulogu Križevci su imali u obrani od Turaka te su bili kapetanija u sastavu Slavonske vojne krajine. Križevci su postali središte moderne županije 1759. godine i ostali su sve do 1886. godine kada su pripojeni novoj Bjelovarsko-križevačkoj županiji. Končano, 1993. je osnovana Koprivničko-križevačka županija na tradiciji stare Križevačke županije. Gradnjom željeznice razvija se trgovina, obrt i industrija od kojih je najznačajnija prerada mesa, ratarskih proizvoda i vinogradarstvo. U Križevcima se nalazi sjedište Križevačke eparhije Grkokatoličke crkve.

KOPRIVNICA – INDUSTRIJSKO SREDIŠTE

Najznačajniji gospodarski čimbenik cijele županije i tog dijela Hrvatske je Koprivnica. Nakon što su u drugoj polovici izgrađene željezničke prometnice,

Koprivnica do tada razvijen obrt pretlačio u snažnu industriju s velikim brojem zaposlenih. Jedan od najvećih hrvatskih brandova je prehrambena industrija Podravka, zatim farmaceutska industrija Belupo kao i drvna i industrija papira Bilokalnik te kožna i metalna industrija i građevinskog materijala. Gospodarska snaga Koprivnice vidljiva je i po Podravskoj banci. Đurđevac je poznat po turističko-povijesnoj manifestaciji Pico-kijadi, kao i jedinoj hrvatskoj "pustinji" Đurđevačkim pijescima koja je geografsko-botanički rezervat. U Đurđevcu se nalazi sjedište proizvodnje nafte i plina. Najveće nalazište plina je u Molvama te Kalinovcu, Starom Gradcu i Goli Dubokoj, a važna su i manja polja Ferdinandovac, Gola, Hampovica - Čepelovac i Pepelana. Svi oni proizvode 70% plina izvađenog u Republici Hrvatskoj.

Prekodravlje i Podravina područja su intenzivne poljoprivredne proizvodnje, povrtlarstva, proizvodnje hmela, stočarstva i vinogradarstva. Županija je značajna i po mnogobrojnim turističkim znamenitostima, od Hlebina i galerije, svjetski poznatog naselja po navičnoj umjetnosti, Galerije Lacković u Ferdinandovcu pa do Kalnika sa svojom poučnom stazom i planinarskim potencijalima. ■



Stari grad Kalnik

ENG Koprivnica-Križevci County, situated in northern Croatia, is the sixth county by the official numbering, and is by size one of the smaller counties in Croatia. The county draws its name from its two major cities, Koprivnica and Križevci.

GRADIŠĆANKE APSOLVIRALE MASTERSKI STUDIJ HRVATSKOGA JEZIKA

MAĐARSKA - Četiri gradišćanske Hrvatice završile su prvi jednogodišnji masterski studij hrvatskoga jezika i književnosti na sambotelskome Sveučilištu Savaria. Izobrazbu je završila načelnica Narde, Kristina Glavanić, koja je i učiteljica hrvatskoga i njemačkoga jezika. Studij su apsolvirale i Helena Devai Gerenčer, odgojiteljica u sambotelskome dječjem vrtiću "Grad bajki", odgojiteljica Ivira Verhas iz Narde i učiteljica Ingrid Klemenčić iz Koljnofa. Kristina Glavanić, profesorica u srednjoj školi u Sambotelu, u svibnju ove godine postala je nova načelnica Narde. (dšš)



IZLOŽBA O MOLIŠKIM HRVATIMA

SPLIT - U Gradskoj knjižnici Marka Marulića sredinom lipnja održan je Tjedan talijanske kulture. Manifestaciju je otvorio talijanski konzul Augusto Vaccaro, a započela je predstavljanjem knjige "Hrvatsko-talijanski jezični dodiri u Dalmaciji" prof. dr. sc. Ljerke Šimunković i otvorenjem izložbe fotografija iz Molisea pod naslovom "Drevni kamen moliških Hrvata" te izložbom starih dopisnica s motivima talijanskih gradova iz privatne zbirke obitelji Bezić Filipović. Ugođaj je upotpunio koncert mandolinskog društva "Sanctus Domnio". U sklopu tjedna predstavljene su još dvije knjige, tiskane dvojezično na hrvatskome i talijanskome jeziku. Jedna je "Quelle donne/Te žene" Giuseppea Cerrutija, a druga je "Ici dalje/Andare oltre" Kasje Gruice Kurtović.

ni kamen moliških Hrvata" te izložbom starih dopisnica s motivima talijanskih gradova iz privatne zbirke obitelji Bezić Filipović. Ugođaj je upotpunio koncert mandolinskog društva "Sanctus Domnio". U sklopu tjedna predstavljene su još dvije knjige, tiskane dvojezično na hrvatskome i talijanskome jeziku. Jedna je "Quelle donne/Te žene" Giuseppea Cerrutija, a druga je "Ici dalje/Andare oltre" Kasje Gruice Kurtović.

TRI PRIZNANJA LJUTOVČANIMA U BUDIMPEŠTI

MAĐARSKA - Dva prva i jedno drugo osvojeno mjesto rezultati su gostovanja Hrvatskoga kulturno-umjetničkog društva "Ljutovo" iz Ljutova nedaleko od Subotice, u Budimpešti. Udruga je gostovala na Mađarskome državnom festivalu gastronomije i narodnih običaja pod nazivom "Bijeli stol", na poziv mađarskog Ministarstva poljoprivrede. Ljutovčani su gostovali s koreografijom "Bunjevački svatovi", koju je prosudbeno povjerenstvo proglasilo najuspješnijom, među ukupno pet predstava koje su prikazale udruge iz Vojvodine. Dopredsjednik HKUD-a "Ljutovo" Antun Bajić govori detaljnije o natjecanju: "Zlatno priznanje osvojila je mladenkina crvena oprava koja je proglašena najljepšom, a koreografija je proglašena najboljom na ovome festivalu."

IZLOŽBA O GRADIŠĆANSKIM HRVATIMA

ZAGREB - U holu Zagrebačkoga autobusnog kolodvora postavljena je izložba "Gradišćanski Hrvati kroz 500 ljet" koju je organiziralo Hrvatsko kulturno društvo iz Gradišća u povodu svoga 80-godišnjeg jubileja. Na izložbi koja će trajati tijekom srpnja i kolovoza može se u 12 vitrina dobiti uvid o povijesnim, jezičnim, etnološkim posebnostima naše manjine u Gradišću. Ujedno se prikazuje sadašnje stanje gradišćanskohrvatske zajednice te uspješna poduzeća u vlasništvu naših poduzetnika. Među njima je i poznata austrijska autobusna i turistička tvrtka Blaguss koju vode potomci doseljenika iz Međimurja.



KLAPA FILIPA DEVIĆA NA TURNJEI U MAKEDONIJI

MAKEDONIJA - Već skoro 10 godina HMI-jeva podružnica Split u suradnji s Makedonsko-hrvatskim društvom "Marko Marulić" iz Bitole, a odnedavno i s tamošnjim počasnim konzulatom RH, organizira kulturni program za Hrvate i njihove prijatelje u povodu Dana državnosti naše domovine. Ove godine se uz Dan državnosti slavila i 15. obljetnica društva "Marko Marulić", a tim povodom nastupila je muška klapa "Filip Dević". Klapa je pjevala pred mnogobrojnom publikom u Narodnom kazalištu u Bitoli u nazočnosti ministara, konzularnog zbora, članice Parlamenta i hrvatskoga veleposlanika u Skoplju, Ive Kujundžića, te organizatora cijele manifestacije, počasnog konzula RH u Makedoniji, Splitsanina Branka Maretića. Idući koncert u organizaciji Ivana Bradića održan je u Skoplju, sljedećeg dana. Na putu za Makedoniju, klapa je nastupila i u Kotoru, čime je uveličala godišnju skupštinu Hrvatskoga gradiškog društva Crne Gore.

HRVATSKO DRUŠTVO LJUBLJANA DOBILLO NOVE PROSTORIJE

SLOVENIJA - Hrvatsko društvo Ljubljana (HDL) je 22. lipnja svečano otvorilo svoje vlastite prostorije u Brilejevoj ulici 14 u Ljubljani. Otvorenje novih prostorija značajan je događaj za Hrvate u Ljubljani budući da sada prvi put u 16 godina svoga postojanja i djelovanja ima vlastite prostorije. HDL okuplja Hrvate i prijatelje Hrvatske koji žive i rade u Ljubljani. Po brojnosti je to najveća hrvatska udruga u Sloveniji. Društvo odlično surađuje s Hrvatskom katoličkom misijom i drugim hrvatskim udrugama te Društvom slovensko-hrvatskoga prijateljstva. Članovi HDL-a na čelu s predsjednikom Petrom Antunovićem skupljali su donacije za kupnju prostorija društva. Više o Hrvatima u Ljubljani na stranicama HDL-a: www.hdl.si

Treba njegovati prijateljstvo i suradnju

“Potrebno je sve učiniti da se što prije ujedine sva tri moliškohrvatska sela po pitanju škole, pa da djeca ne moraju ići u talijanska mjesta na nastavu. To je iznimno važno za očuvanje moliškohrvatskog jezika”



Fra Petar Milanović u mundimitarskoj crkvi

Razgovarao: Gabriele Romagnoli

Matica je već pisala da je fra Petar Milanović, koji je od 1983. pa sve do 1996. bio župnik u moliškohrvatskoj župi Kruč, ponovno među našom manjinom u talijanskoj pokrajini Molise, ovaj put u župi Mundimitru. Zamolili smo ga za kraći razgovor.

Vi ste već bili svećenik u Kruču prije nekoliko godina, kako vam je bilo?

- Trinaest godina sam obavljao župničku službu u župi sv. Marije Ester u Kruču. Početak je bio veoma težak. Trebalo se prilagoditi novoj sredini, posebne mentalitetu, starome hrvatsko-moliškome jeziku te usavršavanju talijanskog jezika. To je zahtijevalo poseban napor i određeno vrijeme. Nakon nekoliko godina, kada sam se uklopio u novu sredinu i biskupiju Termoli-Lari-

no, te upoznao i svećenike i župljane, dobio sam se osjećao. Odmah smo 1984. godine organizirali prvi odlazak u Hrvatsku. Mjesto je oživjelo. Primali smo različite grupe iz Hrvatske i često smo odlazili u Hrvatsku. U selu su nicali različite grupe i inicijative. Bilo je veoma živo i zanimljivo.

Jeste li i nakon povratka u Hrvatsku ostali u vezi s moliškim Hrvatima?

- Kontakt nisam nikada prekinuo. Naprotiv, vraćao sam se u Molise vodeći hodočasničke grupe, i u Hrvatskoj sam toliko puta susretao moliške Hrvate. Žao mi je što za vrijeme mog boravka i rada u Molizama, u Kruču, još nije bila priznata jezična manjina moliških Hrvata. Sve inicijative bile su plod pojedinih entuzijasta, bez posebne moralne i materijalne pomoći. Danas je drukčija situacija.

Kako se snalazite u novoj župi Mundimitru?

- Iz dana u dan sve više upoznajem Mundimitar i njegove stanovnike. To je mali i mirni gradić, ljudi su simpatični, mirni i gostoljubivi. Lijepo mi je.

Prema Vašem mišljenju što nedostaje za daljnji razvitak moliškohrvatskih naselja Mundimitra, Kruća i Filića? I što predlažete?

- Smatram da je potrebna veća suradnja triju naselja, te suradnja moliškohrvatske zajednice s regijom Molise. Iznimno je važno pitanje školstva koje treba hitno riješiti. Potrebno je sve uči-

niti da se što prije ujedine ova tri sela s obzirom na školu pa da djeca ne idu u druga talijanska mjesta, nego da ostanu u ova naša tri moliška. To je također važno za očuvanje moliškohrvatskog jezika “na našo” i suradnju s Hrvatskom na kulturnom i ekonomskom planu. Kako bi bilo lijepo sagraditi jedan športski, kulturni i rekreativni centar gdje bi gostovale grupe iz Hrvatske i družili se mještani triju sela.

Za kraj, što želite poručiti ljudima u Hrvatskoj, a što moliškim Hrvatima?

- Hrvatima iz Hrvatske želim poručiti da, kada putuju u Italiju, planiraju posjet moliškim Hrvatima. Čut će i vidjeti što čuli i vidjeli nisu. Moliškim Hrvatima poručujem da se češće sastaju i njeguju međusobno prijateljstvo i suradnju te da zajedno posjete Hrvatsku. Ove godine organiziramo izlet odnosno hodočašće u Hrvatsku od 21. do 28. kolovoza. Smatram da je i nužno i lijepo vraćati se na izvore, tamo odakle su došli preci moliških Hrvata – “s one bane mora”. ■



Panorama Mundimitra

ENG An interview with Friar Petar Milanović, the parish priest in Mundimitar (Molise, Italy) who served as parish priest in the Molise Croat parish of Kruč from 1983 to 1996. As of last year he is again with our minority in the Italian region of Molise, this time in the parish of Mundimitar.

Dva stoljeća Ljudevita Gaja

Zamisli iliraca o solidarnosti i slozi među južnoslavenskim narodima pokazale su se fikcijom jer zajedničke vrijednosti koje su oni pokušali promovirati nisu postojale u životnoj zbilji tih naroda niti su imale uporište u njihovim povijesnim iskustvima

Piše: **Željko Holjevac**

Prije dva stoljeća, 8. srpnja 1809. u Krapini je rođen Ljudevit Gaj, središnja osoba hrvatskoga narodnog preporoda ili ilirskog pokreta. Došao je na svijet u obitelji ljekarnika Ivana Gaja i majke Julijanije, rođ. Schmidt. Osnovnu školu i prvi razred gimnazije završio je u Krapini. Školovanje je nastavio u gimnaziji u Karlovcu. Studirao je filozofiju u Beču i Grazu, a doktorirao 1834. u Leipzigu. U mladosti je pisao pjesme, pretežno na njemačkome jeziku, a 1826. objavio je u Karlovcu svoje prvo djelo *Die Schlösser bei Krapina* (Dvorci kraj Krapine), koje sadrži povijest staroga grada u Krapini.

Devetnaesto stoljeće bilo je vrijeme širenja ideja slobode i jednakosti u Europi, ali i vrijeme u kojem su se stari europski narodi počeli okupljati u moderne nacije. U to je vrijeme Hrvatska, u sklopu Austro-Ugarske, bila politički podijeljena. Civilna ili banska Hrvatska i Slavonija bile su zemlje ugarske krune. Vojna krajina nije bila je pod upravom Dvorskoga ratnog vijeća u Beču, a Dalmacija je, kao i Istra, bila posebna po-

Vlaho Bukovac:
Hrvatski
narodni
preporod



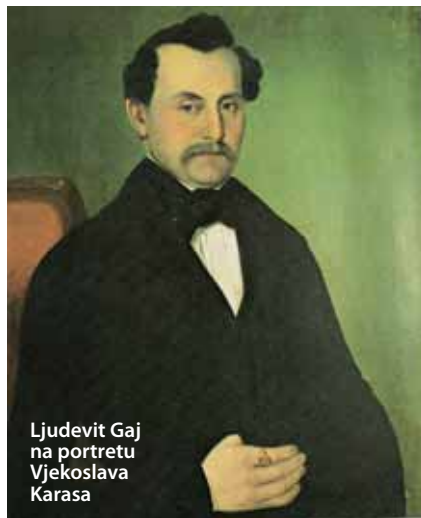
krajina, odvojena od ostatka Hrvatske, neovisno o tome što se Dalmacija smatrala dijelom "trojedne kraljevine". Međimurje i Baranja bili su pod ugarskom upravom. Hrvatska je bila podijeljena i u jezičnom pogledu. Nije postojao jedinstven hrvatski književni jezik, nego su se rabili različiti govorni oblici koji su počivali na trima narječjima: kajkavskom, štokavskom i čakavskom. Nije bilo ni jedinstvenog pravopisa, nego se pisalo na različite načine. Uz to, službeni jezik u civilnoj Hrvatskoj i Slavoniji bio je latinski, u Vojnoj krajini njemački, a u Dalmaciji i Istri talijanski.

PRVI HRVATSKI PRAVOPIS

Ljudevit Gaj je na Budimu 1830. objavio na hrvatskom i njemačkom jeziku knjižicu *Kratka osnova horvatsko-slavenskoga pravopisanja*, prvi hrvatski pravopis. Iako kajkavac, predložio je da se za jedinstveni hrvatski književni jezik uzme štokavsko narječje koje je bilo najraširenije. Zauzeo se i za novi način pisanja riječi s pomoću slova: č, ć, š, ž, koja

je oblikovao prema češkom uzoru. Gaj je 1833. napisao pjesmu *Horvatom sloga i zjedinjenje*, poznatiju po početnom stihu "Još Horvatska ni propala". Bila je to najpoznatija preporodna budnica koja je odigrala veliku ulogu u omasovljenju preporodnih strujanja i značajno pridonijela Gajevoj popularnosti. Gaj je 1835. u Zagrebu počeo izdavati *Novine horvatzke*, prve novine samo na hrvatskome jeziku, s tjednim književnim prilogom *Danicza horvatzka*. Gajeve su novine bile važan medij širenja preporodne pisane riječi u javnome životu pa se njihova pojava smatra početkom širenja preporodnog pokreta.

Tadašnja slavistička znanost tumačila je da postoji samo jedan slavenski narod i da on govori jednim jezikom koji ima četiri narječja: rusko, poljsko, češko i ilirsko. Budući da Gaj i njegovi suradnici preporodnim pokretom nisu htjeli obuhvatiti samo Hrvate, nego i sve Južne Slavene, a uz to su smatrali da su Južni Slaveni baštinici starih Ilira, bili su uvjereni da će ilirskim imenom kao zajed-



Ljudevit Gaj
na portretu
Vjekoslava
Karasa

Još Hrvatska ni propala

Još Hrvatska ni propala dok mi živimo,
visoko se bude stala kad ju zbudimo.
Ak je dugo tvrdo spala, jača hoće bit,
ak je sada u snu mala, će se prostranit.

Hura! Nek se ori i hrvatski govori!

Ni li skoro skrajnje vrijeme da nju zvisimo,
ter da stransko teško breme iz nas bacimo?

Stari smo i mi Hrvati, nismo zabili
da smo vaši pravi brati, zlo prebavili.

Hura! Nek se ori i hrvatski govori!

Oj, Hrvati braćo mila, čujte našu riječ,
razdružiti nas neće sila baš nikakva već!

Nas je nekad jedna majka draga rodila,
hrvatskim nas, Bog joj plati, mlijekom dojila.

Hura! Nek se ori i hrvatski govori!



“Muževi ilirske dobe” (u sredini Janko Drašković i Ljudevit Gaj)

ničkim “prezimenom” povezati južnoslavenske narode i premostiti razlike među njima. Stoga se hrvatski narodni preporod naziva i ilirskim pokretom, a hrvatski preporoditelji ilircima. Osnovne težnje iliraca bile su okupljanje hrvatskih krajeva u jedinstvenu cjelinu i povezivanje s drugim slavenskim narodima. Ubrzo su i Gajeve *Novine horvatzke* promijenile ime u *Ilirske narodne novine*, a *Danica horvatzka* je postala *Danica ilirska*. U njima se rabio Gajev pravopis, a pisane su štokavskim narječjem s ijekavskim izgovorom.

HRVATSKA POLITIČKA PRAVA

Izražavajući stajalište hrvatskih preporoditelja o slavenstvu kao kulturnom okviru za preporodni pokret i upozoravajući ujedno na hrvatska politička prava (“iura municipalia”), Gajev pristaša Ljudevit Vukotinović istaknuo je 1842. da je ilirizam “život naš duševni”, a kroatizam “život naš politički”. Smatrajući ugarsko-hrvatsku stalešku ustavnost i političku posebnost zemalja ugarske krune u Austro-Ugarskoj djelotvornom zaštitom od bečkog centralizma i apsolutizma, ilirci su se u sklopu toga zauzimali za samostalnost i cjelovitost hrvatskih zemalja. Istodobno su u duhu ideja slovačkog preporoditelja Jána Kollára o slavenskoj uzajamnosti radili na povezivanju, prije svega kulturnom, s ostalim slavenskim narodima, osobito s “ilirskim” narodima na slavenskom jugu. Gaj je to 1839. sažeto izrazio geslom: “Da Bog živi konstituciju ugarsku, Kraljevinu Hrvatsku i narodnost ilirsku!”

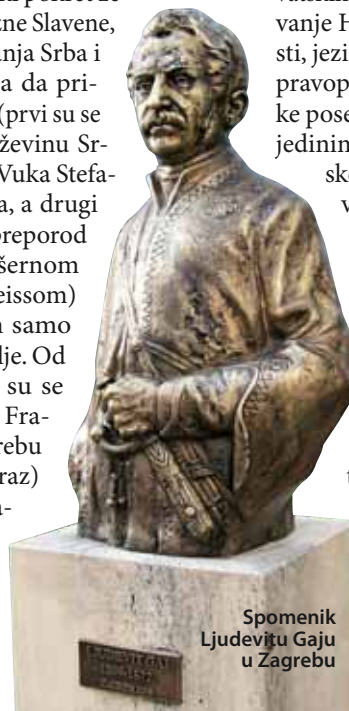
Preporodni pokret imao je odjeka

i izvan Hrvatske i Slavonije, posebno u Dalmaciji. Tako je u Zadru 1844. u preporodnom duhu pokrenut časopis *Zora dalmatinska* sa simboličnom pjesmom Petra Preradovića “Zora puca”. Žarišta i uporišta preporodne misli u Hrvatskoj i Slavoniji bile su knjižnice i čitaonice, a važne nacionalne ustanove, npr. Matica ilirska (danas Matica hrvatska), utemeljene su tijekom preporodnoga pokreta u Zagrebu, gradu koji se postupno počeo preobražavati u nacionalnu jezgru svih Hrvata. Ilirski pokret želio je povezati Južne Slavene, ali je zbog odbijanja Srba i većine Slovenaca da prihvate ilirsko ime (prvi su se oslanjali na Kneževinu Srbiju i djelovanje Vuka Stefanića Karadžića, a drugi su imali vlastiti preporod s Franceom Prešernom i Janezom Bleiweisom) ostao ograničen samo na hrvatske zemlje. Od Slovenaca Gaju su se pridružili Jakob Frass (koji je u Zagrebu postao Stanko Vraz) iz Štajerske i Matija Majar iz Koruške, dviju pokrajina u kojima je slovensko sta-

novništvo, za razliku od Kranjske, bilo manjinsko, a jedino što su Slovenci prihvatili bio je Gajev pravopis.

DJELOVANJE ILIRACA

Zamisli iliraca o solidarnosti i slozi među južnoslavenskim narodima pokazale su se fikcijom jer zajedničke vrijednosti koje su oni pokušali promovirati nisu postojale u životnoj zbilji tih naroda niti su imale uporište u njihovim povijesnim iskustvima. Zbog toga su osnivanje hrvatskih nacionalnih institucija i ujedinjavanje Hrvata u jedinstvenoj književnosti, jezičnom standardu i jedinstvenom pravopisu, a također i očuvanje političke posebnosti središnje Hrvatske, ostali jednim stvarnim postignućima hrvatskoga narodnog preporoda. Djelovanjem iliraca, u skladu s procesima u ostatku Europe, položeni su u prvoj polovici 19. stoljeća temelji za oblikovanje moderne hrvatske nacije. U tome je i prava Gajeva veličina. Nakon što je 1872. umro u svojoj zagrebačkoj tiskari, gradsko zastupstvo je 1880. dalo 200 forinti za njegov spomenik u Krapini, obrazloživši svoju odluku time što je “pokojnik uskrisitelj narodnje svijesti, radio je u Zagrebu, a tim ovaj grad postade središtem narodnoga hrvatskog života”. ■



Spomenik Ljudevitu Gaju u Zagrebu

ENG Ljudevit Gaj was born in Krapina two centuries ago, on 8 July 1809. Gaj was the central figure of the Croatian National Revival, also known as the Illyrian Movement, and, following the model of processes in other parts of Europe in the first half of the 19th century, launched the formation of the modern Croatian nation.

Prve nagrade idu u Berlin, Ravnik, Göteborg i Rim



Uručivanje priznanja Zlatna ribica bilo je 31.05.09 u Göteborgu na Festivalu djece i mladih. Oni su osvojili prvu nagradu.

Ove godine 6. natječaj literarnih i novinarskih radova *Zlatna ribica* bilježi povećani broj "ribica" koje su se odazvale pozivu Hrvatske matice iseljenika, Podružnice Rijeka, te sudjelovali sa svojim radovima. Brojke govore same za sebe. U trima dobnim skupinama, s temama koje su odabrali, a mogli su birati između dvije teme po skupini, sudjelovalo je 396 učenika (prošle godine 350)

Dobna skupina **od 7 do 12 godina** – literarni radovi

Prvonagrađena učenica:

MATEA MATIĆ 11. g., Berlin, Njemačka (Vlasta Morović)

Drugonagrađeni učenici:

ANTONIA VRANIĆ 6. g., Berlin, Njemačka (Marija Šarić)

MARIO MAJEROVIĆ 11. g., Stuttgart, Njemačka (Julija Jović)

MATEO MENALO 11.g., Toronto, Kanada (Ružica Vujčić)

IVONA PANDŽIĆ 11. g., Wholen, Švicarska (A. Matić Matičević)

BENEDIKT BAUMGARTNER 11. g., Freisig, Njemačka (Darija Anić)

Dobna skupina **od 13 do 15 godina** – literarni radovi

Prvonagrađeni učenik:

JURE ZLATKO BANAK 13. g., Ravnik, Rumunjska (Maria Latchici)

Drugonagrađeni učenici:

KRISTIAN NICOLAS MIJIĆ 13. g., Oslo, Norveška (Renata Abramac)

DOMENIKA KRASAN 13. g., Tivat, Crna Gora (Marina Bastašić)

JURAJ MAASZ, Bratislava, Slovačka (Davorka Jergović)

KRISTJANE RAŠTEGORAC 14. g., Berlin, Njemačka (Marija Šarić)

ANDRIJA KARAČIĆ 15. g., Luzern, Švicarska (Mandica Jurišić)

Dobna skupina **od 16 do 18 godina** – literarni radovi

Prvonagrađena učenica:

MARTINA TONJAC 16. g., Getebörg, Švedska (Biserka Maletić)

Drugonagrađeni učenici:

DUŠICA KRUČEANU 15. g., Rešice, Rumunjska (Maria Latchici)

BENEDIKTA TOPIĆ 15. g., Offenburg, Njemačka (Marijana Matić)

STIPE ČIKEŠ 16. g., Sigmaringen, Njemačka (Marta Bubić)

SILVIO DUSPARA 16. g., Železno, Austrija (Angelika Kornfeind)

MONIKA MARJANOVIĆ 17. g., Dietikon, Švicarska (Andrijana Matić Matičević)

Dobna skupina **od 13 do 18 godina** – novinarski radovi

Prvonagrađeni učenik:

TOMISLAV MARTINOVIĆ 15. g., Rim, Italija (Ljiljana Došen)

Drugonagrađeni učenici:

TANJA MATKOVIĆ 13. g., Bellinzona, Švicarska (Elida Trusić)

IVA ZDUNIĆ 13. g., Maribor, Slovenija (Koraljka Čeh)

DAJANA KRIŠTIĆ 13. g., Berlin, Njemačka (Marija Malekinušić)

DAJANA IVKIĆ 14. g., Usora, BiH (Anto Kovačević)

ANTONIO ANĐELIĆ, Žabljak Usora, BiH (Ljerka Pejčić)

Napomena: U zagradama se nalaze imena učitelja mentora.



ISELJENIČKE VIJESTI

STRUČNO SAVJETOVANJE ZA LEKTORE INOJEZIČNOGA HRVATSKOGA

ZAGREB - Croaticum – Centar za hrvatski kao drugi i strani jezik i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i ove su godine organizirali *Stručno savjetovanje za lektore inojezičnoga hrvatskoga (SIH)*. Savjetovanje se održalo 3. i 4. srpnja na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, a odazvalo se pedesetak lektora sa sveučilišta u Hrvatskoj i svijetu. U sekciji Predstavljanja knjiga i programa Lada Kanajet Šimić predstavila je rad *Hrvatske matice iseljenika i programe za poučavanje hrvatskoga jezika*.

Autorice Hrvatskoga internetskog tečaja (HIT-1) Lidija Cvikić, Marija Bošnjak i Zrinka Kolaković, čiji se probni rad predviđa u akademskoj godini 2009./2010., predavanjem *Ususret tečaju e-hrvatskoga* predstavile su dosadašnji rad na ovome projektu.

HIT je novi projekt Hrvatske matice iseljenika, Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišnoga računskog centra Srce namijenjen svima onima koji nemaju mogućnosti doći na tečaj u Hrvatsku i kojima su ograničene mogućnosti učenja hrvatskoga u zemlji u kojoj žive.



OTVORENA HRVATSKA KNJIŽNICA U SINGENU

NJEMAČKA - U sklopu Hrvatske katoličke misije Singen-Villingen početkom srpnja je otvorena Hrvatska knjižnica. Tako je u sklopu Hrvatskoga katoličko-kulturnog centra ostvarena ovim otvorenjem jedna cjelina. "Riječi koje izgovorimo ili zapišemo čine nas ljudima! A ovdje će biti mjesto gdje ćemo svjedočiti svoju pripadnost kroz riječ, kako narodu čiji smo dio, tako i Crkvi koja nas je i ovdje okupljala i očuvala!" rekao je ovom prigodom pokretač i voditelj ovog projekta fra Dinko Grbavac, voditelj HKM Singen-Villingen. Prigodnim riječima okupljenima se obratio i generalni konzul RH u Stuttgartu Ante Cicvarić koji je zatim i svečano prerezao vrpce te time službeno otvorio knjižnicu. Ova zajednica Hrvata u Njemačkoj je nakon četrdeset godina svoga života dobila i mogućnost za prepoznatljivo svjedočenje svojih 13-stoljetnih korijena.



Ravnateljica HMI-a Danira Bilić uručila je nagrade Zlatna ribica hrvatskim učenicima iz Usore (BiH)

iz 18 država. Sa zadovoljstvom ističemo da su prvi put sudjelovali učenici iz Austrije, Irske i SAD-a. Pridružili su se višegodišnjim sudionicima i to iz sljedećih zemalja: Australije, BiH, Crne Gore, Italije, Kanade, Makedonije, Nizozemske, Njemačke, Norveške, Rumunjske, Slovačke, Slovenije, Srbije, Švicarske i Švedske.

Ove godine posebno po brojnosti radova, pa prema tome i sudionika, uz već tradicionalno Njemačke, istaknuli su se Kanada i Australija. One su se prošle godine javile s nekoliko radova, no na ovogodišnjem natječaju mnogobrojni radovi stigli su iz Toronta i Oakvillea, te iz dalekog Melbournea. Učitelji-mentori, njih 57 (prošle godine 51), uložili su veliki trud da motiviraju učenike te su ih vodili u zadanim i odabranim temama. Povjerenstvo u sastavu: dr. sc. Karol Visinko, red. prof. na Odjelu za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Rijeci; Marica Zrilić, profesorica hrvatskog jezika u OŠ Brajda te Linda Grubišić Belina, prof., viša savjetnica za hrvatski jezik pri Agenciji za odgoj i obrazovanje, imalo je težak zadatak odabrati koga će nagraditi.

Mogućnost odabira između zadane dvije odnosno tri teme pružila je učenicima slobodu izražavanja u prozi ili poeziji, u najvećoj mjeri na hrvatskome standardnom jeziku, ali i zavičajnom idiomu. Novinarske teme imale su istraživačku notu. Odabir osoba koje su opisivali odnosio se uglavnom na pripadnike obitelji odnosno porodice. Učenici su opisali niz zanimljivih životnih priča njima bliskih osoba.

I ove godine Povjerenstvo je uočilo kvalitativni napredak u pojedinim sredinama u odnosu na prošlogodišnje sastavke. To posebno veseli jer vjerujemo da *Zlatna ribica* daje poticaj kako učenicima tako i učiteljima. Prvonagrađeni učenici s velikim veseljem iščekuju svoju nagradu – boravak u Matičinoj ljetnoj školi u Novome Vinodolskom. Zahvaljujemo svim sudionicima ovogodišnjeg natječaja, s nadom da ćemo se i sljedeće godine ponovno susresti u *Zlatnoj ribici*.

Ivana kroči Aničinim stopama

“Ivana pohađa školu za kozmetičarke. Marljiva je, svestrana i druželjubiva. Športski je tip, voli razne športove, posebno aerobiku, no i kuhanje joj je veliko veselje”, kaže majka Ruža



Ivana Vasilj osvaja simpatije ljepotom i neposrednošću

Napisao: Hrvoje Salopek

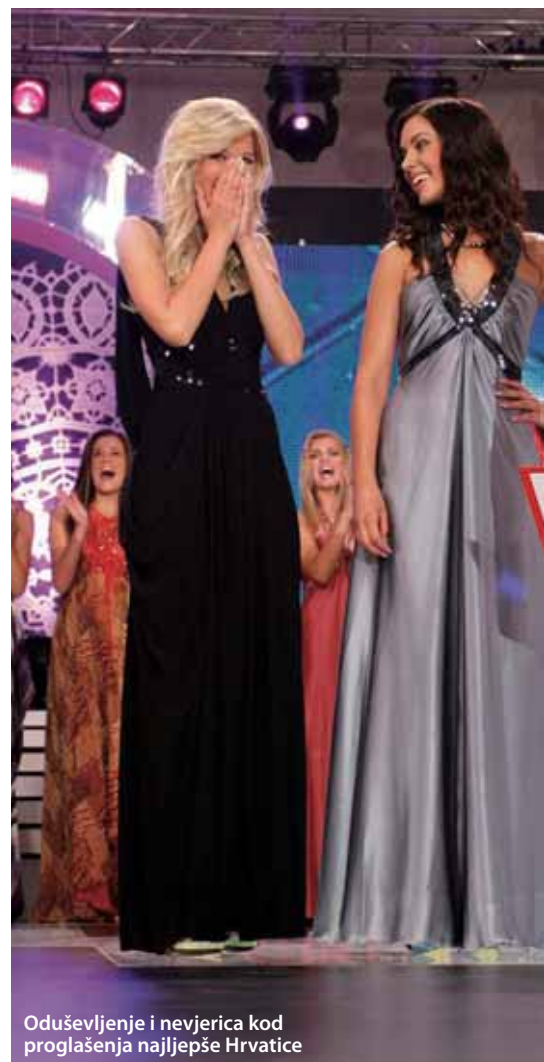
Da hrvatska dijaspora, posebice onaj hercegovački ogranak, rađa ‘lipu’ čeljad potvrdio je nedavni izbor za miss Hrvatske održan sredinom lipnja u Iloku. Naime, titulu najljepše Hrvatice ponijela je, nakon legendarne Anice Martinović, ponovno jedna iseljenička ljepotica. Riječ je o Ivana Vasilj (21) iz Njemačke koja je rođena u Kölnu, od oca Hercegovca i majke Ličanke. Ivana je, kao i bivša pratilja miss svijeta Anica Martinović, u prednatjecanju osvojila titulu miss dijaspora koja joj je omogućila natjecanje u superfinalu za miss Hrvatske.

“Anica mi je oduvijek bila uzor. Njezin golemi uspjeh me i potaknuo da se natječem za miss dijaspora”, govori Iva-

na na ne baš savršenome hrvatskom. O tome kaže: “Najvažnije je da me svi dobro razumiju. No, svakako ću nastojati što prije poboljšati svoj govor.” Da njezin hrvatski nije bio prepreka u osvajanju članova žirija, dokazuje i osvajanje titule miss simpatičnosti.

Nakon povratka u Njemačku Ivanini roditelji organizirali su feštu za prijatelje u svome restoranu Bürriger Wirtshaus u Leverkusenu. Lokal, koji je uz međunarodnu kuhinju poznat i po hrvatskim kulinarskim specijalitetima, Vasilji drže u najmu već desetak godina. Ondje su gosti uz dobru hranu mogli često uživati i u ljepoti buduće miss Hrvatske koja je nerijetko pomagala roditeljima u restoranu. Majka Ruža i otac Mate te mlađi brat Antonio posebno su ponosni na uspjeh svoje Ivane. No, kako kažu, iznenadilo ih je neočekivano veliko zanimanje njemačkih medija za Ivanin uspjeh u Hrvatskoj. “U naš restoran su počeli dolaziti mnogobrojni novinari i TV-ekipe raspitujući se o Ivani”, kaže majka Ruža.

Vasilji su tipična iseljenička obitelj. Mate, rodom iz Međugorja, kao dječak je došao u Njemačku, a suprugu Ružu, rodom iz Velikog Škočaja, upoznao je na ljetovanju u Hrvatskoj. U Kölnu su Vasilji povezani s tamošnjom Hrvatskom katoličkom misijom gdje su im djeca pohađala vjeronauk te primila sakramente. “Ivana pohađa školu za kozmetičarke. Marljiva je, svestrana i druželjubiva. Športski je tip, voli razne športove, posebno aerobiku, no i kuhanje joj je veliko veselje”, kaže majka Ruža. Cijela obitelj ne skriva ponos na svoje hrvatsko podrijetlo. “Svake godine dolazimo u Hrvatsku, koliko nam to obveze u restoranu dopuste. Svi se mi želimo jednog dana vratiti u domovinu.” Ivana potvrđuje majčine riječi i dodaje: “Ja se najviše volim dru-



Oduševljenje i nevjerica kod proglašenja najljepše Hrvatice

žiti s Hrvatima. Želim i da mi budući suprug bude Hrvat!”

Uvjereni smo da će se Ivanina želja uskoro ispuniti te da će dostojno i uspješno predstavljati svoju Hrvatsku kao missica. Želimo joj, naravno, i što bolji plasman na predstojećem izboru za miss svijeta. ■

ENG Miss Diaspora Ivana Vasilj (21) out of Cologne, has been crowned Miss Croatia. This is the second time the title of most beautiful Croatian woman has been taken by someone from the emigrant communities. The first was the legendary Anica Martinović, who went on to be named runner-up to Miss World.

Kralj robotske kardiokirurgije

“Nastojim što je više moguće pomoći u obrazovanju hrvatskih liječnika organizacijom posjeta Cleveland klinici. Također, nastojim pomoći bolesnicima iz Hrvatske koji traže liječenje izvan Hrvatske”, kaže prof. Mihaljević



Prof. Tomislav Mihaljević

Tekst: Uredn. (Izvor: Večernji list, D. Glavina)

Robotska kirurgija najnovija je grana moderne kirurgije srca koja omogućuje provođenje određenih vrsta operacija kroz rez po strani prsišta dužine dva centimetra. Gubitak krvi je minimalan, a bol nakon operacije znatno umanjena. Ožiljci nakon operacije gotovo su neprimjetni, a bolesnici napuštaju bolnicu dva do četiri dana nakon operacije i vraćaju se svome uobičajenom životu za sedam do deset dana nakon operacije. Ako kažemo i to da robot - kirurg zvučnoga imena Da Vinci stoji između 1,5 i 1,8 milijuna dolara, čini se kao da govorimo o znanstvenoj fantastici ili medicini budućnosti. Ipak, riječ je o operacijama u našem vremenu! Istina, nije riječ o hrvatskoj, već američkoj realnosti, ali je zato kirurg robotske kardiokirurgije hrvatski liječnik prof. Tomislav Mihaljević koji od 2004. radi u Cleveland klinici, najboljoj bolnici u svijetu za kirurgiju srca i krvnih žila. Njegova je uža specijalizacija područje minimalno invazivne kirurgije i upravo - robotska kirurgija.

- Operacije se provode visokosofisticiranim i kompjutoriziranim robotskim instrumentima koji se uvode u prsište između rebara, kroz rezove dužine centimetar. Software uklanja i najmanji drhtaj ruku operatera te omogućuje precizniju izvedbu operacije - opisuje nam prof. Mihaljević tu metodu te izdvaja još jednu posebnost robotske kirurgije: kirurg se ne nalazi uz pacijenta odnosno operacijski stol, već upravlja instrumentima s konzole koja je udaljena od pacijenta. - Robotika se u kardijalnoj kirurgiji najčešće primjenjuje u kirurgiji zalistaka, osobito mitralnog zalistka, u operaciji bypassa odnosno prenosnica te kirurgiji prirodnih mana srca, primjerice pri zatvaranju atrijskog defekta. Robotska kirurgija ne može se primijeniti na svim bolesnicima, a odluku o tome donosi kirurg u razgovoru s pacijentom - kaže prof. Mihaljević.

U Hrvatskoj nije nepoznato da je supruga prof. Mihaljevića dr. Iva Fattorini, koja je u Cleveland klinici voditeljica Instituta za umjetnost i medicinu te da imaju trogodišnje blizanke

- Mayu i Nellu. O zaradi je, naravno, nepristojno razgovarati, ali nema sumnje da je prof. Mihaljević kao vrhunski kardijalni kirurg i vrhunski plaćen. - Vrlo sam zadovoljan na Cleveland klinici, gdje mi je omogućeno vrlo brzo napredovanje. Upoznao sam i mnoge osobe iz vrha američkoga poslovnog svijeta, umjetnosti i politike. Zatim, nastojim što je više moguće pomoći u obrazovanju hrvatskih liječnika organizacijom posjeta Cleveland klinici i ranije u Brigham and Women's Hospital u Bostonu. Više od 40 hrvatskih liječnika raznih specijalizacija uspjelo je zahvaljujući toj inicijativi provesti dio svoga medicinskog obrazovanja u SAD-u. Također, nastojim pomoći bolesnicima iz Hrvatske koji traže liječenje izvan Hrvatske. Na nezaobilazno pitanje o tome razmišlja li o povratku, odgovara - Iako smo moja supruga i ja vrlo zadovoljni poslom i životom u Clevelandu, koji nas je divno prihvatio, vezani smo uz Hrvatsku i rado bismo se jednog dana vratili i sve što smo naučili u SAD-u prenijeli u domovinu. ■



Razgovor s republikanskim predsjedničkim kandidatom Johnom McCainom

ENG Croatian physician Tomislav Mihaljević has been working at the Cleveland Clinic, the world's foremost hospital for cardiovascular surgery, since 2004 on robotic cardiac surgery. He is specialised in minimally invasive surgery.

Čežnja u srcu svakog iseljenika

Prije svog boravka u Francuskoj nisam ni znao koliko volim Hrvatsku. U to sam vrijeme odlučio da nikad neću napustiti domovinu, ma kakvo mi se obilje ponudilo. Pisac mora biti uz svoj narod

Razgovarala: **Ksenija Erceg**

Snimke: **Zbirka B. Prosenjaka**

Božidar Prosenjak domaćoj je i široj čitateljskoj publici najpoznatiji kao autor amblematičnoga romana za djecu Divlji konj; višestruko je nagrađivan i prevođen na dvadesetak jezika, uvršten u školske lektire i udžbenike, zbornike i antologije. Manje je poznato da je objavio i roman iz iseljeničke tematike "Čežnja za hrvatskim nebom", u izdanju Meridijana iz Samobora, u kojem je poticaj za pisanje barem jednako zanimljiv kao i sama priča. U razgovoru nam je ispričao kako je iz jednoga davno (ne)slučajnog susreta nastao cijeli taj roman i kako je, s obzirom na naglašeni 'iseljenički val' u vlastitoj obitelji, cijeloga života u doticaju s iseljeničkim čežnjama, strahovima, nadama i mukama.

Iz jednog naoko slučajnog susreta i podsjetnice koja će Vas skoro 35 godina podsjećati na preuzetu obvezu, nastao je roman od dvjestotinjak stranica...

- Kao student radio sam ljeti u Nacionalnom parku Plitvice. Nekom zgodom vodio sam skupinu Francuza u razgledavanje jezera. Dok su se oni fotografirali ispod najvećeg slapa, ja sam se povukao da mi vođena izmaglica ne namoči laganu ljetnu odjeću. Tada mi je pristupila gospođa srednjih godina i započela razgovor. "Dobro govorite francuski, gdje ste ga naučili?" upitala me, a ja sam odgovorio: "U Parizu!" Zanimalo ju je čime se bavim i što bih volio raditi u životu. Rekao sam joj da studiram romanistiku u Zagrebu, da se poslom vođića uzdržavam i da bih želio biti pisac. Iznenada se lice francuske gospođe izmijenilo. Bila je potresena, a oči su joj se napunile suzama. Rekla mi je: "Mi se nismo slučajno sreli!" Zgrabila me za ruku i drhtavim glasom nastavila: "Želim vam nešto ispričati, a Vi o tome napišite priču



Književnik Božidar Prosenjak

ili roman!" A zatim je iz novčanika izvadila par novčanica i pružila mi u znak naše pogodbe. I dalje je bila vrlo uzbuđena, a suze su joj padale niz lice. Kad sam kimnuo glavom u znak pristanka, objasnila mi je da je njezin otac bio Poljak, da je došao u Francusku u vrijeme

Prvoga svjetskog rata, zaljubio se i oženio se njezinom majkom. Bili su sretni, no njezin otac je silno čežnuo da se bar jednom vrati u svoju Poljsku. Na žalost, taj san nije mu se ostvario. Zato je učinio nešto neobično. Deset dana prije smrti odlučio je govoriti samo poljski i nije više progovorio ni jednu francusku riječ. Iako je to za njega i njegove najbliže bilo vrlo bolno, tako se oprostio od svoje domovine. Ja sam poslije o tome dugo razmišljao, ali nisam bio zadovoljan onime što sam napisao jer o Poljskoj i Poljacima ne znam dovoljno. Napokon sam shvatio da se slična čežnja za zavičajem događa u srcu svakog iseljenika, bez obzira gdje se rodio i gdje živi i da je to univerzalna priča. Zato sam je ispričao kao hrvatsku priču u romanu "Čežnja za hrvatskim nebom".

Jeste li ga pisali za ljude s iseljeničkim životnim pričama, je li vam se javio netko tko se prepoznao u glavnome liku Pakovu?

- U glavnom liku toga romana živi mnogo iseljeničkih priča. Na primjer, jedan moj američki rođak prvi put je doputovao u Hrvatsku tek kao šezdese-



S gostovanja na Sajmu knjiga u Tirani s hrvatskim diplomatskim predstavnicima

togodišnjak. Nikad neću zaboraviti trenutak kad sam ga doveo pred našu kuću i rekao mu: "Evo, tu se rodio tvoj otac!" Oči su mu se u trenu napunile suzama i iskočile kao dva ora. Uhvatio se za stup od ograde i počeo se tresti kao da ga je udarila električna struja. Uplašio sam se da će doživjeti srčani udar... Drugi je slučaj još potresniji. S rođacima s majčine strane izgubili smo neko vrijeme svaki kontakt, iako je od sedmero braće i sestara čak šestero otplovilo preko oceana, pa nam je tamo obitelj brojnija nego u Hrvatskoj. Iznenada, jedan od mojih bratića odlučio je doputovati u stari kraj i potražiti svoje korijene. U seoskom dvorištu moga ujaka događala se drama. Nepoznati mladić tvrdio je da je naš američki rođak. Ujak mu nije vjerovao jer je imao loše iskustvo s ondašnjim vlastima. Bojao se da su mu poslali nekog agenta. Koliko god se mladi Amerikanac trudio, sav mu je napor bio uzaludan. Ujak je stalno odmahivao glavom. Ali, kad je mladić vidio da ništa ne postiže, počeo je pjevati pjesme koje ga je naučila njegova baka. I to je slomilo ujaka. Shvatio je po pjesmama da ih je mogao znati samo netko iz njegova bliskoga roda. Pozvao ga je u kuću i pogostio. I tako se veza opet obnovila.

Koliko je Pakova u Vama osobno, odnosno Vas u tom liku?

- Naravno da ne bih o Parizu i Francuskoj mogao pisati da nisam tamo neko vrijeme bio, studirao, radio i živio. Zanimljivo je da sam za vrijeme svoga prvog boravka u Francuskoj zavolio Hrvatsku. Prije toga nisam ni znao koliko je volim. U to sam vrijeme odlučio da nikad neću napustiti domovinu, ma kakvo mi se obilje ponudilo. Pisac mora biti uz svoj narod.

Meni se čini da u romanu malo idealizirate pojmove domovine i hrvatskoga čovjeka, tako nepomućenom ljubavlju može se voljeti samo u čežnji, tj. na daljinu?

- Možda ćete me bolje razumjeti ako vam ispričam jednu povijesnu anegdotu. Kažu da je Vilim Osvajač, kad je iskrcao svoju vojsku na englesko tlo, dao postrojiti sve svoje vojnike, odjenuo najljepšu vojnu odoru, stavio na sebe trofejno oružje i izašao pred njih kako bi im



Na promociji knjige u HOŠIGU (hrvatski vrtić, osnovna škola i đački dom) u Budimpešti

održao ohrabrujući govor. Ali, na prvom se koraku spotaknuo i tresnuo nosom o tlo. Sva vojska se sledila jer su to protumačili kao loš predznak uoči predstojećega vojnog pohoda. Međutim, Vilim je ustao, otresao se, nasmijao se i rekao: "Sada znam da ću osvojiti Englesku jer sam je odmah na prvom koraku zgrabio s obje ruke!" Eto, to je moja priča. Takav duh ubrizgavam u svoje knjige. Naime, duh koji čovjek nosi u sebi je jedina istina o našem životu. Svatko isijava ono što je u njemu.

Koliko je na sadržaj romana utjecao i Vaš osobni iseljenički 'background'?

- Moj djed Jakov radio je u Americi. Bio je boss u čeličani. Za njim je došao i mlađi brat Stjepan. Bilo je poslije dirljivo čitati u njegovim pismima: "Brate, sjećam se uvijek tvoje lijeve ruke!" Stjepan je bio još mlad i nejak, nije mogao ostvariti normu pa mu je moj djed jednom rukom pomagao, kad god bi prošao pokraj njega. Kasnije je djed pozvao i svoju suprugu i moj se otac, Vinko, rodio u Americi. Još i danas čuvam njegov krsni list iz crkve u Youngstownu. Zanimljiva se scena dogodila na brodu kad su se djed i baka vraćali u domovinu. Moj otac imao je godinu dana i baka se našalila i zanjihala ga kao da će ga baciti preko ograde. Ali, djed se naljutio: "A što da ti je dijete izletjelo iz ruku u more?" Pitao sam se često kako je upravo moj

djed među tolikim ljudima mogao postati boss? Očigledno zato jer je bio veliki radnik i dovoljno snažan da se mogao nositi sa svim onim karakteristikama raznih rasa i narodnosti, koji su radili u čeličani. Bio je također osjetljiv za položaj drugoga, osobito slabijega. Pamtim ga kao neobično pravednog čovjeka.

Jesu li vas rođaci-iseljenici nagovarali ili molili da neka njihova životna iskustva 'literarizirate'? Imate li takvih planova?

- Vidite, ima ljudi koje snažno privlači novac, a ima ih koje privlači drukčiji dobitak. Pa iako je taj dobitak ponekad samo osjećaj da ste u miru sa samim sobom i s drugim ljudima. Da biste o tome pisali, ne treba vas nitko nagovarati. To dolazi samo od sebe.

Je li i recentni roman o kravati također neka vrsta priče o nama u svijetu – 'iselili' smo kravatu u sve dijelove svijeta?

- Priča o kravati pod radnim naslovom "Prva kravata" je lijepa priča o ljubavi i vjernosti, i o Hrvatima u Tridesetogodišnjem ratu. Ona je simbol neprolaznih vrijednosti i zato je osvojila svijet. I još ga osvaja. Nisam se mogao oduprijeti mnogim poticajima mog prijatelja Marijana Bušića, tvorca kravate Croata, da se posvetim toj priči. Vrijedilo ju je ispričati. ■

ENG An interview with writer Božidar Prosenjak, best known to readers as the author of the children's novel *Divlji konj* (Wild Horse), and the emigrant topics he deals with in the novel *Čežnja za hrvatskim nebom* (Yearning For Croatian Skies) and other works.

Davor Vuković izlagao u njujorškoj Ico Gallery



Gostovanje hrvatskoga slikara Davora Vukovića u uglednoj njujorškoj galeriji "Ico Gallery" na Manhattanu od 5. do 29. svibnja zasigurno je događaj vrijedan pozornosti, to više

jer se naš umjetnik predstavio na najbolji mogući način pa je ponovno pozvan na izložbu preko "bare". Američko gostovanje hrvatskog slikara Davora Vukovića veliko je priznanje autoru koji već dugo ima poseban status na hrvatskoj sceni. "Prvi dojmovi iz New Yorka su iznenađujući jer nisam išao s velikim očekivanjima, sam poziv za mene je bio uspjeh. Međutim, kada je još i Ljiljana Vinković, konzulica za kulturu u New Yorku, vidjela prostor gdje se izlaže, u samom središtu Manhattana koji je jedan od najskupljih dijelova New Yorka, i obavijestila me o tome, bio sam jako iznenađen. Iznenađenje je bilo još veće kada sam svoje slike vidio u Gallery One, najreprezentativnijem prostoru. Još veća mi je čast ukazana time što je dio moje slike (Albyss) tiskan na zadnjoj stranici kataloga izložbe", rekao je nakon povratka u Hrvatsku Davor Vuković. (Željka Lešić)

Nagrada za karikaturu Louisu Postruzinu

Zagreb 2009, 14. međunarodna izložba karikature na temu "U se, na se i poda se" (ili na engleskom Basic human needs) upravo traje u galeriji Zvonimir. Na toj je izložbi predstavljeno 100-tinjak karikatura, ali je ukupno na izložbu natjecateljskog karaktera pristiglo čak 899 radova 409 karikaturista iz 59 država. Ocjenjivački sud, u čijem su sastavu: Rudi Aljinović, Branko Ilić, Joško Marušić, Petar Pismestrović i Frane Dulibić, odabrao je 120 najkvalitetnijih radova od 80 autora (Kina, Makedonija, Švedska, Japan, Hrvatska, Turska, Ukrajina, Australija, Kostarika, Bugarska...), te dodijelio nagrade i posebna priznanja. Zlatnu medalju dobio je Australac hrvatskih korijena Louis Postruzin, srebrna medalja pripala je Aristidesu E. Hernandezu Guerreru s Kube, a brončana Jugoslavu Vlahoviću iz Srbije. Dodijeljeno je i pet posebnih priznanja. Mnogobrojne goste i uzvanike na otvorenju je pozdravio Davor Trgovčević, dopredsjednik Hrvatskog društva karikaturista (HDK) koji je rekao da ova priredba svoju dugovječnost zahvaljuje kvaliteti radova i nepristranosti žirija. Izložbu je otvorio Ivan Šarić, predsjednik HDK, te je godišnju nagradu Hrvatskog društva karikaturista uručio Otu Reisingeru.



Nagrada za dizajn Studiju Rašić u Londonu

Nakon nedavno dobivene ugledne europske nagrade u Zürichu, svjetska nagrada poznata po imenu *Yellow Pencil* organizacije D&AD u Londonu dodijeljena je zagrebačkom Studiju Rašić i Anti Rašiću za djelo *Bijela cesta - U iščekivanju kiše*, koje je realizirano u sklopu 36. mediteranskoga kiparskog simpozija kao dio projekta u Parku skulptura Dubrova, Labin. Nagrađeno djelo je pravi primjer sinergije

umjetnika, umjetnosti, prirode i čovjeka - posjetitelja. To je djelo po kojem se hoda - kulturni prostor za boravak u prirodi, šetnju i vizualni doživljaj. D&AD Awards je jedan od najvažnijih i najuglednijih internacionalnih natječaja za kreativnost u dizajnu i oglašavanju. Obuhvaća 30 kategorija u svim područjima kreativnih komunikacija, a ove godine je bilo prijavljeno više od 20.000 radova iz više od 58 zemalja. Nagrade su otišle u 13 zemalja, a nagrađeni hrvatski projekt *Bijela cesta* je jedinstveni *land art* projekt nastao u sklopu *Parka skulptura* u Labinu kao dio *Mediterranskoga kiparskog simpozija*. Sam rad iščitava se višeslojno. Djelo je svojevrsni *hommage* ideji *Bijele ceste* kao umjetničkom fenomenu i projektu koji je pokrenuo kipar Josip Diminić i MKS. Druga razina iščitavanja rada uključuje prirodu i vremenske prilike kao sastavni dio izgleda. U izdubljenim krugovima - zdjelicama skupljaju se "darovi prirode" (voda, lišće, zemlja...) te površina prati sve mijene prirode...

Hrvatski kratki film najbolji u Engleskoj

Prvi igrani film redatelja Coste Ipse *Stvar ukusa*, snimljen prema scenariju Mirele Krnete, proglašen je najboljim kratkim filmom na britanskom festivalu *Heart of England International Film Festival* u Tamworthu, priopćeno je iz zagrebačke produkcijske kuće *Third Vision*. Na tome međunarodnome filmskom festivalu predstavljani su filmovi iz 31 zemlje, a u konkurenciji za 25 nagrada bilo je 150 filmova. Riječ je kratkoj crnohumornoj drami, snimljenoj potkraj 2007., u kojoj glavne uloge tumače Zvonko Novosel i Zvonko Zečević, a direktor fotografije je Boris Krstinić.

O Hrvatima u Mađarskoj s različitih aspekata

Vidmarović na više mjesta upozorava kako je za hrvatsku manjinu u Mađarskoj bila kobna školska reforma 1962., kojom je u hrvatskim manjinskim školama ukinut hrvatski jezik kao nastavni jezik



Napisala: **Sanja Vulić**

Jedan od najboljih poznavatelja hrvatske manjine u Mađarskoj nedvojbeno je hrvatski publicist, književni kritičar i povjesničar Đuro Vidmarović. Ta je manjina predmet njegova interesa već više od tri desetljeća, i to s različitih aspekata, ponajprije kulturološkoga, povijesnoga i književnoga, a zatim sociološkoga pa i politološkoga.

Svoje je mnogobrojne radove na spomenutu temu odlučio sabrati u još jednu knjigu, te objašnjava: "Sada sam, kada su prošla već tri desetljeća od moga bavljenja ovom tematikom, odlučio skupiti dio radova o Hrvatima u Mađarskoj kako bi ti radovi svojom intonacijom, porukom, sadržajem i metajezikom svjedočili o proteklom vremenu, ali ujedno bili i na raspolaganju mlađim istraživačima, političarima i ljudima dobre volje koji nemaju energije ili vremena listati mnogobrojne časopise i glasila kako bi otkrili poneki članak."

Ti tekstovi, koji su do sada bili raza-

suti po različitim publikacijama, u ovoj su knjizi objavljeni neizmijenjenog sadržaja i jezika, a pojedini podaci iz tekstova ponekad su objašnjeni u naknadno dodanim bilješkama kako bi čitateljima bilo lakše pratiti određenu problematiku. Tekstovi su sabrani u sedam osnovnih tematskih cjelina koje se odnose na etničku elitu Hrvata u Mađarskoj, na njihovo književno stvaralaštvo, etničku i subetničku identifikaciju, probleme u školstvu i pravno-politički položaj. Važno mjesto zauzimaju i povijesne teme, a također i teme koje se odnose na smještanje kulturne baštine Hrvata u Mađarskoj u kontekst hrvatske kulturne baštine u cjelini. Vidmarović na više mjesta upozorava kako je za hrvatsku manjinu u Mađarskoj bila kobna školska reforma 1962., kojom je u hrvatskim manjinskim školama ukinut hrvatski jezik kao nastavni jezik, te sveden tek na jedan od nastavnih predmeta. Upravo je to bio početak galopirajuće asimilacije

koja je nepovratno oslabila hrvatsku manjinu u Mađarskoj.

Autor također donosi niz zanimljivih podataka koji pokazuju kako je najbrojnija hrvatska manjina bila u znatno nepovoljnijem položaju od Srba u sklopu Demokratskoga saveza Južnih Slavena u Mađarskoj, a u čijem su sastavu bili prisiljeni djelovati sve do državnoga osamostaljenja njihove matične domovine Hrvatske. Tako je npr. u srpskome selu Pomazui u Mađarskoj djelovao Srpski folklorni ansambl dok je u hrvatskome čakavskom Koljnofu u zapadnoj Mađarskoj bio Južnoslavenski folklorni ansambl.

Treba istaknuti da autor nastoji posvetiti pozornost svim hrvatskim subetničkim skupinama u Mađarskoj pa su u njegovoj knjizi svoje mjesto našli za padnomađarski čakavci, osobito pjesnik Mate Šinković, pomurski kajkavci Jolanka Tišler i Joško Vlašić, podravski Hrvat Josip Gujaš Džuretin, šokački Hrvat iz Bačke – pjesnik Marko Dekić, bunjevačko-hrvatski književnik Antun Karagić i mnogi drugi. Naravno, nisu zaboravljeni ni oni Hrvati koji su se u međuvremenu asimilirali, kao npr. Hrvati Dalmatini u Sentandreji i Segedinu. Posebna je pozornost posvećena i ustanovama u sklopu kojih djeluju ili su djelovali Hrvati u Mađarskoj.

U mnogobrojnim zanimljivim prikazima objavljenih knjiga Vidmarović se nerijetko i kritički osvrće na različite dvojbene ili posve netočne tvrdnje pojedinih autora. Upravo zbog raznolikosti tema i opsežnosti sadržaja ova će knjiga, koju je izdala Naklada Bošković iz Splita, ubuduće biti nezaobilazno štivo svim budućim istraživačima hrvatske manjine u Mađarskoj. ■

ENG Đuro Vidmarović, one of the top authorities on the Croatian minority in Hungary, has compiled his many works on the subject in a book entitled *Themes On Croatians In Hungary*.

Odlazak u partizane

Bilo je to jednog ratnog nedjeljnog dana. Pošto su sva čeljad otišla na svetu misu, doma je ostao samo Čipa. Kakva divna prigoda spoznati sve kućne tajne, razmišljao je pa se dao na posao. Prvo se uspeo na tavan i nakon nekoliko trenutaka razgledanja nožem je odrezao komad pečenice, što je na brzinu smazao. Prije toga je tražio i našao znak na pečenici, mali zarez nožem, koji je djed sačinio kako bi mogao kontrolirati potkrađa li mu tko od kućne čeljadi meso. Čipa je napravio isti rez na pečenici, nadajući se da će prevariti djeda. Potom se provukao kroz mali prozor u smočnicu, izvukavši sa sobom komad sira.

Napokon je potražio i našao ključ od materine škrinje koja mu je uvijek budila jaku znatiželju, ne samo stoga što se iz nje, uvijek kad je mater otvori širio neodoljiv miris jabuke, već i stoga što se tu vjerojatno nalazilo još puno tajni. No, razočarao se sadržajem. Bilo je tu nekoliko suknjenih čakšira, ječermi, te čarapa i terluke, jedna korpica s krpama i iglama, ženska oprava za glavu, što je majka vjerojatno čuvala za udaju kćerke, te na samom dnu komplet ženske odjeće, od kape i pletenog šudara za glavu do terluke za noge, u čemu je Rodijak prepoznao materinu ukopnu odjeću.

Znao je da su sve glavičke mlade žene istodobno prikupljale, šile i plele dječju opravu - pelene, pivoje, kapice... i vlastitu ukopnu odoru. U prvi mah mu bijaše žao matere, ali mu onda pade na pamet da se prave uštupci kad u kući netko umre, te s nejasnim osjećajem između žalosti i radosti prijede preko tih stvari u škrinji i napokon nađe ono što je tražio, ono što mu je odavno gotalo osjetila mirisa i okusa, rumenu jabuku u kutu škrinje. Znao je da jabuku ne smije pojesti, da bi time počinio očit i neoprostiv grijeh, ali je osjećaj gladi bio jači.

Doduše, prije nego je smazao jabuku, Rodijak je pokušao krunicom svetog Ante nagovoriti Svevišnjega da mu zatvori apetit, da ga očuva od te pogibelji. Taj grijeh toga dana nije bio i posljednji koji je počinio Čipa. Dok je smišljao opravdanje za svoje grijehe, ugledao je na zidu dnevne sobe malu vitrinu, dulap, kako su ga zvali, u kojemu se, u dvije pregrade, nalazio šećer, divka i lonac. Ne bi bilo loše nakon svega zasladiti se šećerom, pomisli Rodijak i već se našao ispod dulapa. Nije mogao dohvatiti posudu, pa je dovukao djedov tronožac koji je još djedov djed donio sa sobom u Runjavu Glavicu kada je doselio iz Hercegovine. Tako se barem pričalo, a priču je potvrđivao i izgled tronošca. Godine su ga potamnile i otvrdnule, čakšire uglancale. Na sredini je imao udubljenje s tisuću rezova. Naime, na njemu su Čipini preci rezali duhan.

Valjda nije potrebno kazati da je tronožac bio od hrastovine čim je tolike godine izdržao. Mnogo se nogu pod gornjom plohom polomilo, ali je tronožac, pričao je djed Kleco, izdržao sve ratove i selidbe.

Dakle, privukao je Rodijak tronožac do zida, a onda se propeo prema vitrinici, pokušavajući šakom zagrabiti šećer iz metalne posude. I upravo kad je prstima dohvatio slatke i sitne kristale, dulap se najednom otkačio sa zida i naprosto obletio oko Rodijaka. Pritom se prevrnuo i lonac s kiselim mlijekom te se zaustavio Čipi na glavi, dok se niz njega cijedilo mlijeko. A vani se istodobno začuše glasovi ljudi, što je moglo značiti da misari već dolaze. Za razmišljanje, dakle, nije bilo vremena, a za čišćenje lica i odjeće od kiseline još manje. Nije se Rodijak bojao batina, ali je znao da ovakvi grijesi po djedovim aršinima znače smrtnu kaznu.

Mora se bježati. Bilo kuda. I počeo je Rodijak bježati prije nego je i pokušao skinuti sa sebe kiselinu. A bježao je putom kojim se jedino moglo pobjeći kad vode nadodu, kao što je to tada bio slučaj, dakle preko čuprije prema Biloj jaruzi. Usput je razmišljao o tome da će se baciti s Bile jaruge u Ričinu, jer je on ionako višak. Još jednom Rodijak zažali što se umjesto njega nije rodio netko pametniji i bolji. Držao je da će skokom s Bile jaruge spasiti mater od još jednog truda - zavjeta da će bosa otići Gospi Sinjskoj kako bi se on, Čipa, popravio.

Sudbina je ipak drukčije htjela. Iza čuprije je naletio na povorku partizana koja je marširala u selo. A s njima je u selo umarširao i Rodijak Čipa, onako umazan kiselinom. Ako Glavičani njima oprostite, oprostite i meni, razmišljao je Rodijak dok je hvatao korak s vojnicima.



Živina u zraku

Znate li vi da u zraku, mliku i vodi ima puno živine, ali se okom nemere vidit? - veselo i glasno upita Rodijak Čipa seoske žene koje su sjedile na skalinama, plele, prele i čavrljale. Pitanje je ponajviše bilo upućeno strini Krezi koja je mela mli-jeko u stapu i djedu Kleci koji se zabavljao djeljanjem drveta na pristojnoj udaljenosti od žena kako mu netko ne bi spočitnuo da se s njima druži.

- Di ima živine? - u čudu upitaše žene prekidajući s poslom.



Ponovljenu Rodijakovu tvrdnju da živine ima svuda, da je to kazao učitelj i da se radi o tako sitnim bićima koje se može vidjeti tek ako se povećaju tisuću puta, čuo je i djed Kleco, ali se na to nije obazirao. Znao je da njegov najstariji unuk naprosto bulazni otokako je krenuo na tečaj za opismenjavanje, o čemu je čitavo selo pričalo. Jedanput je, pričali su Čipini vršnjaci, na učiteljevo pitanje koliko je dva više dva, nakon duže šutnje i propitivanja, odgovorio protupitanjem: Čega?

Rodijaku se činilo besmislenim zbrajati i oduzimati ništa. On je imao svoju matematiku kojom se veoma dobro služio. Ovce je brojao tako što bi na svaku pokazivao prstom i glasno govorio kako su one prolazile: jedna, jedna, jedna, jedna..., da bi na kraju izbacio rezultat: manjka Zrna, Bika ili Čula, ovisno koja ovca nije bila u stadu. Sva je provjera pokazivala ispravnost Rodijakova

brojanja. Svih je stotinu ovaca znao u glavu i uvijek znao koja manjka. Zato je od učitelja tražio da mu naznači što treba zbra-

jati, a ne samo upitati koliko je pet više šest. Matematika mu je najbolje išla u računu s ovcama i kravama. Do dvadeset je mogao pobrojati, ali bi odustajao kod većih brojki.

- Bogarca ti poljubim, kumpiri mi se sakriju jedan iza drugog, pa ji ne vidim - govori Rodijak. Zada mi zadatak na vriće krumpira, pa ćeš vidit što se računa! Daj me na veću matematiku!

Pošto se na satu hrvatskoga jezika tada učio srpski, učitelj je počeo nastavu s učenjem ćirilice. Rodijak je već znao po koje latinično slovo, pa kada je zagazio u ćirilicu, sve mu se zbrkalo u glavi. Zato je na učiteljevo pitanje znade li on uopće slova, Rodijak Čipa iskreno odgovorio:

- Zna dem svako iz viđenja, ali ne znam svima imena. Puno ji, Bogarca ti poljubim, pa jadni čovik nemere popamtit.

Gromoglasni smijeh učitelja i učenika opet je vratio Rodijaka njegovoj vječnoj dvojbi: Zašto se umjesto njega nije rodio netko pametniji, netko poput Gale koji za sve ima odgovor, koji sve zna i sve može, koji je sam otišao u grad.

To su, dakle, bili razlozi zbog kojih djed Kleco nije obraćao pozornost na riječi svoga najstarijeg unuka. A on je i dalje neumorno ženama objašnjavao svoje spoznaje koje je tog dana čuo od učitelja na školskom tečaju. A priča o tako sitnoj živini koja se ne vidi zaintrigirala je žene, koje su počele propitki-vati Rodijaka.

- Veliš, tako su malešne da se ne vide? Pa, kako ondak zna-ju da postoje? - upita jedna od njih.

- Povećaju se durbinom, odgovori Rodijak samozadovoljno.

- Bože moj, pa kako išta more biti manje od miša?, upita druga žena.

- More, bona, buva, dosjeti se treća.

- A ta živina je iljadu puta manja od buve, ustvrdi Rodijak. I zove se baterija.

- I, veliš, ima ji svagdi - u zraku, vodi, zemlji, kupusu, puti, mliku...

- A ima li ji u mlaćenici?, priupita strina Kreza.

- Lude ženske glave, javi se tada djed Kleco. Koliko tučeš mećajom po mlaćenici, poginuli bi da su ka volovi, završi ovu znanstvenu raspravu stari Kleco. A onda zovnu svoga "zamu-zenog unuka", kako ga je često zvao.

- Veliš, ima živine?! Svagdi?! A?! I to ti učitelj kaže?! A ti ondak kaži učitelju nek se država okane moji ovaca i krava što mi odgone u otkup, kad znaju za toliku živinu u ariji, vodi i mlaćenici! Marš tamo, magarče budalasti!

Čuvanje baštine u suvremenome svijetu zrcali se i u jeziku

Pri nabranju mnogobrojnih vrijednosti po kojima Hrvatska može biti zanimljiva stranim turistima, često se spominju i kvalitetna hrvatska vina koja, prema tome, zauzimaju važno mjesto na vinskim kartama uz pomoć kojih nailazimo na različite vrste hrvatskih bijelih i crnih vina. Stoga svi Hrvati dobro znaju što je *crno vino*, a što *bijelo*. Unatoč tome i izvan svih logičnih očekivanja, na vinskim kartama naših restorana, pa i u vinskim podrumima odnosno enotekama, sve češće nailazimo na popise *crvenih* i *bijelih vina* usporedno s engleskim popisom na kojemu su, naravno, *red wine* i *white wine*. Zvuči nevjerojatno, ali je na žalost istinito da svijest hrvatskoga čovjeka o vlastitoj višestoljetnoj tradiciji i vlastitom jeziku može biti tako niska da se naš naziv *crno vino* zamijeni doslovnom prevedenicom engleskoga *red wine*. Kao da ne znamo da je *ružica* u nas posebna vrsta vina i kao da nikada nismo čuli za *crno vino*?! Kada sam konobara u jednoj splitskoj enoteci upozorila na taj besmisleni prijevod, odgovorio mi je da je to jednostavno postalo moderno! Stječe se dojam da se naziv *crno vino* doživljava običnim i priprostim, pa takvima doslovna prevedenica iz engleskoga valjda zvuči finije. Na žalost, to nipošto nije jedini primjer ponašanja kao da smo nedavno pali s Marsa, kao da nemamo



Piše: Sanja Vulić

vlastite prošlosti pa smo, eto, prisiljeni izmišljati nazive za općepoznate pojmove prilikom prijevoda sa stranih jezika. Tako se npr. pri prijevodu najpopularnijega romana suvremenoga švedskoga književnika Vallgrena, na više mjesta susreću nazivi i izrazi tipa *fratri isusovci* i *opat isusovačkoga samostana*. Ne znam koje je nazive i izraze autor upotrijebio u švedskome izvorniku, ali ako i nisu bili posve točni, to za autora i čitatelje u tradicionalno nekatoličkoj zemlji kao što je Švedska možda i može biti prihvatljivo jer u švedskome jeziku možda i ne postoje precizni izrazi za pripadnike pojedinih katoličkih redovničkih zajednica i njihove poglavare. Međutim, u hrvatskome jeziku, u jeziku naroda s bogatom katoličkom tradicijom, dobro se zna da se za isusovce ne rabi naziv *fratri* (za razliku od npr. franjevac ili dominikanaca), kao što se zna da se za čelnika pojedinih isusovačkih zajednica ne rabi naziv *opat* nego *superior*.

Zato stalno treba ponavljati - ne zaboravljajmo tko smo i što smo, poštujmo svoju povijest, svoju baštinu i svoj jezik, bogatstvo svoga jezika. Tko ne zna što je ljubav prema vlastitim roditeljima i vlastitoj djeci, sigurno neće biti u stanju voljeti ni tuđu obitelj. Kao što nije normalno poštovati i voljeti tuđe roditelje a ne voljeti svoje, isto tako nije normalno klanjati se tuđim jezicima, a zanemarivati vlastiti. ■

MATIČIN FOTOALBUM

Snimke Hrvata iz južne Argentine

Gospođa Mariángeles de Uribarri poslala nam je mnoge zanimljive fotografije iz obiteljskog i društvenog života Hrvata u Argentini. U svome popratnom dopisu piše da je unuka hrvatskih doseljenika koji su kao poljoprivrednici živjeli u argentinskome gradu Comodoru Rivadaviji, koji leži na Atlantskom oceanu u pokrajini Chubut. Prve hrvatske obitelji koje su se naselile u tome gradu bile su: Markotić, Dabo, Hendić, Prpić, Martinović, Vučica, Pavlović, Šimunović i Šuveljak.



Mare Martinović (1917. – 1969.) i Vlaho Vučica (1907. – 1969.) u gradu Comodoru Rivadaviji, pedesetih godina prošloga stoljeća.

Druženje hrvatskih doseljenika u gradu Comodoru Rivadaviji, pedesetih godina prošloga stoljeća.



Imate li sliku za Matičin foto-album?

Ukoliko imate zanimljive fotografije iz života hrvatskog iseljeničtva potpišite ih i pošaljite na e-mail adresu: casopis.matica@gmail.com

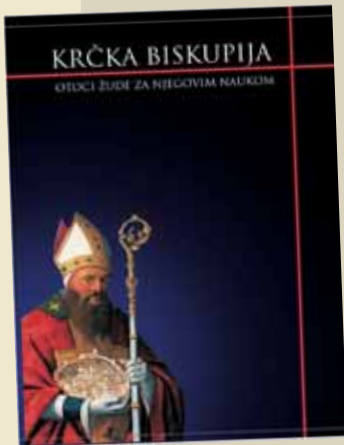
Sve fotografije koje zadovoljavaju našim stručnim i tehničkim kriterijima bit će objavljene u Matici. Ujedno ćemo fotografije pohraniti u foto-arhivi Muzeja hrvatskog iseljeničtva u osnivanju.

TOMISLAV ĐURIĆ – LEGENDE PUKA HRVATSKOGA

Ovo troknjižje, koje sadrži 300 pučkih hrvatskih legendi i povijesnih priča, samo je mali dio prebogatog narodne pripovjedačke pogače. Zapravo, ta je tema neiscrpna jer gotovo svako selo ima narodne pripovjedače, stare legende koje se osobito rado pričaju djeci i mladima. Međutim, u ove tri knjige Tomislav Đurić skupio je prije svega one legende koje imaju barem neku povijesnu osnovicu, oslonac u stvarnim događajima. Stoga te legende možemo nazvati i povijesnim pričama. Dakako, dio tih legendi autor je izravno zabilježio od kazivača u raznim područjima u kojima žive Hrvati, ali je mnoge priče preuzeo iz djela povjesničara, književnika i umjetnika - preradivši ih na pučki način. Godinama je Đurić objavljivao skupljene legende u programu Hrvatskoga radija, svaki tjedan po jednu priču. Urednica tih emisija bila je (maštovita) Astra Božiković koja je o Đurićevim pučkim legendama pisala u kontekstu stvarnih povijesnih događaja.

**KRČKA MONOGRAFIJA**

"Krčka biskupija - Otoci žude za njegovim naukom", naslov je prve fotomonografije o toj otočkoj biskupiji u izdanju Krčke biskupije, predstavljene početkom lipnja u crkvi sv. Kvirina u Krku prigodom 1700. obljetnice mučeništva sv. Kvirina. "Ova fotomonografija želi biti spomenik prošlosti, svjedočanstvo sadašnjosti i vizija budućnosti", istaknuo je krčki biskup Valter Župan. O nastanku monografije i suradnicima govorio je predsjednik uređivačkog odbora dr. Franjo Velčić, ujedno i autor uvodnog članka "Povijesno-zemljopisni pregled Krčke biskupije". O liturgiji i životu puka u monografiji piše mr. Ivan Milovčić, a o obrisima kršćanskog života u Krčkoj biskupiji dr. Anton Tamarut. Skicu za čitanje kulturnoga i umjetničkoga blaga Krčke biskupije orisao je Anton Šuljić, a autor fotografija, koncepta i oblikovatelj monografije Petar Trinajstić potpisuje i prilog "Kušnja sadašnjosti i optimizam budućnosti". Paralelno s hrvatskim izdanjem objavljena je i engleska inačica knjige za koju su prijevod načinili Miroslav i Peggy Vuko.

**NEVENKA NEKIĆ: RUĐER BOŠKOVIĆ**

Poznata hrvatska književnica Nevenka Nekić napisala je literarno nadahnutu i u nas do sada jedinu književnu biografiju velikoga hrvatskog i svjetskog znanstvenika o. Ruđera Josipa Boškovića, jednog od vertikalnih hrvatske duhovnosti, znanosti i uljudbe. Knjigu je izdala Naklada Bošković iz Splita. Isusovac Ruđer Josip Bošković (Dubrovnik 1711. – Milano 1787.), bio je fizičar, matematičar, astronom i filozof. Ličnost, pa čak i hrvatsko podrijetlo o. Ruđera Boškovića, još uvijek su u nekim sredinama kamen spoticanja. Velikosrpski krugovi svojataju ga kao Srbina, a talijanski neoiredentisti kao talijanskog mislitelja. Uz to, mnogi izbjegavaju, pa i prešućuju istinu da je riječ o redovniku Družbe Isusove i rimokatoličkom svećeniku. Naime, premda je najveći dio svojega života proveo izvan domovine, on je trajno ostao vezan uz svoj rodni Dubrovnik i nikada se nije odrekao svoje narodnosti i svoga materinskoga, hrvatskoga jezika. Obitelj Bošković potječe iz Orahova Dola u Hercegovini. Svojim dosegima monografija Nevenke Nekić vrijedan je prilog za proučavanje života i djela velikoga hrvatskog mislioca. (Đuro Vidmarović)

**JEDINSTVEN LEKSIKON O MARINU DRŽIĆU**

U samo deset godina stvaralaštva Marina Držića, između 1548. i 1558. godine nastao je najsnažniji dramski opus u povijesti hrvatske književnosti, a kruna mnogobrojnih događaja u čast petstote godišnjice Držićeva rođenja nedvojbeno je leksikon posvećen njemu, jedinstveno djelo takve vrste u povijesti hrvatske knjige. "Držić nije jedan s one uspavane kolone Bukovčeva zastora, njega tamo nema, njegova ulica u Zagrebu nalazi se u novome dijelu grada. On je sporo došao na hrvatski Parnas, ali kad je došao, dočekalo ga je najbolje i najljepše mjesto", rekao je prof. dr. Slobodan Prosperov Novak, jedan od četvero urednika Leksikona, uz Mirjanu Mataiju, Milovana Tatarića i Lea Rafolta. Dvosveščani leksikon koji, prema riječima prof. dr. Tihomila Maštrovića, glavnog ravnatelja Nacionalne i sveučilišne knjižnice, suizdavača Leksikona uz Leksikografski zavod Miroslava Krležu, određuje kvalitetno novi pristup Držiću i po tome je jedinstven u povijesti naše enciklopedistike. Prvi svezak koji je izdao Leksikografski zavod obrađuje leksikografski lik i djelo Marina Držića, njegovo doba i suvremenike, a drugi, u izdanju NSK, opsežnu bibliografiju djela.





ŠUME REPUBLIKE HRVATSKE najvrijednije prirodno bogatstvo

Republika Hrvatske ima gotovo 250 godišnju tradiciju u gospodarenju šumama na načelima racionalnosti, održivosti i potrajnosti. Gotovo 95% naših šuma su prirodne s velikim blagotvornim utjecajem na okoliš pa ne čudi što je Hrvatska peta zemlja u Europi po količinama pitke vode. Republika Hrvatska je šumovita zemlja, šumama i šumskim zemljištem prekriveno je čak 44% kontinentalne površine, a više od 80% šuma je u državnom vlasništvu kojim gospodare Hrvatske šume d.o.o. U 2002. godini Hrvatske šume d.o.o. dobile su akreditirani certifikat FSC za čitavu površinu od 2,0 milijuna hektara što je međunarodna potvrda da se našim šumama gospodari racionalno, dugoročno održivo i prema strogim ekološkim, socijalnim i ekološkim standardima.

Hrvatske šume su riznica biološke raznolikosti RH jer u njima nalazimo više od 260 autohtonih drvenastih vrsta i približno 4500 biljnih vrsta, dok je gospodarski značajno čak 60 autohtonih vrsta drveća. U našim šumama raste najvrsniji hrast lužnjak u svijetu. Za njega vrijedi uzrečica da je poput dragulja među biserima, posebice se to odnosi na slavonski hrast kod Vinkovaca. Hrvati su kroz povijest pokazali da znaju s drvom. Višestoljetna tradicija u preradi i obradi drva ima niz uspješnih primjera. Bačve francuskih vinara u prošlosti su često bile izrađivane iz slavonske hrastovine, a upravo naš *Quercus robur* krase mnoge palače Južne Amerike. Parlamenti, crkve, prestižni hoteli i luksuzne vile u svojim promidžbenim materijalima danas ističu kako ih – pored niza drugih umjetnina i vrijednosti – krase i hrast iz Slavonije.

Klimatske promjene uvjetovane ljudskom aktivnošću jedan su od najvećih izazova vremena u kojem živimo. Upravo su šume te koje smanjuju alarmantne količine ugljičnog dioksida u atmosferi. Tijekom jednog dana, jedan hektar šume veže oko 900 kg ugljičnog dioksida, a u isto vrijeme oslobađa oko 600 kg kisika. Zbog toga je potrajno gospodarenje, koje podrazumijeva korištenje šuma na način i u obimu koji ne vodi do njihova propadanja već do stalnog povećanja drvne zalihe, garancija da će u blagodatima naših šuma uživati i budući naraštaji.



Prva nagrada stručnog žirija

Iznimno zapažen i uspješan bio je nastup atraktivnog Roberta Čoline, hrvatske glazbene zvijezde iz iseljeništva, u Herceg Novome, na 15. festivalu zabavne glazbe "Sunčane skale". Na prvoj večeri Festivala dodijeljene su Prinčeve nagrade u nekoliko kategorija, i to onima koji su prema ocjenama glazbenih redakcija, radio-postaja i tv-postaja bili najbolji u proteklih godinu dana. Tako su nagrađeni: Jelena Tomašević, Severina Vučković, Nina Badrić, kao i Vlado Georgijev, Sergej Četković, Hari Varešanović. No, kao posebno iznenađenje Festivala bila je prva nagrada stručnog žirija upravo Robertu Čolini, koji je izazvao veliku pozornost tamošnjih medija. Briljantnom izvedbom ovaj mladi glazbenik, koji živi i radi u Njemačkoj, pokazao je da sigurno kroči u sam vrh glazbene scene.





Hrvatski glazbenici pjevali za hrvatske generale

Zaklada za istinu o Domovinskome ratu, potaknuta mnogim hrvatskim glazbenicima, u suradnji s Hrvatskom glazbenom unijom organizirala je u zagrebačkom hotelu The Westin 17. lipnja gala-koncert i donatorsku večeru pod nazivom "Hrvatski glazbenici hrvatskim generalima". Treća je to uzastopna donatorska večer održana u Zagrebu, i nakon "Hrvatski umjetnici hrvatskim generalima" te "Hrvatski športaši hrvatskim generalima", ova je posljednja, prema riječima organizatora, i najuspješnija. Prikupljeno je više od 2,200.000 kuna. Predsjednik Upravnog vijeća Zaklade Ivan Čurković istaknuo je da su nastupi glazbenika na večeri darovani Zakladi u znak potpore pravnim obranama generala Ante Gotovine i drugih hrvatskih generala koji su optuženi u Haagu. Svoj glazbeni donatorski prilog dali su: Jacques Houdek, Natali Dizdar, Marko Perković Thompson, Miroslav Škoro, Vanna, Ivana Kindl, Mate Bulić, Mladen Grdović, Mišo Kovač, klapa Intrade i Najbolji hrvatski tamburaši.

Deseta sezona scene Amadeo i Lado

Klupsko-kazališno-glazbena scena Amadeo svoju je jubilarnu, desetu sezonu počela koncertom Arsena Dedića, Gabi Novak, Matije Dedića i Branka Bulića. Svečanom otvorenju u atriju Hrvatskoga prirodoslovnog muzeja nazočio je iznimno veliki broj posjetitelja, a sam čin otvorenja pripao je, naravno, zagrebačkome gradonačelniku Milanu Bandiću. On je čestitao utemeljiteljima manifestacije koja se, uz spomenuti prostor, koristi i prostorima Muzeja za umjetnost i obrt. Voditelj scene Amadeo Nenad Jandrić rekao je da će prema programu ugostiti ugledne glazbene i dramske umjetnike, među ostalim violinista Stefana Milenkovića, gitarista Petrita Cekua i ansambl Lado, koji ove godine proslavlja 60. obljetnicu djelovanja.



HR TOP 10

zabavna

- 1 **Miroslav Škoro** - Domovina
HRF 2009.
- 2 **Jole** - Samac
HRF 2009.
- 3 **Magazin** - Voda teče
HRF 2009.
- 4 **Jelena Rozga** - Svega ima al bi još
HRF 2009.
- 5 **Prva liga** - Godine ne brojim
HRF 2009.
- 6 **Neda Ukraden** - Kad sam kod kuće
HRF 2009.
- 7 **Dražen Zečić** - Vladarica
HRF 2009.
- 8 **Naum Petreski** - Moja ili ničija
HRF 2009.
- 9 **Ivan Zak** - Sve sam joj krao
HRF 2009.
- 10 **Branko Čulić Vukovarac i Kemal Monteno** - Trebali bi doma
Croatia Records



pop&rock

- 1 **Hari i Nina** - Ne mogu ti reći što je tuga
HRF, 2009. / HRF 2009.
- 2 **ET** - Soba 202
Hit Records
- 3 **Franka Batelić** - Možda volim te
HRF 2009.
- 4 **D.O.G. KanTina ft. Cubismo** - Kao da smo sami
Capo Media Music
- 5 **Toše Proeski** - Srećo ne krivi me
Hit Records
- 6 **Sergej Četković** - Pogledi u tami
Nema
- 7 **Urban & 4** - Magnet
Croatia Records
- 8 **Nola** - Iznad oblaka
Menart
- 9 **Ruswaj** - Što će mi ljubav
Hit Records
- 10 **Colonia** - Lažu oči moje
HRF 2009.



Zagrebačko nebo plesalo u ritmu glazbe

Zagrebačko noćno nebo bilo je tijekom trodnevnog Festivala vatrometa 2009. obojeno i osvijetljeno vatrometom u ritmu glazbe. Na ovome 9. međunarodnome festivalu vatrometa, koji je održan na Bundecku, predstavili su se zagrebačkoj publici, koja se u tisućama okupila na savskome nasipu, pirodizajneri iz Italije, Poljske, Rumunjske, Filipina te Hrvatske. Na slici vidimo vatromet i panoramu Zagreba s Medvedgradom.



Naši berlinski prvopričesnici

Hrvatska katolička misija u Berlinu dočekala je svečano i dostojanstveno dan u kojemu je dominirala bjelina svijeta i oprava, te čistih dječjih srdaca. Sakrament prve sveće pričesti primila su 62 dječaka i djevojčice. Mali prvopričesnici obišli su u procesiji, koju su predvodili ministranti i svećenici fra Rade Tolić i fra Stipe Čirko, ponajprije crkvu svetog Sebastiana te ušli u crkvu gdje su ih, uz župnika fra Petra Čirka, dočekali roditelji, braća i sestre, bake i djedovi. (S. Breljak)

Relikvije sv. Bone dovezli vukovarski veslači

Dočekom relikvija svetoga Bone na obali Dunava na Otoku športova kraj Hrvatskoga veslačkog kluba, koje su zatim u svečanoj procesiji gradskim ulicama prenesene do župne crkve sv. Filipa i Jakova, u Vukovaru je započela proslava blagdana sv. Bone, zaštitnika toga grada. Relikvije sv. Bone, kršćanskog mučenika ubijenog zbog prelaska na kršćanstvo 260. godine, Dunavom su do Otoka športova dovezli veslači Hrvatskoga veslačkog kluba Vukovar, a nakon što je relikvije sveca u ruke primio gvardijan Franjevačkog samostana u Vukovaru fra Gordan Propadalo, gradskim su ulicama u procesiji i pratnji velikog broja vjernika donesene do crkve sv. Filipa i Jakova.



Arena ugostila 250.000 posjetitelja

Rukometno prvenstvo, osam koncerata, te snimanje filma o boksaču Maxu Schmelingu i Opći sabor HDZ-a, događaji su koji su se održali u Areni Zagreb i okupili oko 250.000 posjetitelja. Podaci su istaknuti na konferenciji za medije koja je održana na sredini podija najveće dvorane u Hrvatskoj. Početni rezultati su pozitivni i obećavajući, istaknuo je njezin direktor Zdenko Antunović, najavljujući kako planira radnu godinu završiti s pet milijuna kuna zarade. Najavljeni su koncerti i za sljedeću sezonu, koju će nakon ljetne stanke otvoriti Eros Ramazzotti, Miroslav Škoro, Halid Bešlić, te Oliver Dragojević. Najavljen je i koncert Depeche Modea na Valentinovo i Backstreet Boysa 27. studenoga.



Uručene nagrade "Vladimir Nazor"

Ministar kulture Božo Biškupić uručio je nagrade "Vladimir Nazor", najviša državna priznanja za najbolja ostvarenja u književnosti, glazbi, filmu, likovnoj i primijenjenoj umjetnosti, kazališnoj umjetnosti te arhitekturi i urbanizmu za 2008. Nagrade za životno djelo dobili su pjesnik i prevoditelj, akademik Zvonimir Mrkonjić - za književnost, Zagrebački kvartet - za glazbu, slikar Nikola Koydl - za likovnu i primijenjenu umjetnost, redatelj Bogdan Žižić - za filmsku umjetnost, dramski umjetnik Zlatko Crnković - za glumu i arhitekt Nikola Filipović - za arhitekturu i urbanizam.

Prijatelji iz Bele krajine pregazili Kupu

Mještani Preloke sa slovenske obale Kupe pregazili su u tradicionalnom duhu Kupu i došli u posjet prijateljima u Prilišće kako bi sudjelovali na manifestaciji Ljeto na Lujzijani. Ova putujuća priredba povijesne ceste Lujzijane ove se godine održava peti put zaredom, nakon što je 2005. obilježena 200. godišnjica izgradnje dionice Lujzinske ceste od Rijeke do Delnica. Organizator svih manifestacija je delnička udruga "Lujzijana", a pokrovitelji i suorganizatori su, uz ostale, turističke zajednice Primorsko-goranske županije i Karlovačke županije, Ministarstvo regionalnog razvoja i drugi.



JUNIORI TREĆI NA SVIJETU

Nakon deset su godina hrvatski košarkaši opet osvojili medalju na Svjetskom juniorskom prvenstvu. U borbi za treće mjesto na SP-u u Novom Zelandu naša je reprezentacija svladala Australiju s 87-81. Tako su na najbolji način uzvratili »klokanima« za poraz u skupini. Ovog puta suparnicima nisu dozvolili dominaciju pod obručima. Ponovo je blistao je tercet Prostran-Delaš-Zubčić. Možemo reći da se hrvatska košarka vratila na scenu - lani četvrtfinale na OI u Peking, a ljetos zlato na Mediteranskim igrama u Pescari i sada bronca na Novom Zelandu. Za potpuni će povratak trebati i uspjeh seniora na EP u Poljskoj.

Hrvatski košarkaški prvak Cibona u novoj sezoni Eurolige igrat će u skupini A s Barcelonom, Montepaschi Sienom, Fenerbahçeom, Žalgirisom i Asvelom. Natjecanje počinje 21. listopada. Kraj sezone, Final Four, koji će se ove sezone održati u Parizu, na rasporedu je od 7. do 9. svibnja 2010. godine.



ZLATO RUKOMETAŠIMA NA PIJESKU

Hrvatska muška reprezentacija u rukometu na pijesku novi je europski prvak. U finalnom susretu EP-a u norveškom Larviku hrvatska reprezentacija je pobijedila branitelja naslova Rusiju 2 : 0 (24 : 20, 20 : 18). Djevojke su na kraju bile treće. U susretu za broncu pobijedile su Ukrajinu s 2 : 0 (22 : 17, 20 : 19).

Hrvatski rukometni reprezentativac Igor Vori i najbolji igrač SP-a napustio je hrvatskog prvaka, zagrebačko Croatia osi-

guranje, te potpisao za jedan od najjačih njemačkih i europskih klubova, Hamburg. Tamo ga čeka suigrač iz reprezentacije Blaženo Lacković, a od 2011. njima će se pridružiti i reprezentativac Domagoj Duvnjak, jedan od najboljih mladih rukometaša svijeta. Inače, hrvatska rukometna reprezentacija osigurala je nastup na Europskom prvenstvu, koje će se sljedeće godine održati u Austriji, a bit će nositelj skupine koja će igrati u Grazu.



ČILIĆ ODVEO HRVATSKU U POLUFINALE

Pobjedom Marina Čilića protiv Jamesa Blakea sa 6-3, 6-3, 4-6, 6-2 hrvatska teniska reprezentacija plasirala se u polufinale Davisova kupa drugi puta u povijesti. Prvi puta to je našim tenisačima pošlo za rukom 2005. godine, kad su i osvojili Davisov kup. Ovaj je put, u odličnoj atmosferi porečke dvorane Žatika, Čilić donio treći i odlučujući bod za treću pobjedu protiv SAD-a. Prvi puta Hrvatska je bila bolja 2003. godine, a drugi puta 2005. Rezultat četvrtfinala: HRVATSKA - SAD 3-2 (Čilić - Blake 6-3, 6-3, 4-6, 6-2, Karanušić - B. Bryan 7-5, 3-6, 6-7). Hrvatski tenisač Ivo Karlović nije se uspio plasirati u polufinale najvećega svjetskog turnira i trećega ovogodišnjeg Grand Slam turnira Wimbledon. Svoj najbolji nastup u karijeri na londonskoj travi Ivo je završio u četvrtfinalu gdje ga je sa 6 : 3, 7 : 5 i 7 : 6 (3) svladao najbolji tenisač svijeta Roger Federer.



BLANKA ODLIČNA, ALI BEZ ŠANSE ZA JACKPOTOM

Najbolja hrvatska i svjetska atletičarka u skoku u vis Blanka Vlašić na prvome mitingu Zlatne lige osvojila je drugo mjesto. Bolja od nje bila je Njemica Ariane Friedrich koja je na Olimpijskom stadionu, gdje će se za mjesec dana održati Svjetsko prvenstvo u atletici, slavila s novim njemačkim rekordom i najboljim rezultatom sezone od 206 cm, dok je Blanka preskočila 203 cm. Tako je Splitskanica, inače aktualna svjetska prvakinja, ostala bez mogućnosti ulova milijunskog jackpota već na prvoj postaji Zlatne lige. Blanka je zatim nastupila na mitingu u Ostravi i Oslu i uvjerljivo slavila, no na niti jednom od tih mitinga nije nastupila Ariane Friedrich.



Joe Sakic odlazi u športsku mirovinu

Nakon 20 godina u NHL ligi, kanadski hokejaš hrvatskog podrijetla Joe Sakic odlučio je zaključiti karijeru. "Super Joe", čiji je otac Marijan rodom iz okolice Imotskog, a majka Slavica iz Like, bio je 15 godina zaštitni znak Colorado Avalanchea. Osim vrhunskih igračkih kvaliteta, Sakic je u hokejaškom svijetu bio cijenjen kao istinski vođa na ledu.

Budućeg člana hokejaške Kuće slavnih, na novačenju 1987. izabrali su Quebec Nordiquesi, a u NHL ligi debitirao je u sezoni 1988./1989. Cijelu je karijeru ostao vjeran istoj momčadi, samo se 1995. preselio u SAD. Naime, Nordiquesi su preseljeni u Denver, pod imenom Colorado Avalanche. Sakic je bio kapetan momčadi od 1992. godine. Pod njegovim vodstvom Avsi su osvojili dva Stanley kupa (1996. i 2001.). U obje sezone kanadski Hrvat dominirao je ledom. Sezonu 1995./1996., uključujući doigravanje, završio je s čak 154 boda (69 golova, 85 dodavanja), a 2001./2002. s tek 10 bodova manje (67 golova, 77 dodavanja).

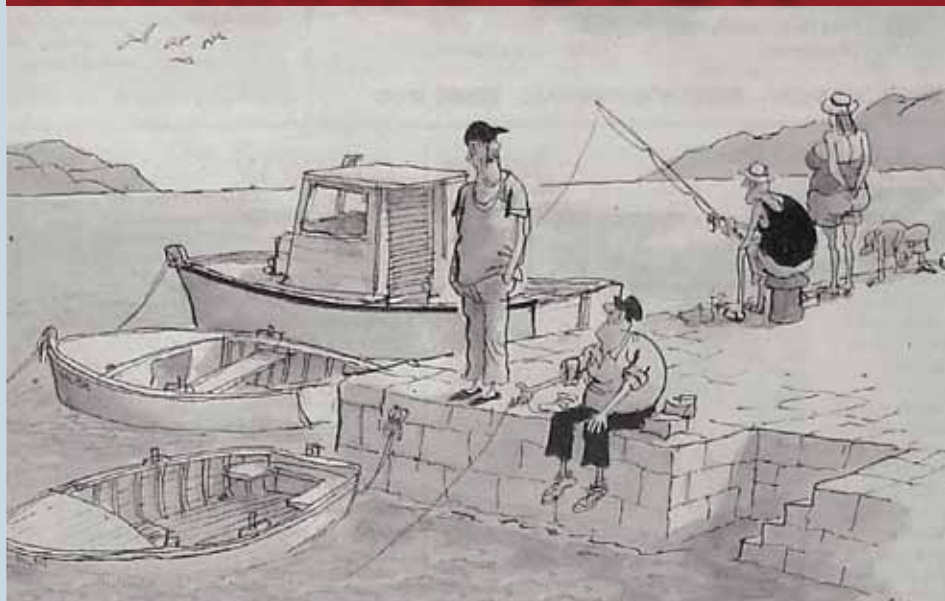
Tijekom 20-godišnje karijere u najjačoj svjetskoj ligi odigrao je 1.378 utakmica te ostvario 1.641 bod (625 golova i 1.016 asistencija). Nastupio je u 13 All Star utakmica i osvojio zlatnu medalju na Olimpijskim igrama 2002. u Salt Lake Cityju s Kanadom, gdje je proglašen najboljim igračem turnira. Na Ol u Torinu bio je i kapetan kanadske reprezentacije, ali momčad s javorovim listom na prsima ostala je bez medalje. Joeu je materinski jezik hrvatski. Engleski je počeo govoriti tek u vrtiću, a njegova je obitelj organizirala i turneju mladih hrvatskih hokejaša po Sjevernoj Americi.

SPEKTAKULARNI OPROŠTAJ NIKE KOVAČA

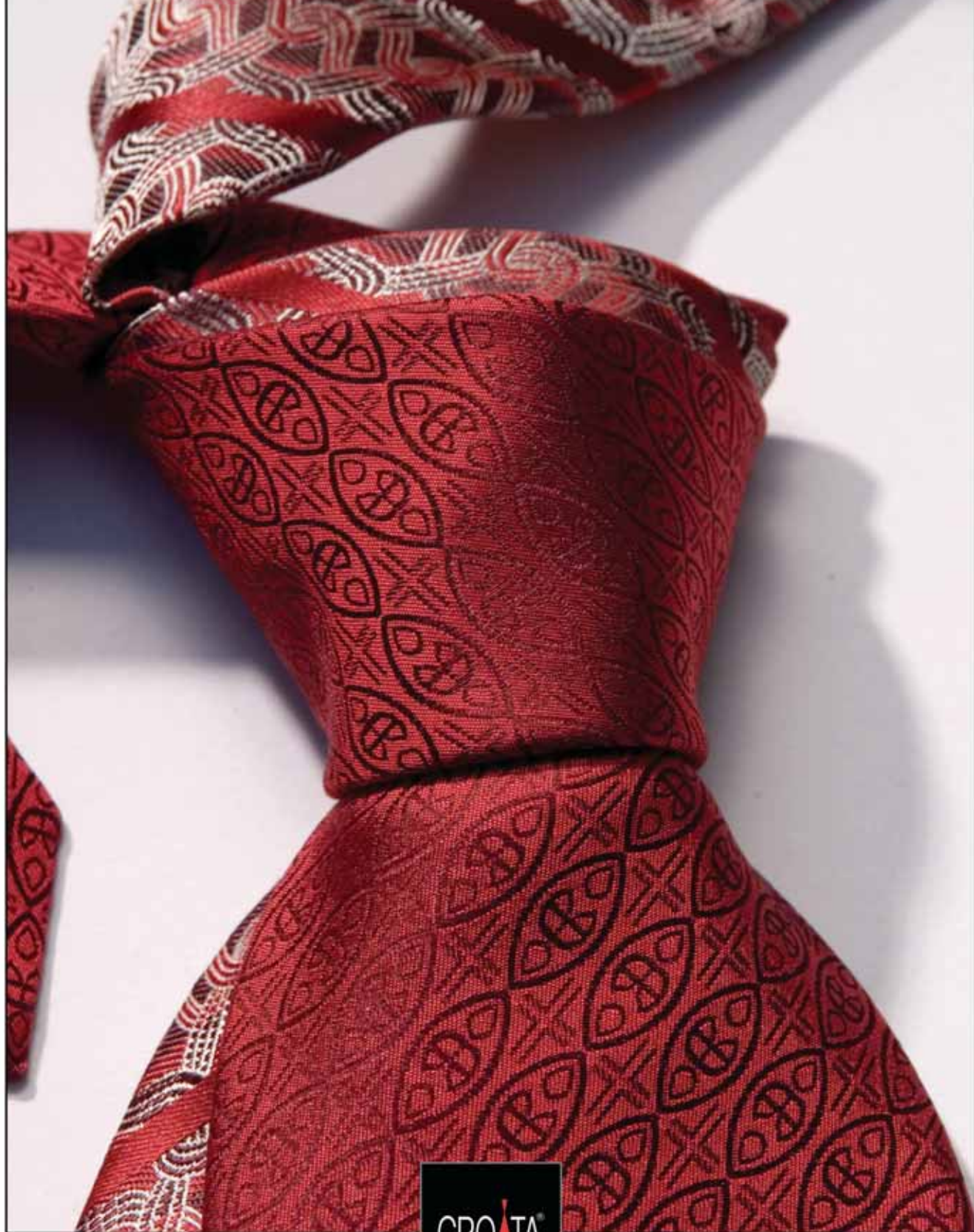
Niko Kovač, bivši kapetan hrvatske reprezentacije, za koju je nastupio 83 puta, oprostio se od aktivnog igranja nogometa na spektakularan način. Njegov aktualni i bivši klub, Red Bull Salzburg i Bayern, upriličili su mu oproštajnu utakmicu koje se ne bi postidjeli ni najveći svjetski majstori nogometne igre. Prepuna salzburška Arena uveličala je oproštaj igrača koji je bio ljubimac svih navijača, gdje god igrao, još u berlinskoj Herhi, HSB-u, Bayeru iz Leverkusena, Bayernu ili Red Bullu, a napose u hrvatskoj reprezentaciji.



NA KRAJU OTON



— Nažalost, moram reći da će mi ova sezona biti gadnija od prošlih pet-šest. Opet mi netjak javlja da dolazi sa ženom, punicom i ovaj put s troje dice!



croatia.hr

Did you know that the cravat originates from the Croats?

ZAGREB
Ilica 5 (Oktogon),
Kaptol 13

VARAŽDIN
Trg kralja
Tomislava 2

OSIJEK
Županijska cesta 2

RIJEKA
Adamićeva 17

ZADAR
Široka ulica 24
(Kalelarga)

SPLIT
Mihovilova širina 7
(Voćni trg)

CAVAT
Hotel Croatia

DUBROVNIK
Pred dvorom 2,
Hotel Excelsior